

ΜΥΣΤΗΡΙΑ ΤΗΣ ΦΥΣΕΩΣ
ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ.

§ 1.

Πολύς από τινος ἐγένετο λόγος περί κινήσεως εἰς ἄψυχά τινα σώματα ὑπ' ῥευθῶς μεταδιδομένης ὑπ' ἀνθρώπων διὰ τῆς ἀπλῆς μόνον ἐπιθέσεως ἀλλῆ(ενδέτων τῶν χειρῶν. Μὴχρὶς οὗτου ὅμως ἀποδείχθη ὅτι οὔτε ἀπάτη, οὔτε προκαταλήψις παρέστησαν ὡς δυναμικὸν τὸ μηχανικὸν ἀποτέλεσμα, πόσα ἄλλα θαύματα ἐκ μακρῆς πείρας ἀποδεικνύμενα καταπλήττουσι δικαίως τὴν διάνοιαν!

Ἄφ' οὗ ἐπὶ μῆνας ἕξ διέμεινεν ἄσιτος, ἄποτος καὶ ἀναίσθητος νέα τις εἰς Γαλλίαν μόλις ἔδωκε σημεῖα ἀληθοῦς ζωῆς: ἐσχάτως, ὡς ἔλεγον αἱ ἐφημερίδες: ἐν δὲ τῷ μεταξὺ τούτῳ μόνον ἡ διατήρησις τῆς ἀναπνοῆς καὶ τῆς κυκλοφορίας ἐμαρτύρει ὅτι ἡ πάσχουσα δὲν ἦτο εἰσέτι ἐντελῶς ἀποθαμμένη.

Τῆς τοιαύτης νόσου λεγομένης καταληψίας ὑπῆρχον βεβαίως πολλὰ περὶδείγματα εἰς τὰ χρονικά τῆς ἐπιστήμης, οὐδὲν ὅμως φέρει τοσαύτην διάρκειαν καὶ ἐπιμονὴν τοῦ παραδόξου συμβεβηκότος.

Τόμ. Α'.

Τούναντίον δὲ τούτου, ἄνθρωποι τινες ἔχουσι τὸ σπανίον πλεονεκτημα νὰ ἐγείρωνται ἐκ τῆς κλίνης, ὅπου ἐκοιμῶντο, καὶ νὰ πράττωσιν ὑπνώτιτοντες δευτεῖρα πράκτον ἐγρηγόρητες: διοὶ ἐργάζονται τὴν τέχνην των, περιφέρονται εἰς διαφορὰ τῆς οἰκίας μέρη, ἀναδύονται εἰς τὴν ὁρσὴν αὐτῆς, ἀναβαίνουσιν, ἢ καταβαίνουσιν ἀσφαλῶς ὑψηλὰς κλίμακα, ἂν κατὰ τύχην δένιφρυσθῶσι παρ' ἄλλων, καὶ ἐπανέρχονται πάλιν ὅθεν ἀνεχώρησαν.

Ἐκ τῶν ἀλλοκότων τούτων δύο καταστάσεων ἡ μὲν κατέχει μετ' ὠρον τὸν ἄνθρωπον ὡς ἐν μέσῳ ζωῆς καὶ θανάτου, ἡ δὲ μεταξὺ ὕπνου καὶ ἐγρηγόρευσης. Ἐκεῖ ἡ φύσις ἀποναρκοῦται καὶ καταθυβίχεται, ὥστε κινδυνεύει σχεδὸν νὰ ἐκλείψῃ ὥραν παρ' ὥραν, ἢ εὐρίσκειται ὀλιγοθεν τῆς σκητῆς ἐντεῦθα ἀνίσταται παρὰ τὸ σύνθηδες καὶ ἐνεργεῖ, ἀλλ' ἄσυνα σθῆτως: ἐπειδὴ ὁ ἄνθρωπος οὐτ' ἐνθυμείται, οὔτε γνωρίζει τῆ ἐπαύριον ὅσα ἐπραξεν ἔχων κεκλεισμένους τοὺς ὀφθαλμοῦς. Τί ἄρα γε: Μήπως ἄλλος ἦτο τὴν νύκτα, ἄλλος δὲ ἀποκαθίσταται τὴν ἡμέραν;

Ἄν ἠθέλομεν πρόχειρόν τινα καὶ κοινὴν ἀπόδειξιν τῆς διχοτομίας τοῦ ἀνθρώπου, καὶ αὐτὴ μόνη ἴσως ἦτο ἀρκετὴ ἀντὶ πάσης ἄλλης. Ἡ ψυχὴ φαίνεται τῶντε ἀνεξάρτητος κατ' ἀμοφτείας τὰς περιστάσεις τούτας: τὸ σῶμα τοῦ καταληπτικοῦ ὁμοιάζει πρὸς οἶκον ἐρημον σχεδὸν οἰκῆτορος, ἀλλ' ὑπ' ἡτρεπισμένον καὶ ἔτοιμον πάντοτε νὰ τὸν ὑποδεχθῆ ἐκ τῆς περιπλανήσεώς του ἐπιστρέψαντα. Τὸ σῶμα τοῦ ὑπνεθᾶτου ὑπηρετεῖ ὡς ἀνδράποδον εἰς τοῦ δεσπότου τὰς θελήσεις, τὸν ἀκα-

Τεῦχ. ΚΔ'.

λουθεί εὐπειθῶς ὡς σκιά, θυσιάζει δὲ καὶ τὸν ὀλίγον αὐτὸν κοιβὸν τῆς ἀναγκαίας ἀναπαύσεώς του. Τότε ἐπικρατεῖ καὶ κυριεύει κατ' ἐξοχὴν ἡ αἴλος οὐσία, ὅθεν ἄγει καὶ φέρει κατὰ τὸ δακοῦν τὴν ὕλην, ἀλλ' ἐντὸς ὕλικῶν ἀντικειμένων, ἐπὶ περιορισμένου τόπου καὶ εἰς προδιωρισμένον χρόνον. Οὕτω τρόπον τινα καὶ ἡ χρυσάλις πέτεται εἰς τὸν ἀέρα ἐξερχομένη ἐκ τοῦ βρόμβουκος.

Θεωροῦντες ὡς πάθη τοῦ νευρικοῦ συστήματος τὴν τε κατάληψιν καὶ τὴν ὑπνοβασίαν ἐνομιζόμεν μέχρι τινὸς ὅτι ἦσαν συμβεβηκότα μόνον αὐτόματα, οὐδ' ἐφανταζόμεθα ποτε ὅτι παράγονται καὶ κατὰ προαιρέσιν, ἢ ὅτι καὶ ἐξωτερικὴ τις δύναμις ἀρκεῖ νὰ τὰ δημιουργήσῃ καὶ νὰ τὰ φέρῃ εἰς τὸ μέσον! Ἀλλὰ τοιοῦτον θαῦμα ἀποδίδεται εἰς τὸν μαγνητισμὸν, εἰς τὴν κίνησιν δηλ. τοῦ ἀγνώστου ἐκείνου βρεστῶ (αἰθέρος κατὰ τοὺς ἀρχαίους) τοῦ συνδέοντος δικὴν γενικῆς ψυχῆς πάντα τὰ σώματα· διότι συμφοροῦμενον διὰ τῶν προσψαύσεων ἄλλου ἀνθρώπου παραλύει τὸ ὄργανον τῆς ψυχῆς τὸν ἐγκέφαλον, καθὼς ἡ πληθώρα τοῦ αἵματος ἐπὶ τῆς ἀποπληξίας, ὥστε εἰς βαθὺν θυπιζόμενος ὑπνὸν κοιμάται ὡς ὑπὸ κανδραγόραν ὁ πάσχων, ἀλλὰ δὲν παύει γινόμενος μέσον διακοινώσεως πάντων τῶν αἰσθημάτων τῆς ψυχῆς.

Τοῦτο πληροφρεῖται καὶ ὁ δυσπιστῶν εἰς τὴν τοιαύτην ιδιότητα. Ὁ Chardel ἀναφέρει πολλὰ παραδείγματα (1) ἀλλ' ἡμεῖς προτιμῶμεν νὰ λαβῶμεν τὸ ἀκόλουθον.

Ἐ. ᾧ (λέγει) ὁ K. Z. παρεურίσκετο εἰς συναστροφίην, ὅπου ἐγένετο λόγος περὶ τῶν θαυμάτων τοῦ μαγνητισμοῦ, ἐνεφανίσθη ἡ ὑπηρετρία τῆς οἰκίας δεινολογουμένη ὅτι ἐπάσχεν ἐκ πολλοῦ. — Θέλεις λοιπὸν νὰ σέ μαγνητίσω διὰ νὰ ἱατρευθῆς, εἶπεν ὁ πυθρονιστῆς φίλος μου — Δέχομαι, ἀπεκρίθη ἡ νέα, ἀρκεῖ μόνον νὰ ἴδω καλόν.

Τότε ὁ K. Z. ἀκολουθῶν τὴν μέθοδον τοῦ καθηγητοῦ τῆς ἐν Παρισίοις ἱατρικῆς σχολῆς Ροστάν κατώρθωσε νὰ μαγνητίσῃ τὴν θεραπείαν, ὥστε καθύλον τὸν χειμῶνα μαγνητίζοντες εἶδομεν ὅτι αὐτὴ μὲν ἦτο ὑποδερκεστατή, ἀλλήθειον δὲ καὶ τάπλειστα τῶν περὶ μαγνητισμοῦ θρυλλουμένων.

Πολλάκις ἐπεσφουράσαμεν τὸ μαγνητικὸν βρεστὸν ἐπὶ δίκτου υελίνου κειμένου ἐπάνω τοῦ στομάχου, ἀλλ' εἰς τοιαύτην ποσότητα, ὥστε ἡ μαγνητιζομένη ἐλεγεν ὅτι ἠθάνετο φλόγα ἐτοιμοὶ νὰ τὴν κατακαύσῃ· ἔχουσα δὲ διὰ ῥινόμακτρον τινὸς κεκλεισμένα τὰ ὄμματα ἐπαίξε τὰ χαρτὰ ὡς οἱ ἄλλοι· προσέτι διέγραψε τὸν χαρακτήρα μου, ἅμα ἐπλησίαζον, καθὼς καὶ τὰ ἐνδύματα καὶ τὰς χειρονομίας μου, ἐμάντευε δὲ καὶ τοὺς διαλογισμοὺς αὐτοῦ τοῦ μαγνητιστοῦ τῆς.

Ἄλλοτε διηγείτο τί ἐπραττον μόνος εἰς τὰ ἄκρα εὐρυχώρου κήπου καὶ ἐν μέσῳ τοῦ σκότους τῆς νυκτός· ἐνόησε δὲ ὠδήγει ἡμᾶς ἀδιστακτῶς εἰς πάντα τὰ δωμάτια τῆς οἰκίας.

(1) Essai de Psychologie physiologique.

Ἐπειδὴ ἡ νεάνις ἠγάπα περιπαθῶς τὴν μουσικὴν, δασάκις ἤκουε κρούμενον τὸ κλειδοκύμβαλον ἐξεβαχέυετο καὶ ἐνθουσία· ἡ ἐσκυθώπαζε κατὰ τοῦ ἤχου τὴν φαιδρότητα, ἢ τὴν βαρῦτητα καὶ τὸ σύντονον. Ὅθεν κατεπίεθετο δι' αὐτῆς νὰ χρησιμεύσῃ εἰς τὴν περιέργειαν ἡμῶν, δεικνύουσα, ἂν ἠθέλομεν, καὶ τὸ μελανόν, ἢ λευκὸν χρώμα τῶν φωνητηρίων, ἐπὶ τῶν ὁποίων εἰθίετο ἡμῶν ὁ δάκτυλος· ἀλλ' ἤκουεν, ἢ ἐπαυε νὰ ἀκούῃ τοὺς ἤχους κατὰ τὴν θέλησιν τοῦ μαγνητιστοῦ, ὅστις ἐδύνατο καὶ μακροθεν νὰ τὴν ἀποκοιμίσῃ, καθὼς καὶ νὰ τὴν ἐξυπνίσῃ διὰ μόνης τῆς βουλῆσεως.

Ἐσπεραν τινὰ τὴν παρεκαλέσαμεν νὰ ὑπάγῃ μεθ' ἡμῶν διανοητικῶς, εἴτε κατὰ φαντασίαν εἰς τὸ θέατρον. Ὅθεν δεχθεῖσα τὴν πρότασιν ὑπήγε τῶνόντι, ἂν καὶ οὐδέποτε ἐπάτησε τὸν πόδα εἰς αὐτό. Ἀκολουθῶν δὲ διηγῆθη εἰς ἡμᾶς πῶς ἐκάθητο οἱ θεαταὶ, διέγραψε τὴν λαμπρὰν λυχνίαν, τὴν ὀρχήστραν, καὶ τὰ θεωρεῖα, τὰ ὁποῖα ὠνόμαζε μικρὰ σπήλαια, προστιθεῖσα ὅτι ἐμπροσθεν παντὸς τοῦ πλήθους ἐκείνου ἐκρέματο μέγα παραπέτασμα ἐρυθρόν. — Ἀλλὰ τί γίνεται ὀπίσω αὐτοῦ; τὴν ἠρωτήσαμεν. — Τότε σκεφθεῖσα ἐπ' ὀλίγον, αἰφνιδίως ἀνέκραξεν ὅλην περιχαρῆς αἰρεταὶ τὸ παραπέτασμα, αἰρεταὶ τὸ παραπέτασμα, — Ἀλλὰ τί γίνεται, πάλιν εἶπαμεν, εἰς τὸ θέατρον. — Βλέπω τὸσαῦτα δένδρα, ἀπεκρίθη ὡς ἂν ἦτο πυκνότερος δρυμῶν, ἢ κήπος. — Ὑπάρχει τις ἀνθρώπος ἐντὸς αὐτοῦ; — Ναί, ἰδοὺ ἀνθρώπος· τις ὑψοὶ τὰς χεῖρας — Πῶς φαίνεται ἐνδεδυμένος; — Ὡς βοσκός.

Εὐθὺς ἐξυπνίσσαμεν τὴν ὑπνολάλον, ἐγὼ δὲ μετὰ δέκα λεπτά πορευθεὶς εἰς τὸ θέατρον εἶδον παριστανόμενον τὸ δράμα le Rossignol, ἐτυχον δὲ εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς τρίτης σκηνῆς.

Πολλάκις ἄλλοτε διηγῆθη εἰς ἡμᾶς τὰ παριστανόμενα εἰς ἄλλα θεάτρα des Variétés κτλ. καὶ ποῦ ἐκαθηντο οἱ ἄνθρωποι, ὅσους ἐγνώριζε.

Ματαίως ἐδοκιμάζομεν νὰ κεντήσωμεν διὰ βελόνης, ἢ νὰ γαργαλίσωμεν ὅπως οὖν τὴν κενταχόχιμον νεάν· οὐδὲν ἐκ τῶν τοιούτων ἠθάνετο, καθὼς οὕτε τὴν ὀσμὴν τοῦ καιομένου πτεροῦ, ἢ τὴν τοῦ σιλφίου καὶ ἀναλόγως ἄλλας δριμυτάτας, ἀφυπνιζομένη δὲ λησμόνει ἐντελῶς τὰ πάντα.

Ἄπασι αἱ τοιαύται δοκιμασίαι ἐγένοντο παρόντος τοῦ συνήθους ἱατροῦ τῆς οἰκίας· διὰ τοῦτο ἐρωτηθεῖσα πολλάκις παρ' αὐτοῦ, τί φάρμακον ἐνδείκνυται εἰς τὴν νόσον τῆς, ἀπεκρίθη, ἀπόδρασμα σπόρων καννάβιδος· δι' αὐτοῦ τῶν ὄντι ἀπηλλάγη τῶν ἐλμίνθων, τὰς ὁποίας ἡ δυστυχὴς ἔφερεν εἰς τὴν κοιλίαν τῆς, ἐβλεπε δὲ ὡς λευκὸν σφαιρῶμα, ἢ λευκὴν τολύπην.

Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἡ . . . ἱατρεύθη ὁλοτελῶς ἐγγνωμένη πρὸς τὸν φίλον μου, ὅστις παίζων καὶ ἀσπείζομενος καὶ ἀρχὰς ἐπεχείρησε νὰ τὴν μαγνητίσῃ.

Ἐκτὸς τούτων ἐνθαρρυνόμενος ἐμαγνήτισα καὶ ἐγὼ συγγενῆ μου γυναῖκα ἐπιθυμοῦσαν νὰ ῥινοσθῇ ἢ διασφραεῖσα ῥίζα ὀδόντος αὐτῆς· ἀλλὰ τετρακίς ἐπαλαβῶν τὰς προσψαύσεις ἀπέτυχον. Διὸ ἀπεφάσισε καὶ αὐτὴ νὰ ἀποσπασθῇ τὸ ὀδόντιόν τῆς· ἀλλ' ἐπόνεσε πολὺ ἐπὶ τῆς τοιαύτης ἐγχειρήσεως, καὶ παραχθέντος ὅλου τοῦ νευρικοῦ συστήματος ἐπάσχε δεινὰ·

τὴν κεφαλαλίαν. Ἐνεκα τούτου ἐλθὼν τὴν ἐπαύριον εὐτύχησα εὐκόλως νὰ τὴν μαγνητίσω, ἔπειτα μαγνητίζομενον ῥινόμακτρον περιτυλίχθην εἰς τὴν κεφαλήν τῆς ἱατρεύσει ἐντελῶς τὸ πάθος τῆς.

Ἐπειδὴ τις θεῖός μου ἐπάσχε πρὸ δέκα ἐτῶν ἀμαύρωσιν, ὠδήγησα αὐτὸν πρὸς τὸν περίφημον τῶν Παρισίων μαγνητιστὴν Chapelain· οὗτος δὲ τὸν ἐβαλλεν εἰς κοινωμένην μετὰ τινος ὑπνολάλου, ἧτις συμβούλευσε ἀντὶ πάσης ἄλλης θεραπείας καὶ τὸν μαγνητισμὸν, συγκεντρωμένης μάλιστα τῆς ἐνεργείας του κατὰ τὸ ἐμπρόσθιον τῆς κεφαλῆς μέρος· ἀλλ' ἀναγκασθεὶς ἐκ περιστάσεως ὁ θεῖός μου ν' ἀναχωρήσῃ ἐκ Παρισίων, δὲν ἐδυνήθη νὰ ὑποβληθῇ εἰς τὴν παραγγελλθεῖσαν θεραπείαν, σκοπεύει ὅμως εὐκαιρίας δραξάμενος νὰ ἐπιστρέψῃ αὐτόθι.

Πρᾶγμα ὅμως παράδοξον· ἐπειδὴ συνιστάται συμπαιθεῖα τις ὕλικῆ καὶ ἠθικῆ μεταξὺ τοῦ μαγνητίζοντος καὶ τοῦ μαγνητιζομένου, τὰ ὄμματα τῆς ἀνωτέρου γυναικὸς παρηκολούθησαν πρὸς καιρὸν, καθὼς ἦσαν παραλυτὰ, τὰ τοῦ θεῖου μου. Διότι ἀφ' οὗ ἐξυπνήσει μόνος ἐδύνατο νὰ ἀνοίξῃ τὰ βλέφαρά τῆς καὶ τούτῳ ἐξ ἡμισείας, ὁ δὲ δεξιὸς οὐτῆς ὀφθαλμὸς διεκείνεν εἰς ἱκανὴν ὥραν ἀμαυρότερος καὶ δυσκινήτερος τοῦ ἐτέρου· ἀλλὰ καὶ ὁ θεῖός μου ἐβλεπεν ὅπως οὖν μόνον διὰ τοῦ ἀριστεροῦ, ἀνέλαβεν ὅμως μετὰ τινος χρόνον τὴν ὄρασιν ἐντελῆ διὰ τῆς συντόνου θελήσεως τοῦ μαγνητιστοῦ τῆς.

Ἐἰς τοῦ K. Chapelain εἶδον κυρίαν τινὰ N. κόρην ἐνδοξοτάτου στρατηγοῦ, ἀνάδεκτην δὲ τοῦ Ναπολέοντος, τὴν ὁποίαν ὁ εὐτυχοῦτάτος οὗτος μαγνητιστῆς ἱατρεύσει· ἐπειδὴ ἀποκοιμισθεῖσα ἀπετμήθη τὸ πάσχον μέρος ὑπὸ τοῦ K. . . (Cloquet) ὅθεν ἔκτοτε ἀποκαλεῖ σωτήρᾳ τῆς τὸν μαγνητιστὴν.

Ἀλλὰ παραδοξότερον ἴσως φανῆ καὶ ἡ σύγχρονος μετάδοσις τῆς ἐκστάσεως ἀπὸ ἀνθρώπου εἰς ἄνθρωπον. Αὐτὴ συνέβη κατ' ἐξοχὴν θαυμαστῆ καὶ περιέργου εἰς τὴν πόλιν τῆς Γαλλίας Clermont (Auvergne 17 Ιουλ. τῷ 1837) συμβεβηκός, τὸ ὁποῖον ἀναφέρει καὶ ὁ ἱατρὸς Prosper Lucas εἰς τὴν δοκτορικὴν θέσιν του ὡς μαρτυρούμενον ὑπὸ πασῶν τῶν πολιτικῶν ἐφημερίδων τῆς πρωτεύουσας κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν.

Ἰδοὺ τί ἔγραφε πρὸς φίλον μου περὶ τοῦ προκειμένου ὁ παιδονόμος τοῦ ἰδιωτικοῦ σχολείου τοῦ K. Dauteroche ὅπου συνέβη τὸ θαῦμα τοῦτο . . . « Ὑπάρχουσι δύο κοῖταινες εἰς τὸ ἡμέτερον παιδαγωγεῖον, ὁ μὲν εἰς τὸ κάτω δάπεδον ὅπου κοιμάται ὁ διευθυντής, ὁ δὲ εἰς τὸ ἄνωτερον, ὅπου κοιμῶμαι ἐγὼ μετὰ τῶν ἄλλων ὑπαλλήλων. Περὶ τρίτην ὥραν τῆς πρωίας ἤκουσα τινος χαλοῦντος ἐπάνω ἡμῶν πρὸς τὸν πλησίον του καθύδοντα μαθητὴν, ὅστις ἀποκρίνεται· ἔπειτα οὗτος ὠμίλει πρὸς τὸν ἄλλον γείτονα καὶ οὕτω καθέξῃς, ὥστε ἐγένετο ἐκ τούτου τρομερὸς θόρυβος· διότι οἱ μὲν ἤρχισαν νὰ φωνάζωσιν, οἱ δὲ νὰ ψάλλωσιν, καὶ οὗτοι μὲν νὰ ἀπαγγέλλωσι τὸ μάθημά των, ἐκείνοι δὲ νὰ διαλέγωνται Γερμανιστῆ καὶ Ἀγγλιστῆ, ἄλλοι δὲ νὰ διηγῶνται φαντασιώδεις ἱστορίας. Μετὰ δὲ μίαν ὥραν τοιαύτης φωνασκίας ἐγερόντες πάντες σχεδὸν γυμνοί, ὡς ἐκείνοι ἐπὶ τῆς κλίνης, ἐβλεπον· οἱ ἱκανῶς ἐμελέτησαν, ἢ ἦ

δὲ ἦτο καιρὸς διατκεδάσεως. Τοῖς διατάττωνά παύσασιν, διότι ἡ ὥρα εἰσέει δὲν ἦλθεν· ὅθεν ἐπέστρεψαν εἰς τὰς κλινὰς των, νομίζοντες ὅμως ὅτι ἐρχονται εἰς τὰ θρανία τοῦ σπουδαστηρίου των! Ἐν τούτοις ἡ ταραχὴ ἐξηκολούθει σκανδαλώδης, αἱ δὲ ἀπειλαὶ μου οὐδὲν ἀπέφερον ἀποτέλεσμα· ἐπειδὴ δὲ ἐνόμιζον ὅτι ἠθροῦντο κωλυόμενοι νὰ ἐξέλθωσιν εἰς ψυχαγωγίαν, ἐπέπεσον εἰς τὴν κλίνην μου καὶ ὁμοθυμαδὸν με ἐτυπτον δι' ἀλλεπαλλήλων πυγμῶν· τινὲς μάλιστα μου ἐβράντιζον τὸ πρόσωπον διὰ τοῦ παρακειμένου ὕδατος, ἐν ᾧ ἄλλοι ἰταμώτεροι κατέφερον κατὰ τῆς κεφαλῆς μου καὶ τὴν λάγνην αὐτὴν. Τότε ἀναγκασθεὶς νὰ ἐγερωθῶ, ἐπεμελήθη νὰ τοὺς ἐξυπνίσω ἀλληλοδιαδόχως· οὗτοι ὅμως με προσέβαλλον ἄλλοι μετ' ἄλλους, ὥστε ἀπελπίσθην νὰ κατορθώσω τι, ὅλος δὲ ὁ κοιτῶν ὠμοίλαζε τότε πρὸς τὰ δωμάτια τοῦ φρενοβλαβείου. Μετὰ ταῦτα τινὲς μὲν ἐκυβίσταν ἐπὶ τῆς κλίνης των αὐτῆς, οἱ δὲ ἐξηπλοῦντο ἐπὶ τοῦ δαπέδου, ὡς ἂν ἠθελον νὰ κολυμβήσωσιν, ἢ διάφορα ἄλλα σχήματα ἐπετηδεύοντο παραξένα, δηλ. γραψῆς, ἀναγνώσεως κτλ.

Ὅτε δὲ ἦλθεν ἡ ὠρισμένη ὥρα τῆς ἀφυπνίσεως, ἠγέρθησαν μὲν πάντες κατὰ τὴν διαταγὴν μου καὶ ἐνεδύθησαν μάλιστα· ἀλλ' εἶχον πάντοτε κλειστά τὰ ὄμματα· ἀντὶ δὲ νὰ καταβῶσιν ἅπαντες ὁμοῦ, κατέβαινον διαδοχικῶς ὡς ἠθελον· ἀφ' οὗ δὲ ἐφθασαν εἰς τὴν αὐλὴν, ἐπεδόθησαν πάλιν εἰς διαφόρους ἀτάκτους καὶ παιδαριώδεις κινήσεις.

Ὁ ἀρχηγὸς τοῦ καταστήματος προκύψας τὴν κεφαλὴν του ἐκ τῆς θυρίδος εἶδε τὰ γινόμενα, ἀλλ' οὐδαμῶς ἐθαύμασεν ἐπειδὴ τὰ αὐτὰ ἤδη ἐγένοντο καὶ εἰς τὸν κοιτῶνά του. Πάντες τότε οἱ μαθηταὶ συνελθόντες εἰς τὴν αὐτὴν αὐλὴν ἐξηκολούθουν τὰς αὐτὰς ἀταξίας· δῶδεκα δὲ ἐξ αὐτῶν, ὅστινες διέμενον φρενήρεις ὡς ἐγγήγοροι, ἐπιχειρήσαντες νὰ σωφρονίσωσι τοὺς συναδέλφους των ἐμολύνθησαν παρὰ τῆς νόσου, καὶ περιέπεσον εἰς τὴν αὐτὴν κατάστασιν . . . Οὗτε ὁ ἱατρὸς προσκληθεὶς εἰς βοήθειαν ἐδυνήθη νὰ ἐπινοήσῃ τινὰ τοῦ κακοῦ θεραπείαν. Πολλοὶ ἐρωτῶμενοι, ἢ καὶ αὐτομάτως ἀπεκρίνοντο ὀρθότερον καὶ ἐτοιμότερον περὶ διαφορῶν μαθημάτων, οἷον φυσικῆς, μαθηματικῆς ἱστορίας καὶ ἄλλων παρὰ ἐπὶ τῆς ἐγρηγόρου αὐτῶν καταστάσεως.

Ὁφελούμενος ἐκ τῆς εὐκαιρίας ταύτης ὁ ἀδελφὸς τοῦ Διευθυντοῦ ἱερεὺς παρευρεθεὶς ἐκεῖ καὶ ὡς ἔχων τοῦ μαγνητισμοῦ γινώσκιν ἠρώτησε τινὰς ἐκ τῶν μαθητῶν διάφορα πράγματα. Εἶπε π. χ. πρὸς τινὰ ὑπαγε εἰς Παρισίους, εἰς τὴν δεῖνα ὁδὸν καὶ οἰκίαν εἰπέ μοι τὸν ἀριθμὸν αὐτῆς, πῶς ὑπάρχει διατεθειμένη ἡ αὐλή; τί βλέπετε εἰς τοὺς θαλάμους; κτλ. Εἰς πάντα δὲ ταῦτα ὁ νέος ἀπήντα εὐστοχῶτατα, ὡς ἂν παρευρίσκετο εἰς τὸν τόπον, ἢ ἐγνώριζεν αὐτὸν καὶ τὰ πρόσωπα . . . Πρὸς ἐμὲ δὲ ἐρωτήσαντα ἐποία ἦτο ἡ ἀπὸ πατρὸς προμάμη μου, ἀπεκρίθη τις, ἐνάρετος γυνή . . . ὅτι ἐγὼ ὠμοίλαζον πολὺ πρὸς τὸν πατέρα μου, ἢ δὲ μήτηρ μου ἐκινδύνουσε ποτε ν' ἀποθάνῃ ὑπὸ νόσου κατὰ τὴν μεγάλην παρασκευὴν . . . Πάντα δὲ ταῦτα ἦσαν ἀληθστάτα.

Τινες ἀπήγγελλον αὐτοσχεδίου στίχους, πάντες δὲ με ἀπεκάλουν βάρβαρον καὶ τυραννικόν

Ἦχησαν ἡ 8 καὶ 9 ὥρα, ἡ δὲ ὑπνοβασία διήρκει ἔτι. Ὁ ἰατρός εἶπεν ὅτι τὸ φαινόμενον ἦτο ἀποτέλεσμα ὑπερβολικῆς μελέτης καὶ ἀκολούθως μεγάλης τοῦ ἐγκεφάλου ἐξάψευος· ὅθεν ἐγνωμοδόγησε νὰ ἀποπεμφθῶσι πάντες οἱ παῖδες εἰς τὰς οἰκίας των. Τούτου ἀποφασισθέντος διετάχθησαν νὰ ἐνδυθῶσιν ὡς μέλλοντες ἄναχωρήσωσιν· οὕτω δὲ πολλοὶ ὑπνέονται τοὺς ὠδήγησαν πρὸς τοὺς γονεῖς, ἢ τοὺς ἄλλους συγγενεῖς καὶ φίλους των ἄλλὰ καθ' ἴδον οἱ μαθηταὶ ἐφαντάζοντο ὅτι πρὸς ποιήν ἐδῶκον· διὸ ἐζήτουν τὴν αἰτίαν τῆς τιμωρίας ταύτης κατὰ ὅτι δὲ ἐξυπνήσαν, ἔμειναν ἐκστατικοὶ ὅτι εὕρισκοντο ἐν μέσῳ τῆς οἰκογενείας των· πάντες ὁμοῦ ἠρθάνοντο ἐκ τοῦ κατακόπου, καὶ ἔλεγον ὅτι εἶχον ἀνάγκην ὑπνου.

Περὶ τούτων πάντων ἐπληροφορήθη καὶ αὐτὸς ἐγὼ πρὸς τὸν K. Delapierre, πρὸς τὸν ὁποῖον ἐγράφη ζητῶν διασαφῆσαι του (1).

§ 2.

Διατί ἄρα γε ἀμὲν θάλλουσι πολλοὶ καὶ ἐκ τῶν ἰατρῶν αὐτῶν περὶ τῆς τεχνητῆς καταληψίας, ὅτι δηλ. ὁ ἄνθρωπος δύναται νὰ ἔλθῃ καὶ νὰ διαμείνῃ εἰς ἐκστασιν μέχρι τινός διὰ μηχανικῶν τινῶν μέσων ἐνεργούντων ἐπὶ τοῦ νευρικοῦ συστήματος; Τούτο προέρχεται ἴσως ἀπὸ ὑπερβολῆς τῶν νευρῶν ἀνασφάλων ἐνίοτε ὁμοῦ καὶ ἀπὸ χημικῶν παθῶν φθόρου, ἀντιζήλιας, ἢ καὶ χημικῶν συμφορῶν.

Ὁλόκληρον τὸ παρελθὸν πιστοποιεῖ τὰ λεγόμενα· διότι οὐδεὶς οὔτε ἐκ τῶν συγγόνων τοῦ Χάρβεθ ἰατρῶν, οὔτε εἶχον ἐπέκεινα τῶν τριῶν ἀράκων ἐτῶν ἡλικίαν, ἐπίστευτε τὴν κυκλοφορίαν τοῦ αἵματος· ἀλλὰ τοιοῦτους δυσπίστους εὕρηκαν καὶ πᾶσαι αἱ ἄλλαι ἐπιστημονικαὶ ἐρευνῆσεις εἴτε τῆς φυσικῆς, εἴτε τῆς ἀστρονομίας, εἴτε τῆς γεωλογίας.

Τί λέγουσι δ' ἄρα γε κατὰ τὰς περιστάσεις ταύτας οἱ τοιοῦτοι πυρρῶνισταί; ὅτι τὸ πρᾶγμα ἀντίκειται εἰς τοὺς νόμους τῆς φύσεως! ὡς ἂν ἐγνώριζον οἱ δειλίνοι ὅτι τὴν φύσιν καὶ τὰ θαύματά της! ἢ ὡς ἂν ἐμβάτευσαν εἰς τὰ ἄδυστα τῆς δημιουργίας καὶ εἰς τῆς σοφίας τοῦ Θεοῦ τὰ μυστήρια!

Πόσω διέφερον ὁ ἀθάνατος Νεύτων· διότι κατεδέχτο νὰ λέγῃ ὅτι ἦτο ὡς παιδίον συλλέγον κογχύλια πρὸς τὸν αἰγιαλόν.

Πολλοὶ προφασίζονται προσέτι λέγοντες ὅτι ὁ ὀρθὸς λόγος ἀποκρούει νεοφανῆ τινὰ ἀνακάλυψιν· ἀλλ' ὁ ὀρθὸς λόγος οὗτος μετακινεῖται ἀπὸ αἰῶνος εἰς αἰῶνα καὶ ἀπὸ κλίματος εἰς κλίμα. Μήπως αὐτὸς δὲν ἐκωμῶ

(1) Mémoire sur le magnétisme animal et sur son application au traitement des maladies mentales lu au Congrès scientifique de Poitiers le 11 Septembre 1834.

ῶσιν ὡς τερατώδη τὴν νυχθημερινὴν περιστροφὴν τῆς γῆς καὶ τὴν ὑπαρξιν τῶν ἀντιπόδων; ἀλλὰ τί ἄλλο παρὰ ταῦτα καθ' ἡμᾶς θεωρεῖται θεαρότερον;

Τέλος δὲν παραδεχόμεθα, λέγουσιν ἄλλοι, εἰμὴ ἀπ' οὗ αὐτοὶ ἡμεῖς ἰδῶμεν καὶ ψηλαφήσωμεν, οὕτως εἰπεῖν, πληροφορηθέντες ἐξ ἰδίας πείρας. Οὐδέποτε παραλογισμὸς σκανδαλωδέστερος ἔφερον ὀλιγωτέρας συνεπείας· διότι καταβιάζει τὸν ἄνθρωπον εἰς τὴν τάξιν οὐτῶν τῶν κτηνῶν, τὰ ὁποῖα δὲν ὠφελοῦνται παντελῶς ἐκ τῆς πείρας τῶν ἄλλων, ὥστε ἡ διάνοια, τὸ τιμαλφέστατον τοῦτο τοῦ Ἑψίστου χάρισμα, τὸ ἀληθὲς ἀγλοῖσμα τῆς φύσεως τοῦ ἀνθρώπου, τὸ θαυμάσιον ἀπεικόνισμα τῆς θείας οὐσίας καταδικάζεται εἰς ἀίδιον ἀκίνησιον πολὺ χειροτέραν τῆς τῶν Σιτρῶν αὐτῶν καὶ τῶν Αἰγυπτίων! Ἀλλὰ δυνάμεθα πάντες ἀπ' ἐαυτῶν τὰ πάντα νὰ ἐρευνῶμεν καὶ νὰ ἀνευρίσκωμεν; Μήπως οἱ κακουργιοδίκαι δὲν καταψήφισαν καὶ θάνατον πολλάκις χωρὶς νὰ ἰδῶσιν, ἀλλὰ πειθόμενοι μόνον εἰς τὰς μαρτυρίας, συχναὶς μάλιστα καὶ ἄνευ τούτων, εἰς ἀπᾶ δὲ μόνον (κατὰ δυστυχίαν) τεκμήρια στηριζόμενοι; Πόσοι δ' ἄρα γε ἐκ τῶν πολλῶν ἑκατομμυρίων, τὰ ὁποῖα κατοικοῦσιν τὴν Εὐρώπην καὶ τὴν Ἀσίαν, ἢ τὴν Ἀμερικὴν τὴν Ἀφρικὴν καὶ τὴν Νέαν Ὀλλανδίαν, δύνανται νὰ ἐξελέγξωσιν ἀπ' ἐαυτῶν τὰ πρᾶγματα;

Ὅστις βλέπει διὰ τοῦ μεγάλου τηλεσκοπίου, διακρίνει ἀμυδρὰν τινὰ λάμπιν ἀστέρου σελαιγίζοντος εἰς τὰ σκοτεινὰ καὶ ἀνεξερεύνητα βῆθη τοῦ ἀπείρου διαστήματος. Ἀλλὰ πόσον ἄραγε ἀπέχει ὁ ἀστὴρ οὗτος; Ὁ Ἐρσκέλλος ἀπαντᾷ, δώδεκα ἑκατομμύρια λευγῶν! Ἐκπλήττεται εὐθὺς τότε ἡ φαντασία τοῦ χυδαίου εἰς τὸ παράδοξον ἄκουσμα, καὶ μένει σχεδὸν ὡς ἐμβρόντητος μὴ δυνάμενος οὔτε νὰ τὸν ἀριθμῶν τοῦτον εὐκρινῶς εὐθὺς δὲ ἀντιλάβῃ. Ἐν τούτοις ὁμοῦ ὁ ἀστρονόμος σὲ βεβαίως ὅτι δὲν βλέπει οὔτε τὸν ἀστὴρα ὡς τὸν νομίζεις· διότι αὐτὸς πρὸ πολλῶν ἴσως αἰῶνων ἐσβέσθη ὡς λύχνος εἰς τὴν ἀπέραντον χώραν τοῦ παντός, ἢ ἐμακρύνθη ἐκείθεν ἐτῶν ὀλοκλήρων δρόμον· ἀλλὰ τὸ φῶς αὐτοῦ μόλις ἐφθασεν ἐσχάτως μέχρις ἡμῶν. Ὁσαύτως βλέπομεν τὰς ἀκτίνας καὶ αὐτοῦ τοῦ ἡλίου, ἀπ' οὗ ὁ πατὴρ οὗτος τῆς ἡμέρας πρὸ πολλοῦ κατέβη ὑποκάτω τοῦ ὀρίζοντος, καθὼς βλέπομεν διὰ τῆς μνήμης τὰ παρελθόντα, ἀπ' οὗ συνέβησαν.

Πῶς ὁ μαθηματικὸς οὗτος ἄστρα περισκοπέων περιπλομένων ἐνιαυτῶν κατάρθωσε νὰ γνωρίσῃ τὴν τοσαύτην ἀπόστασιν διὰ τοῦ ὑπολογισμοῦ; Ὑπάρχουσι πολλοὶ ἐξ ἡμῶν ἱκανοὶ νὰ καταστήσωσιν εἰς τοιαύτην ἀκρίβειαν; Καὶ ὁμοῦ πάντες πιστεύομεν σήμερον τῆς ἀστρονομίας τοὺς παραδόξους τούτους χρησμούς, καθὼς τὴν ὑπαρξιν τῶν ἠλεκτρικῶν τηλεγράφων, οἱ ὁποῖοι μεταδίδουσιν ἐν ἀκαρεῖ καὶ εἰς τὴν στιγμὴν τὰς ἐννοίας ἡμῶν ἀπὸ τοῦ ἐνὸς ἄκρου μέχρι τοῦ ἄλλου τῆς οἰκουμένης.

Οὕτω ποτὲ ἴσως πιστεύσωσι πάντες καὶ εἰς τὰ φαινόμενα τῆς τεχνητῆς καταληψίας, εἴτε τοῦ λεγομένου μαγνητισμοῦ, ὅσον δὲ ποτὲ εἰσέτι ἐκπλήττωσιν ὡς δυσκατανόητα καὶ ὑπερφυσικά· διότι ἡ δύναμις αὕτη ὑπάρχει ἐμφυτος, ἐξ αὐτῆς δὲ ἐπήγαγον πάντες οἱ χημ

σμοὶ καὶ αἱ ἰατροὶ τῶν ἱερέων εἰς τοὺς ναοὺς τῆς ἀρχαιότητος, σφάλλομεν ἴσως· διότι ἂν νομίζωμεν οἱ οἱ ἄρχαιοὶ ἠγγόνον τὴν καταληψίαν.

Ἡ ἀνθρώπος δὲν ἀποκοιμίζεται εὐκόλως· λέγεται ὁμοῦ ὅτι πολλάκις οἱ δυστύηνοι ἀποβαίνουσι ἐξυδερκίστατοι καὶ διαπρακτώτατοι τῶν ἄλλων, καθὼς καὶ τινες τῶν μαγνητιστῶν ὑπερβαίνουσι ἄλλους κατὰ τινὰ ἀποτελέσματα.

Ἡ καταφορά ἀναγγέλλεται κατ' ἀρχὰς διὰ τοῦ θάρους τῶν βλεφάρων· ἐπειτα ὁ ὕπνος ἐπέρχεται βαθύς, ἀλλ' ὁ κοιμώμενος ἐξάπτεται καὶ ἐκφράζει διάφορα παθὴ διὰ τῆς φυσιολογίας ἐρευνώμενος, πρᾶξι καὶ σχεδὸν καὶ τοῦ φυσικοῦ εἰς αὐτὸν χαρακτήρος· ἐνίοτε ἀκούει μόνον τὸν μαγνητιστὴν, ἄλλοτε ὁμοῦ προσέχει καὶ εἰς ἄλλους. Συχναὶς δὲ ἡ φωνὴ πρέπει νὰ ἀπειθῆται ἰδιαίτερος εἰς τὸ ἐπιγαστήριον, ἢ καὶ τὰ ἄκρα τῶν δακτύλων. Περιττὸν νὰ εἰπωμεν ὅτι ἀναισθηθεὶ τότε εἰς πάντας τοὺς πόρους καὶ διὰ τοῦτο πρὸς ἐκτέλεσιν αἵματηρῶν καὶ πολυδύνων τῆς χειρουργίας ἐγχειρήσεων ἢ τεχνητῆ αὐτῆ καταλήψης χρησιμεύει πολὺ πλεότερον τῶν ναρκωτικῶν οἶον αἰθέρος καὶ χλωροφόρμου, τὰ ὁποῖα μεταδιδύσκουσι ἔστιν ὅτε τὸν καθυδόντα ἀπὸ τοῦ προσωρινοῦ ὑπνου εἰς τὸν αἰώνιον τοῦ θανάτου. Ὑπερτερεῖ δὲ ὁ μαγνητισμὸς καὶ κατὰ τοῦτο τῶν εἰρημῶν ὑπνωτικῶν, ὅτι ἡ αἰμορραγία συμβαίνει πάντοτε ὀλιγοτέρα· διότι τὸ αἷμα κινεῖται ἀταράχως, ὡς λειπόντων ἐντελῶς τῶν σπασμῶν καὶ τῶν πόνων. Διὰ τοῦ τρόπου τούτου ὁ Cloquet ἀπέπεσε τὸν μαστὸν καρκινώδους τινός γυναικός· εἰς δὲ τὴν Ἰνδιαν ὁ δόκτωρ Estalle μεταχειρίζεται ἀδιακόπως τὸν μαγνητισμὸν καὶ παραδίδει τοὺς πάσχοντας εἰς πολλοὺς βοηθούς του νὰ τοὺς προπαρασκευάσωσι δι' αὐτοῦ εἰς τὰς χειρουργικὰς ἐγχειρήσεις· οὕτως ἀπέπεσε ἀνωδύτως ὄγκον βρύνοντα ὄγκοθεν τὰ λίτρας.

Πολλοὶ νευρικοὶ πάσχουσι σπασμούς, ἢ δὲν δύνανται νὰ κινήσωσι μέλος τι, ἢ χωλαίνουν διὰ χρονικὴν τιαν νόσον. Ἐπειδὴ διὰ τοῦ μαγνητικοῦ ὑπνου οἱ μὴ μὴ διατελοῦσιν εὐπλαστοί, ὡς ἡ ἀργίλλος εἰς τὰς χεῖρας τοῦ κεραμέως, δύναται πολλάκις ὁ χειρουργὸς νὰ κατάρτισθαι χεῖρας καὶ πόδας, ὅταν πάσχῃ τοιαύτης οὐσίας καὶ νὰ ἐπαναφέρῃ τὴν φυσικὴν κίνησιν βαθμῶς.

Ἐπειδὴ προσέτι ὁ μαγνητικὸς ὕπνος καταπραίνει τὰ νῆρα, διακόπτει, ἢ παύει τοὺς πόρους, ἐμποδίζει, ἢ προλαμβάνει τὰς συμπαθείας, ἢ τὴν μετάδοσιν τοῦ κακοῦ ἀπὸ ὀργάνων εἰς ὄργανα, ὠφελεῖ ἐξαιρέτως εἰς διαφόρους φλεγμονικούς· οὕτως ὁ Estalle ἰατρύειν ὀρθαλμῶντας. Ἐν γένει ὁ μαγνητικὸς ὕπνος ἀντιμάχεται πρὸς τὴν φλόγωσιν· ὅθεν καινῆριον ἐπιτεθὲν ἐπὶ τοῦ δέρματος δὲν ἐνήργησε παντελῶς διαρκούντος τοῦ ὑπνου· ἐκίνησε δὲ τὴν φλεγμονήν, ἀπ' οὗ ἠγέρθη ὁ ἄνθρωπος.

Οἱ ὑπνολάλοι θέλγονται διαφερόντως ὑπὸ τῆς μουσικῆς, ὅθεν καὶ ἐνθουσιωδῶς ὀρμῶσιν εἰς τὸν χορὸν, ἂν ἀκούσωσιν ὀργανικὰ ἄσματα. Διὰ τοῦτο θεοδαιῶς ἡ ἀρμονία καὶ μελωδία τῆς φωνῆς, ἢ τῶν ὀργάνων ἐνεργεῖ τοσοῦτον τελεσφόρως ἐπὶ τοῦ νευρικοῦ ἀνθρώ

που, καθὼς καὶ ἐπὶ τῶν θριφῶν, ὅταν τὰ θαυκαλί-ζωμεν.

Παράδοξος τῶνόντι φαίνεται ἡ ἀκάθεκτος τοῦ μαγνητισμοῦ πρὸς τὸν μαγνητιστὴν κλίσις καὶ προσπάθεια· διότι φέρεται κατὰ πάντα αὐτομάτως πρὸς αὐτὸν καὶ γίνεται ὡς ἀπλοῦν νευρόσπαστον τῶν ὀρέξεων του. Τινες ὑπνολάλοι εἶπαν ὅτι ἄλυτος φωτὸς τοὺς συνέδεε μετὰ τῶν μαγνητιστῶν· οὗτοι δὲ διὰ ψιλλῆς μόνον ἐπιταγῆς, ἢ καὶ θελήσεως ἄγουσι καὶ φέρουσι τὸν ὑπνολάλον· καθότι κινεῖται, κῆθηται, μιμνῆται τὴν φωνὴν καὶ τὰς χειρονομίας των, γελᾷ ὡς αὐτοί, ἐπαναλαμβάνει φράσεις γλωσσῶν, τὰς ὁποίας οὐδέποτε ἔμαθε· βχθμηδὸν δὲ ἀποκτᾷ τοσαύτην πρὸς τὸν μαγνητιστὴν συμπάθειαν, ὥστε διανοεῖται ὅτι καὶ αὐτὸς ἐκεῖνος, καὶ ἐμβατεύων ἀνελλίττει πάντας τοὺς στοχασμοὺς αὐτοῦ, ἀναμιμνήσκει εἰς αὐτὸν ὅσα ἔτυχε νὰ λησμο-ῆσῃ, ὁμοίως δὲ διορθοῖ τὰ λάθη καὶ τὰς ἰδίας ἐκείνου ἐπιθυμίας, περὶ ὧν ἐρωτᾶται. Ἡ κατασκοπεῖα ὁμοῦ αὕτη τῶν ξένων λογισμῶν δὲν ἐκτελεῖται τόσον εὐκόλως· διότι ὁ ὑπνολάλος φαίνεται κοπιῶν πολλάκις καὶ ἀγωνιζόμενος εἰς τὴν ἀνέυρεσιν τῶν ζητουμένων· ἀλλὰ τελειοποιεῖται καὶ κατὰ τοῦτο, καθὼς συμβαίνει εἰς τοὺς ἐγρηγορότας, ὅταν ἐξασκῶνται ἐπὶ πολὺν χρόνον περὶ τὸ αὐτὸ ἔργον· τέλος προλέγει πότε θέλει δυνηθῆ νὰ κατορθώσῃ τι, τὸ ὁποῖον παρ' αὐτοῦ ζητεῖται, συμβουλεύει δὲ καὶ πῶς πρέπει νὰ τὸν ψηλαφῶμεν ἀρμπυισθεὶς ὁμοῦ οὐδὲν ἐνθυμεῖται τῶν, ὅσα εἴτε εἶπεν, εἴτε ἐπραξε καὶ ἐρωτήθη· μόνον δὲ ὅταν ἀποκοιμηθῇ πάλιν, ἀναπολεῖ τὰς περιπτώσεις τοῦ προηγηθέντος ὑπνου, ἢ καὶ τὰς περιπτώσεις τοῦ προηγηθέντος ὑπνου, ἢ καὶ τὰς προ αὐτοῦ εἰ· ἂν ὁμοῦ διαταχθῇ ὑπὸ τοῦ μαγνητιστοῦ νὰ πράξῃ τι, ἢ καὶ τὸ ὑπεσχέθη εὐλοθεῖν, τὸ ἐκτελεῖ ἀφεύκτως, ἀπ' οὗ ἐξυπνήσῃ, καὶ ἀσυνειδήτως. Οὕτως ὑπνολάλος ὑποσχεθεὶς εἰς τὸν K. Lewin νὰ μὴ πῆ πλεόν μεθυστικά ποτὰ, διετήρησεν ἀκριβῶς τὸν λόγον του.

Διατί ὁ ὑπνολάλος ἀναγινώσκει καὶ γράφει κοιμώμενος, ἐν ᾧ ἐγρηγοροῦσιν οὔτε γνωρίζει καὶ τὰ γράμματα; Ἐβχομεν ἄρα γε ἐμφύτους τὰς ἰδέας, ὡς ὁ Πλάτων ἐδόξαζεν, αὐταὶ δὲ μένουσιν ὡς σπέρματα ὑπὸ τὴν γῆν κεκρυμμένα, ἀλλ' ἐπὶ τοῦ ὑπνου ἐνεργοῦσιν ἐλευθέρως καὶ κινεῖται τὸν ἄνθρωπον;

Ὁ καταληπτικὸς ἀφυπνίζεται διὰ τῶν αὐτῶν ψηλαφήσεων, ἢ χειροθεσιῶν, ἀλλὰ γινόμενων κατ' ἀντίστροφον θέσιν ἐκ τῶν κάτω δηλ. πρὸς τὰ ἄνω, ὅτε μεταβάλλεται καὶ τοῦ βρυστοῦ ἢ διεύθυνσις. Ἀλλ' ἂν ὁ ἀπειρος μαγνητιστὴς ταράττηται ὡς νευρικός, μεταδίδει σπασμούς εἰς τὸν μαγνητιζόμενον καὶ γίνεται αἰτιος μεγάλης δόξης.

Ὁ μαγνητισμὸς δὲ, ἐξηπλώθη, ὡς ἦτο εὐχῆς ἐργον μέχρι τοῦδε· διότι πάντες οἱ ἄνθρωποι δὲν φαίνονται ὁμοίως διαθετιμένοι ἐκ φύσεως εἰς τοιαύτην ὑπνωσιν. Οἱ Εὐρωπαῖοι ὑποχωροῦσι κατὰ τοῦτο εἰς τοὺς Ἰνδοὺς, διότι οὗτοι παθαίνονται εὐκολώτερον. Ὁ ὀρθὸς λόγος ἀποδεικνύει ὅτι ἂν αἱ ἀπᾶ ἐντρίψεις ἐνεργῶσιν ὠφελίμως εἰς πολλὰ νοσήματα καὶ μάλιστα νευρικὰ, καθὼς καὶ ὁ φυσικὸς ὕπνος, πολὺ μᾶλλον λυσιτελεῖ μέλλει νὰ ἀποβῇ ὁ μαγνητικός. Ἐπειδὴ δὲ τὸ σῶμα ἡμῶν μεταδίδει τινὰς νόσους πάσχον, κρι-

νοντες εξ αναλογίας εβρίσκομεν πιθανόν ότι άνθρωπος ευρωστος ενεργών μαλιστα μαγνητικώς δύναται να μεταδώση και την υγείαν εις άλλους ως εκ του περισσούματος. Η τοιαύτη υπόθεσις αναγιωρίζει περισσότερο την δύναμιν και την αγαθότητα του Θεού. Όταν γέρον ήδη και κατεσκληρώς ο Δαβίδ (αν δεν λανθάνωμαι) κατεκλίθη εν μέσω βωμαλέων και νέων γυναικῶν...

Αλλά καθώς τα άλογα ζῶα φέρονται αυτομάτως εις το ιατρικόν, το όποιον τά ώρσει πάσχοντα, ή φύσις οδηγεί όπως ούν και τον άνθρωπον κατά τοῦτο. Τί πράττομεν τῶντι όταν πονώμεν; φέρωμεν μηχανικῶς την χείρα εις τον οδυνώμενον τόπον (1) και τρίβομεν το μέρος, ως αν προσηθάνομεθα ότι θέλομεν μετριάσει το κακόν, ή και παντελῶς απαλλαγῆ. Οὕτω και το παιδίον, όταν ποιῆ, τρέχει προς την μητέρα, αυτή δε λαβούσα αυτό εις τα γόνατα, ή τας άγκάλας, τρίβει όμαλῶς τον οδυνώμενον τόπον, έπειτα δε ύπνος ήδύς έπερχόμενος άρραρίζει παντελῶς τον υπολειπόμενον πόνον.

Ο Michel Medica λέγει ότι εγνώρισε νέον τινά εκ της Σαλαμαγκκας μεταδιδόντα την υγείαν δια των ψηλαφημάτων αλλά και ο Kircher και ο Deleuze και άλλοι αναφέρουσι τοιαύτα θαυματουργήματα. Δια της μαγικής επίδσεως των χειρών ιατρούσιν οι Παροῆς και Βραχμάνις της Ινδίας και οι Ιερείς της Αιγύπτου αὐτήν μεταχειρίζονται και οι Κινέζοι δια τον αυτόν σκοπόν. Όταν και ο περίφημος Ιατρός της Ρώμης συμβούλευε κατ' εξοχήν τας έντριψεις εις τας χρονικάς νόσους μέχρις ύπνου αλλά την τιμήν αὐτήν έλαβεν ένιστε και ο πούς διότι λέγεται ότι εις τα χωρία της Γαλλικής έπαρχίας Dauphiné ύπάρχει οίκογένειά τις, ήτις από πατρός εις υίον καταδοχῆν Ιατρούει δια του ποδός, επιτιθεμένου δηλ. του πρώτου δακτύλου εις την σειράν των πρωτιστων νεύρων. Ο δάκτυλος αυτός του ποδός του Ηύβρου βασιλέως της Ηπειρού έτεροτολογείτο ως έχων όμοιωμεγάλην τοιαύτην δύναμιν. Κατ' αυτόν τον τρόπον θεραπεύουσι και εις διάφορα μέρη της Γερμανίας ως μαρτυρεῖ ο Kiesen. (Dublin University's magazine).

Πρό πολλού έβρέθη ότι ή πνοή έχει Ιαματικήν τινα δύναμιν. Ο Borelli αναφέρει Ιατρούς τινας της Ινδίας θεραπεύοντας δια της πνοῆς. Ο Μιλίνος συμβούλευσε να φυσῶμεν εις το μέτωπον. Ο Delrio βεβαίως ότι οι Ensalmadores της Ισπανίας έθεράπευον πολλὰς νόσους δια της πνοῆς. Αι τροφοί φυσῶσιν ώσαύτως το πάσχον των παιδιών μέρος δια να το Ιατρούσωσι. Σπανίως έθιμόν τι τοιοῦτον διατηρείται, δια πολλῶν αιώνων, αν ή πείρα δεν έμαρτύρησε την ώφέλειαν. Τούτων ύποτεθέντων, ούδαμῶς φαίνεται παράδοξον ότι ή πνοή τινων όφρων και αυτό το βλέμμα ενεργεί ως δηλητήριο.

Πιθανολογείται δε ή περι των τοιούτων ιδέα και εκ τούτου, ότι διαφόρων τόπων λαοί κωνωνόντες μαλιστα προς άλλήλους δοξάζουσι τα αὐτά περι των αὐτῶν πραγμάτων.

Πιθανολογείται δε ή περι των τοιούτων ιδέα και εκ τούτου, ότι διαφόρων τόπων λαοί κωνωνόντες μαλιστα προς άλλήλους δοξάζουσι τα αὐτά περι των αὐτῶν πραγμάτων.

(1) Οπου τις αλγεῖ κίθει και την χείρ' έχει.

Εκτός των ειρημένων θαυμάτων, τα όποια δεν εξηγούνται άλλεστρώπως, εβρίσκομεν μέχρι τουδε και εις τους τοίχους των τάφων της Αιγύπτου ζωγραφημένας χειροθεσίας και ψηλαφήσεις απολύτως αναλόγους προς τα των νεωτέρων μαγνητισῶν κινήματα. Και οι σημερινοί δε μάγοι του Καίρου κατάγονται εκ της παραστίας εκείνης φυλής, ή όποια άντεπάλασε μέχρι τινος εις τον θεόπνευστον προφήτην των Ιουδαίων! Ιχνη δε γοητειῶν διεσώθησαν και εις τους Έλληνας και τους Ρωμαίους. Οι αποδιδόμενοι εις τον Σόλωνα δύο οὔτοι στίχοι.

Τὸν δὲ κακαῖς νοσοῖσι κακούμενον ἀργαλέαις τε Ἀψύμενος χεροῖν αἴψα τίθησ' ὑγιῆ.

παριστάνουσι τὰς χειροθεσίας ὡς Ιαματικὸν μέσον. Ο Αμφιτρώων του Πλαύτου (1) αινίττεται τοιοῦτόν τινα ὑπνωτικὸν τρόπον ο Μαρτιάη; όμως (Κεφ. 82 Βιβλ. Γ.) και διαγράφει αὐτὸν σαφέστατα. (2) Αλλά και ή έποποιία των Ινδῶν, ή Μαχαβαράτα, γραφεῖσα 1400 έτη πρό Χριστοῦ αναφέρει ψυχοδέρειαν τοιαύτην ὡς αποτέλεσμα μηχανικῶν τρόπων ὅθεν ή τέχνη αὐτή επιτηδύεται και μέχρι τουδε κατά τινας τόπους της Ινδίας (3).

Τούτο δε πρέπει να φαῆ παραδοξον, διότι ή τεχνική έκστασις στηρίζεται εις αὐτήν την φύσιν. Η αὐτόματος τῶντι ὑπνολαλία ὑπάρχει παγκοσμιος, ὡσε τὰ αποτελέσματά της πηγάζουσι αναγκαιῶς εξ έμφύτου τινός δυνάμεως. Αλλά καθώς προκαλούμε τον ὑπνον τεχνητῶς δια ναρκωτικῶν φαρμάκων, οι άνθρωποι εκ τύχης ἴσως έμαθον να προξενῶσι και την ὑπνολαλίαν δια τεχνητῶν μέσων.

Φαίνεται άρα ότι ὑπάρχει ατμοσφαιρά τις ήτις διασκορπίζει την υγείαν, καθώς και τας νόσους; ο δε μαγνητισμός έχει έργο, να αυξάνη την φυτικήν ταύτην δύναμιν. Δια τοῦτο και ο μαγνητιστής συμφέρει να εξέλξη κατά την υγείαν.

Κατά το 1787 ο δόκτωρ Πετατέ, προσεκληθή εις επίσκεψιν γυναικό καταληπτικής κειμένης κατά γῆς άναίσθητου. Αι χείρες αὐτῆς ἔμενον ὑψωμένας εις τον αέρα, αν τις εφθασε να τας ὑψώση και κατακλιθεῖσα έτρα ὡδει ματαίως εφώναζον περι αὐτήν, οὔτε εις το αὐτίον δεν ήκουε. Κατά περιστάσιν μόνον ο Ιατρός εγγίσας το επιγαστριον έλυσε εὐθύς την άφωνίαν της πασχούτης διότι μόλις εἶπε, θέλεις λοιπόν ψάλλει αἰωνίως; αὐτή άπεκρίθη άμέσως, δεν θέλω ψάλλει πλέον δόκτωρ, άλλ' ὦ πόσον μ' έβλαψας! λαλει σιγανώτερον σε παρακαλῶ, και ένταῦθ' έφερεν εις τον στόμαχον την χείρά της. — Αλλά πῶς άκούεις; ήρώτησεν ο Δόκτωρ. — Καθῶς πάντες, άπεκρίθη ή γυνή. — Αλλ' εγῶ ὡμιλῶ εις τον στόμαχόν σου. — Πῶς να το

- (1) Quid si illum tractim ut dormiat.
- (2) Percurit agili corpus arte tractatix. Manumque doctam spargit omnibus membris.
- (3) Αποθήκη του έν Έβλάνη παρεπιστημίου και Βρετανική αναθεώρησις.

πιστεύσω; εἶπεν αὐτή. — Τότε ο Ιατρός έδοκίμασε να τη ὡμιλήσῃ και δια σάλπιγγος (μαλιστα άλλ' οὔδετερον εκ των αὐτῶν της ήκουε, τουνακτιον δε άπεκρίνετο ταχιστα οτε ή φωνή άπευθύετο εις το επιγαστριον.

Κατ' αυτόν τον τρόπον ή αίσθησις μετατίθεται εκ του τόπου των κοινῶν αίσθητηρίων εις διάφορα άλλα του σώματος μέρη το δε παραδοξότατον ότι βλέπουσι και δια μέσου σκιερῶν σωμάτων οι έκστατικοί εις μεγάλας αποστάσεις, άκούουσι δε και μακρόθεν.

Επειδή άλλοτε έτραγῶδει ή ειρημένη γυνή ο Ιατρός εξήτησε να μάθῃ την αίτιαν. — Τραγῶδῶ, εἶπεν εκείνη, πρόσ διασκέδασίν μου, επειδή τραμάζω βλέπουσα εις τα έντός μου, ὅπου τα όργανα περικυκλῶνται ὑπό φωτός. — Βλέπεις και την καρδιαν σου; — Μαλιστα, ιδού κάλλει μετά ταῦτα δε διεγράψῃ την κίνησιν της καρδιάς και του αίματος δια των αρτηριῶν.

Συνέθη δε ποτε ο Ιατρός να άρχοπήρη. — Πολλῶν άκνηριαν έχεις, εἶπεν ή άρρώστος, άμα ήλθεν αὐτός και τη ὡμίλησε δια των δακτύλων του. — Αν εγνώριζες την αίτιαν, ήθελές μοι συγχαρήσει. — Να, γνωρίζω ότι έπασχες ήμικρανίαν, κατά της όποιάς οὐδέν δύναται να οε ώρελήτη. — Αλλά που έπασχον, νομίζεις; — Ηρός το δεξιόν νεύρον επί του κροτάφου, του ὀφθαλμοῦ και των ὀδόντων. Αλλά σοι αναγγέλω ότι θέλει μεταδοθῆ και εις το άριστερόν μέρος, και ότι θέλεις βασανισθῆ πολὺ μεταξύ τρίτης και τεταρτης ὡρας, περι την ἔκτην όμως θέλει παύσει ο πόνος. — Αν θέλεις να πιστεύσω, εἶπε τότε ο Ιατρός, εἶπέ μοι τί κρατῶ εις τας χείρας; — Νόμισμα άρχιῶν. — Αλλά ποτε θέλει παύσει και ο παροξυσμός του παθους σου; — Κατά την ένδεκάτην. — Ο δε της έσπέρας ποτε θέλει έλθει; — Κατά την έβδόμην.

Εν τούτοις εις το πρόσωπον της γυναικός εφάνη τις δυσταρέσκεια και τότε εἶπεν εις τον Κ. Πετατέν εισήλθεν ο θεῖός μου και συνδιαλέγεται ήδη μετά του συζύγου άλλ' ή έντευξις του θελει μ' εσοχλήσει παρακάλεσον αὐτόν ν' αναχωρήσῃ. — Επειδή δε ο θεῖος αναχωρῶν έλαβε κατά λάθος τον μανδύαν του άνδρός αὐτῆς, τουτο νοήσασα έπεμψε τον άνδράδελφόν της να τον ζητήσῃ.

Η Β... ήτο εκ φύσεως ὑπνοβάτις, ή ὑπνολάλος. Όταν παρεκλήθη παρά τινος να ἴδῃ τί εἴνιτο ο ένρωσσία αδελφός στρατευόμενος μετά του Ναπολέοντος, και να εἶπῃ, ότι έβλεπε περι αὐτοῦ. Εχτοτε ή Β. δεν έπαυσε να διαλογίζηται τον αξιωματικόν ὅθεν οτε περιέπιπεν εις έκστασιν, τον εζωγράφει όποιος ήτο, αν και οὐδέποτε τον είδεν άπεκρίνετο δε και εις διαφόρους ερωτήσεις άφωρώτας οικιακά πράγματα των δύο αδελφῶν τοσοῦτον εὐστόχως, ὡστε ή νέα παρ' ολίγον ελειποθύμησεν ὑπό φόβου και εκπλήξεως δια των πραγμάτων την σύμπωσιν.

Αλλοτε ή αὐτή εἶπεν εις τον πατέρα του νέου ότι έβλεπε τον υἱόν του φέροντα επίδελμον επί της σιαγόνας ὡς πληγωθεῖσης. Μετ' ολίγας δε ήμέρας έρωτηθείς ο ὑπουργός των στρατιωτικῶν έβεβαίωσεν ότι

αληθῶς το όνομα του αξιωματικοῦ περιλαμβάνετο εις τον κατάλογον των τετραυματισμένων, ο όποιος τῶν έστάλη.

Τα θαύματα της έμφύτου ὑπνολαλίας εβρίσκονται και εις τον τεχνητόν μαγνητισμόν.

Ο Reil εδοξάζεν ότι τα νεύρα περικυκλῶνται ὑπό πνεύματος εἶτε αὔρας αίσθητικότητος, ὅθεν πιθανολογείται ότι δύναμις αὐτῆς δεγόμεθα, ή μεταδιδόμενη εις άλλους τας αντίληψεις, καθώς χορδότονον ὄργανον ήλεις όταν άλλο κειμενον πλησίον αὐτοῦ κρουσθῆ. Τούτο δοξάζουσιν ο Τρεβηράνος, ο Έρνεστ, Πλάτνερ και αὐτός ο Prochaska φρονῶν ιδιαιτέρως ότι ή νευρική δύναμις διαιρείται, διαμένει δε μέχρι τινος εις το νεύρον και άρ' οὔ άποχωρισθῆ του εγκέφαλου διότι εάν και το νεύρον αὐτό άποκοπή, ερεθιζόμενον παλιν ζωογονεῖ και ταραττει τα κατωτερα όργανα.

Εκ τούτων συμπεραίνομεν ότι ή προκειμένη αίσθητικότης, ήτις φθείρεται και διαλύεται και επανόρθουται άκαταπαύστως, ὑπάρχει ρευστόν τι διήκον δια των νεύρων, δύναμις της θελήσεως καθώς ενόμιζον ο Ωφμάνος, κατόπιν δ' αὐτοῦ ο Hunter, και ο Abernethy. Ο Pomponatius, καθηγητής της φιλοσοφίας εν Παταυῖα κατά το 1500 απέδειξεν, ὡς γνωστόν, ότι τινες άνθρωποι Ιατρούουσι δι απορροῶν τινων διευθυνομένων προς τον άρρώστον ὑπό της φαντασίας των. Αλλά την περι τούτου γνώμην ανέπτυξαν μαλιστα οι νεώτεροι, ο Reil, Autenrieth, Humloldt, Burdach, Bichat, Bella, Béclard, ὅστις κόψας νεύρον άνδρός αποκατέστησε την συστολήν του μυός, πλησιάζας εις απόστασιν όμως τριῶν γραμμῶν τα δύο άκρα. Πρόδηλον ήτο ένταῦθα ότι ρευστόν τι έπλήρου το μεταξύ αὐτῶν κενόν διάστημα αλλά τουτο έπληροφόρηθη και εκ του ακολουθου πειράματος: επειδή εγγίσας δια μαγνητικῆς βελόνης το άκρον του κενῆτος νεύρου είδεν ότι πάντοτε εξέκλινε δια την ένωση των δύο αντιθέτων και έτερονῶμων ρευστῶν αλλά το ηλεκτρόμετρον του Smee αποδεικνύει εναργέστερον ότι ὑπάρχει τοιοῦτον ρευστόν εις τους μῦς, και ότι εκρίνται και εκ του δέρματος της χειρός.

Εκτός όμως τούτων εδρεύει κατά μέσον της κοιλίας πλέγμα τι νεύρων ήλιακόν λεγόμενον εξ ού πηγάζει το συμπαθητικόν νεύρον ζωογονούν πάντα τα κεκρυμμένα αὐτόθι όργανα της πέψεως και της αιματώσεως εις τας σπουδαιοτάτας προς συντήρησιν της ζωῆς ενεργείας των. Αλλά το κέντρον αὐτό ὡς αντιστοιχοῦν εις τον εγκέφαλον και κατά πάντα αντάξιον αὐτοῦ έπωνομάσθη και γαστρικός εγκέφαλος (cerebrum abdominale). αποδεικνύεται δε εκ πολλῶν περιστάσεων ότι ὑπάρχει μεγάλη μεταξύ των δύο τούτων σχέσις, καθώς των άκρων του φυσικοῦ μαγνήτου ὅθεν ο μέν εγκέφαλος θεωρεῖται παρά του Reichembach ὡς θετικῶς, το δε γαστρικόν πλέγμα ὡς άρνητικῶς πόλος. Τούτου δε δοθέντος έννοοῦμεν ότι αι προς τα κάτω φερόμεναι ψηλαφήσεις του μαγνητιστοῦ σούρουσιν εκ της κεφαλῆς το αίθέρειον, ή νευρικόν, ή ζωικόν ρευστόν προς το γαστρικόν πλέγμα, ὅπου

ἐπισκεφθῆ και τὴν κατὰ τὰ προϋλάια αὐτὰ τῆς πόλεως ἐκκλησίαν τοῦ μοναστηρίου τοῦ ἁγίου Νέφκη διότι ἐκτός τῶν ἄλλων θαυμάζεται και ὁ τάφος τοῦ οἰοῦ ὄλος ἐξ ἀργύρου καθαροῦ ἐξεργασμένος, καθὼς και τὸ ἐντός τοῦ περιβόλου κοιμητήριον, ὅπου ὑπάρχουσι πολλά ἐπιτάφια μνημεῖα πολυτελέστατα.

Ἄπαντα σχεδὸν ἡ ἔνδοξος τῶν Ῥωσιῶν πρωτεύουσα καταγλαίζεται ὑπὸ μεγαλοπρεπεστάτων οἰκῶν ἀλλὰ μετὰ αὐτῶν διαπρέπουσι μάλιστα ὁ τοῦ Στρογόνοφ, Βιζβορότκο, Χερμετέβ, Καγκάριν, Βελοζέλσκα, Ζαβανόφ κτλ.

Ἄλλ' ὡς ἀληθῆ και πολύτιμον καλλωπισμὸν τῆς πόλεως θεωροῦμεν τὰ κοινοφελῆ καταστήματα, δηλ. 1) τὸ πανεπιστήμιον ἀνεγερθὲν κατὰ τὸ 1819, εἰς τὸ ὁποῖον συνήφθη και τὸ νομικὸν σχολεῖον συσταθὲν τῷ 1805. Λέγεται δὲ ἤδη ὅτι θέλει προστεθῆ ἤδη και μέγα παράρτημα νέον, τῶν Ἀνατολικῶν δηλ. γλωσσῶν συγκροτούμενον ἐξ ἔνδεκα τακτικῶν καθηγητῶν, πολλῶν δὲ ἄλλων ἐκτάκτων, ἡ ἀναπληρωτικῶν, προσέτι δὲ και τυπογραφίας και βιβλιοθήκης ἰδιαιτέρας και ἐφημερίδος Ἀσιατικῆς τεσσαράκοντα μαθηταὶ θέλουσι διδάσκεισθαι ἐντός τοῦ σχολείου τούτου. 2) Ἡ ἱατροχειρουργικὴ ἀκαδημία συσταθεῖσα μὲν παρὰ τοῦ μεγάλου Πέτρου, μεταρρυθμισθεῖσα δὲ ὑπὸ τοῦ Ἀλεξάνδρου μισθοδοτοῦνται δὲ ἐξ αὐτῆς 530 μαθηταὶ και 386000 ἀργυρὰ ρούβλια δαπανῶνται ὑπὲρ αὐτῶν κατ' ἔτος. 3) Τὸ παιδαγωγικὸν διδασκαλεῖον ἀποκατασταθὲν τῷ 1828. αὐτοῦ σπουδάζουσι οἱ μέλλοντες νὰ ἐπιδοθῶσιν εἰς τὸ ἔργον τῆς διδασκαλίας. 4) Ἡ ἐκκλησιαστικὴ ἀκαδημία, ὅπου διδάσκονται πολλοὶ νέοι τὰ θεολογικὰ μαθήματα τῆς ἐπικρατούσης ὀρθοδόξου θρησκείας. 5) Τὸ συσσίτιον τῶν εὐελπίδων ἐξαρτώμενον ἐκ τοῦ πανεπιστημίου. 6) Τὰ δύο στρατιωτικὰ σχολεῖα. 7) Τὸ σχολεῖον τοῦ πυροβολικοῦ ἀνεγερθὲν τῷ 1809. 8) Τὸ ναυτικὸν σχολεῖον, εἰς τὸ ὁποῖον προστεθῆ και ἕτερον τῆς ναυτιλίας, ἡ θαλασσοπορίας λεγόμενον, ὅπου διδάσκονται πενήτηντα νέοι. 9) Τὸ σχολεῖον τῶν μηχανικῶν, εἴτε τῆς γεφυροδοποιίας συσταθὲν τῷ 1820. 10) Τὸ σχολεῖον τῶν θαλαμηπέλων τοῦ παλατίου. 11) Τὸ σχολεῖον τῶν καλῶν τεχνῶν. 12) Τὸ σχολεῖον τῆς ὀρυκτολογίας ἀυξηθὲν μεγάλως παρὰ τοῦ αὐτοκράτορος Ἀλεξάνδρου. 13) Τὸ σχολεῖον τῶν ἀνατολικῶν διερμηνέων. 14) Τὸ ἐμπορικὸν σχολεῖον. 15) Τὸ τεχνολογικὸν σχολεῖον, ὅπου τρέφονται και μαθηνοῦσι τὰς τέχνας 132 νέοι. 16) Τὸ γεωργικὸν σχολεῖον συσταθὲν τῷ 1801, καθὼς και τὸ ἀνεγερθὲν παρὰ τῆς κομησίας Στρογόνοφ. 17) Τὸ σχολεῖον τῆς ἐμποροναυτιλίας ἀνεγερθὲν ἐσχάτως ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος Νικολάου διὰ νὰ ἐξέλθωσιν αὐτόθεν κυβερνηταὶ και ναυπηγοὶ ἐμπορικῶν πλοίων. Τριάκοντα δύο μαθηταὶ συνταξιοδοτοῦνται παρὰ τῆς κυβερνήσεως. 18) Τὸ κτηνιατρικὸν σχολεῖον. 19) Τὰ δύο λύκεια. 20) Τὸ σχολεῖον τῶν διαμαρτυρομένων, ὅπου 500 μαθηταὶ διδάσκονται Γερμανιστὶ διάφορα ἐπιτηδεύματα. 21) Τὸ παρθεναγωγεῖον, ὅπου 500 νεάνιδες ἐκπαιδεύονται δαπάνῃ τῆς Κυβερνήσεως. 22) Τὸ παρθεναγωγεῖον

τῶν εὐγενῶν ἀριερωμένων εἰς τὴν ἐντελεσιτάτην ἀνατροπὴν 180 νεανίδων. 23) Τὸ τῶν μέσων πολιτῶν ὑπὲρ τῶν κορασιῶν ἀνηκόντων εἰς τὰς κατωτέρας τάξεις τῆς πολιτείας. 24) Τὸ στρατιωτικὸν ὄργανοτροφεῖον. 25) Τὸ σχολεῖον τῶν σηματοφόρων. 26) Τὸ ἐκθετοτροφεῖον. 27) Τὸ Γερμανικὸν σχολεῖον προκαταρκτικῶν μαθημάτων και πολλά ἄλλα τοιαῦτα.

Πλήθουσιν εἰς τὴν Πετρούπολιν αἱ διάφοροι ἐταιρίαι και ὁμηγύρεις σκοπὸν ἔχουσαι κύριον τὴν διδασίαν τῶν γνῶσεων και τὴν ἐκρίζωσιν τῶν προλήψεων. Τοιαύτη διαθρυλλεῖται ἡ αὐτοκρατορικὴ ἀκαδημία περίπυτος διὰ τοῦ μεγάλου ἀνδρα τῆς και ὅσα ἐκδίδει πολυμαθέστατα ὑπομνήματα, ἡ ἀκαδημία τῶν καλῶν τεχνῶν, ἡ ἐταιρία τῶν φιλεπιστημόνων, φιλοτεχνῶν και φυσιολόγων, ἡ τῶν ζηλωτῶν τῆς Ῥωσικῆς γλώσσης, ἡ ἱατρικὴ, ἡ φαρμακευτικὴ, ἡ οἰκονομικὴ, ἡ φιλανθρωπικὴ, ἡ φιλολογικὴ, ἡ ἐνθαρρυντικὴ τῶν τεχνῶν, ἡ τις συνταξιοδοτεῖ μαθητὰς εἰς τὴν Ῥώμην τῆς ἀρχιτεκτονικῆς, τῆς γλυπτικῆς και τῆς ζωγραφικῆς.

Ἡ Πετρούπολις περιέχει πολλὰς συλλογὰς ἐπιστημονικὰς και τεχνικὰς ἀξίας λόγου, καθὼς και βιβλιοθήκας. Ἐκ τούτων ἡ τῆς ἀκαδημίας τῶν ἐπιστημῶν πλουτίζεται ὑπὸ πλήθους ἀνατολικῶν χειρογράφων, ταῦτα δὲ ἤρξεν ἡ ἐκ Περσικῶν συγκροτούμενη συλλογὴ, δῶρον τοῦ Σάχ πρὸς τὸν αὐτοκράτορα Νικόλαον. Εἰς τὸ αὐτὸ οἰκοδόμημα εὐρίσκεται και τὸ ἀστεροσκοπεῖον, ὅθεν οἱ Ῥῶσοι γεωγράφοι διακινεῖσιν τὸν πρῶτον μεσημβρινόν πλησίον δὲ αὐτοῦ κεῖται και ἡ ἐξάκουστος σφαῖρα τοῦ Κοττόρπ ἔχουσα ἔνδεκα ποδῶν διάμετρον και ἐξικονίζουσα εἰς τὸ ἐσωτερικὸν μὲν αὐτῆς κοίλωμα τὸν οὐρανόν, τὴν ἀνατολήν, τὸν μεσημβρινόν και τὴν δύσιν τῶν ἀστρῶν, ἐξωτερικῶς δὲ τὴν γῆν. . .

Ἐπαινοῦνται πολὺ παρὰ τῶν εἰδημόνων τὸ μουσεῖον τῆς φυσικῆς ἱστορίας ὡς πλουσιώτατον, ἡ αὐτοκρατορικὴ πινακοθήκη και γλυπτοθήκη και τὸ ἀσιατικὸν νομισματομυσεῖον, εἰς τὸ ὁποῖον προτετέθησαν ἐσχάτως και τὰ περσικὰ νομίσματα, τὸ ὀρυκτολογεῖον τοῦ μεταλλουργικοῦ τάγματος, τὸ ταμείον τῶν προπλασμάτων, ὁ βοτανικὸς κήπος περικαλλῆς ἐνταυτῷ και ἐκτεταμένος εἰς ἄκρον.

Ἄλλὰ και οἰκογένειαι ἀριστοκρατικαὶ ἔχουσι ἰδιαιτέρα μουσεῖα οἷον ἡ τοῦ Ῥωμαντόφ! Σβίνιου και Ὀρλεφάκη, Ναρίνσκη, Βερβερότκο, Στρόγονοφ κτλ.

Πλήθος βιομηχανικῶν ἐργαστηρίων πλουτίζουσι τὴν Πετρούπολιν, οἷον ταπήτων, και κατόπτρων, και κρυστάλλων, και ὄρειχάλκων.

Τὰ μικρὰ πλοῖα ἀποφορτίζονται εἰς τὰς ὄχθας αὐτὰς τῆς Νέβας, τὰ μεγάλα ὁμως ἐλλιμενίζονται παμπληθῶς εἰς τὸ Κρονστάδ.

Τὸ ἐμπόριον τῆς Πετρούπολεως ἐκτείνεται ἀκαταπαύστως, και ἐξάγονται μὲν σίδηρος, καννάβιον, λιγνίον, πόντσα, λινέλαιον, σχοινία, ἰχθυοκολύβουσαι Ῥωσικαὶ, μέταξα, ἰστιά (ἄρμενα) και δημητριακοὶ καρποὶ, εἰτάγονται δὲ διάφορα ἄλλα.

Ἡ χειμερινὴ ἀγορὰ τῆς Πετρούπολεως ἔχει τι ἰδιαιτερον κινεῖται εἰς ἑκστασιν τοὺς μεσημβρινούς λαούς: διότι εἰς εὐρυχωροτάτην πλατείαν ὑφούνται πυραμίδες ὀλόκληροι βῶων, προβάτων, χοίρων, ὀρνίθων: ἐπιετα βούτυρον, ὠν, ἰχθεὶς και διάφορα ἄλλα ἐδώδιμα, πάντα ὁμοίως τοσοῦτον παγωμένα ὑπὸ τοῦ ψυχρῶς, ὥστε χρεάζεται πολλάκις ἀξίνη διὰ νὰ τὰ κόψῃ ὡς ξύλα κατὰ τὴν ἀνάγκην τοῦ ἀγοραστοῦ: ἀλλ' εἰς αὐτῶν οἱ ἰχθεὶς φέρουσι εἰσέτι ὅλην τὴν λαμπρότητα τῶν φυσικῶν χρωμάτων ὡς αἱ ἦσαν ζῶντες.

Τὰ πρᾶτὰ ταῦτα τῆς φύσεως φέρονται διὰ χαμρυλκῶν ἐκ τῶν ἀπωτάτων τῆς αὐτοκρατορίας ἐσχαιτῶν, διατηροῦνται δὲ εἰς πολὺν χρόνον ἐντός παγοθηκῶν, ἡ ὑπογείων.

Πέραν τῆς Πετρούπολεως εἰς ἀπόστασιν 40 μιλίων εὐρίσκει ὁ περιηγητὴς 1) τὴν Πετρόννησον, Καμενοῦ εσκόβ, χαριέστατον θερινὸν ἐνδιαίτημα τοῦ αὐτοκράτορος Ἀλεξάνδρου τὸ Τσαρκοῦέλο, ἕτερον τερπνότερον ἀγροκλήπιον και ἐνηθητήριον και ἄλλα πολλὰ τοιαῦτα, Πετερκόρ, αὐτοκρατορικὸν φρούριον ἐπὶ λόφου πλησίον τοῦ κόλπου τῆς Φινλανδίας: θαυμάζονται δὲ αὐτόθι μάλιστα οἱ κῆποι, αἱ ὀρσῦδραι, ὅθεν ἀναπηδῶσι κατὰ διάφορα σχήματα και ὕψη πλήθος ὕδατων, καθὼς εἰς τὴν Οὐερσαλίαν τῆς Γαλλίας: ἐκεῖ εὐρίσκειται και τὸ αὐτοκρατορικὸν ἐργαστήριον, ὅπου κόπτονται και στίλβονται αἱ τιμαλφεῖς λίθοι. Τὸ Οὐρανεμβάουμ, ἄλλο φρούριον, ἐξυμνεῖται διὰ τοὺς ὑποστέγους κήπους.

Μόσχα, ἀρχαιοτέρα πρωτεύουσα τοῦ Ῥωσικοῦ κράτους, κειμένη εἰς τὰς ὄχθας τοῦ δμῶνιμου ποταμοῦ κατὰ τὸ κεντρικὸν σχεδὸν ὕψωμα τῆς Ῥωσίας. Μετὰ τὴν περίφημον πυρκαϊάν τοῦ 1812 ἀνηγέρθη σχεδὸν ὀλόκληρος ἐκ θάθρων και ἐκαλλωπίστη, ἠύξητε δὲ ἀναλόγως και τῶν οἰκῶν ὁ ἀριθμὸς. Διαιρεῖται εἰς τέσσαρας μεγάλας συνοικίας και τριάκοντα προάστεια.

Ὡς πρώτιστα αὐτῆς οἰκοδομήματα ἀναφέρονται τὸ Κρεμλέν, ἀρχαῖον ἀνάκτορον τῶν Τσάρων ἀνακαινισθὲν μετὰ τὴν ἐκπυρόλησιν του. Ἡ ἀντίθεσις διαφόρων τρόπων ἀρχιτεκτονικῆς ἀρχαίας, νεωτέρας και τοῦ μεταίωτος, οἱ ἀπειράριθμοι χρυσοὶ, ἡ πρᾶσινοβίφεις θόλοι και τὰ πολυπληθῆ κωδωνοστάσια ἐκπλήττουσι τὸν θεατὴν ὡς κείμενον μετὰ, οὕτως εἰπεῖν, τῆς Εὐρώπης και τῆς Ἀσίας, τοῦ παλαιοῦ και τοῦ νέου κόσμου: ἐπιετα τὸ πολύγωνον παλάτιον τοῦ ὄργανοτροφεῖου, τὸ πρατήριον περιλαμβάνον πλῆθος ἀποθηκῶν ἐμπορικῶν πολυτελεστάτων, τὸ παλάτιον τῶν ἀρχαιοτήτων, ἡ ὀπλοθήκη, τὸ πατριαρχεῖον, τὸ θεατρὸν ἀξιόγαστον κατὰ τὰς διαστάσεις και τὴν κάλλοσιν, τὸ γεροστιαστήριον, τὸ στρατιωτικὸν γυμνάσιον, μέγιστον τῶν ὑπαρχόντων, καθότι ἔχει 560 πόδας ἀγγλικῶς: μήκους, 168 πλάτους και 50 ὕψους.

Ὡς ἐκκλησιαὶ διαθρυλλοῦνται ἡ καθεδρικὴ (τῆς Κομησίας) ὅπου στέφονται οἱ αὐτοκράτορες, ἡ τοῦ Εὐαγγελισμοῦ, ἡ τῆς Παναγίας τοῦ Καζάν.

Ὁ περιηγητὴς ἀναγκάζεται νὰ θαυμάσῃ αὐτόθι και τὰ γενναῖα φρονήματα τῶν μεγάλων οἰκογενειῶν τῆς

Ῥωσίας βλέπων δύο νοσοκομεῖα ἀνεγερθέντα τὸ μὲν ὑπὸ τοῦ κόμητος Χαϊρεμέτιεφ, τὸ δὲ ὑπὸ τοῦ πρίγγιπος Γαλίτσην, χωροῦν ἕκαστον ὡς τριακοσίας κλινὰς και διατηρούμενον δαπάνῃ τῶν καθιδρυτῶν.

Ἐκ τῶν ἄλλων δημοσίων καταστημάτων μνημονεύονται τὰ ἀκόλουθα 1) τὸ πανεπιστήμιον ἐξέχον κατὰ τὸν ἀριθμὸν τῶν τε καθηγητῶν και τῶν μαθητῶν 2) ἡ ἐκκλησιαστικὴ ἀκαδημία, μία ἐκ τῶν τεσσάρων τοῦ βασιλείου 3) τὸ παιδαγωγικὸν συσσίτιον τῶν εὐγενῶν ἐξαρτώμενον ἐκ τοῦ πανεπιστημίου, ἡ ἱατροχειρουργικὴ ἀκαδημία 4) τὸ στρατιωτικὸν σχολεῖον τῶν εὐπατριδῶν 5) τὸ Ἀρμενικὸν σχολεῖον 6) ἡ ἐμπορικὴ ἀκαδημία ὅπου 60 νέοι διδάσκονται τὰ τῆς συναλλαγῆς 7) τὸ καλλιτεχνικὸν σχολεῖον 8) τὸ κτηνιατρικὸν 9) τὸ γυμνάσιον 10) τὸ παρθεναγωγεῖον τῆς ἁγίας Αἰκατερίνης ὅπου ἐκπαιδεύονται 250 νεάνιδες ἐκ διαφόρων τάξεων τῆς κοινωνίας εἰς διάφορα ἔργα και προτερήματα 11) τὸ τοῦ Ἀλεξάνδρου, ὅπου διδάσκονται 120 νεάνιδες 12) τὸ σχολεῖον τοῦ Σαζάρεφ περιέχον 80 μαθητὰς, ἐκ τούτων δὲ ὑπάρχουσι πολλοὶ και πρίγγιπες Ἀρμενιοὶ και τὴν πλουσιωτάτην τῶν Ἀρμενίων βιβλιοθήκην μετὰ τὴν τοῦ ἐν Βενετία ἁγίου Λαζάρου 13) ἡ αὐτοκρατορικὴ ἐταιρία τῶν φυσιολόγων 14) ἡ τῶν ἱατρικῶν ἐπιστημῶν 15) τῆς ἱστορίας και Ῥωσικῆς ἀρχαιολογίας 16) τῆς ἀγρονομίας και τὸ γεωργικὸν σχολεῖον 17) ἡ αὐτοκρατορικὴ βιβλιοθήκη 18) ὁ βοτανικὸς κήπος 19) τὸ ἀστεροσκοπεῖον 20) τὸ ταμείον τῆς φυσικῆς, ὅπου εὐρίσκειται και ἡ ἀνατομικὴ συλλογὴ τοῦ Loder ὡς πλουσιωτάτη πασῶν ὡς περιέχουσα 50,000 προπαρασκευάσματα. (1)

Ἐπειδὴ οὐδὼλος σχεδὸν γνωρίζεται εἰς τὴν Ἑλλάδα ἡ παραμορφοῦται παρὰ κομματικῶν ἀνθρώπων τῆς μεγίστης τῶν ἐπικρατειῶν ἡ διανοητικὴ πρόοδος, κατόπιν θέλομεν φροντίσει νὰ παραστήσωμεν αὐτὴν δι' ἀριθμητικῶν χαρακτήρων και ἀκριβῶς, οἷον τε ἀναφερομένων πραγμάτων.

Τὸ ἐπιχείρημα τοῦτο ἴσως δὲν φανῆ εἰς πάντας μάταιον: ἐπειδὴ ἀποδεικνύει λογικῶς ὅτι ἡ ὑπερέχουσα δύναμις τῆς Ῥωσίας πηγάζει κυρίως ἐκ τῆς ἀληθοῦς προόδου ὁ νοῦς σήμερον κινεῖ τὴν ὕλην, παρῆλθε δὲ τὸ κράτος τῆς καθαρῆς βίας, τοῦτέστι τοῦ ἀριθμοῦ τῶν στρατευμάτων: διότι ταῦτα ἀδύνατον νὰ διατηρηθῶσιν ἀνευ τάξεως και δικαιοσύνης πολιτικῆς και συνετῆς Κυβερνήσεως, ἐξ ὧν πηγάζει ὁ δημόσιος πλοῦτος, ἐνθαρρύνεται τὸ ἐμπόριον και αὐξάνει ἡ ἰδιωτικὴ εὐημερία.

I. N. A.

(1) Ἐρανισθὲν ἐκ τῆς παρὰ Ἀντωνίου Martins ἐκδοθείσης ἐθνογραφίας à Bruxelles.

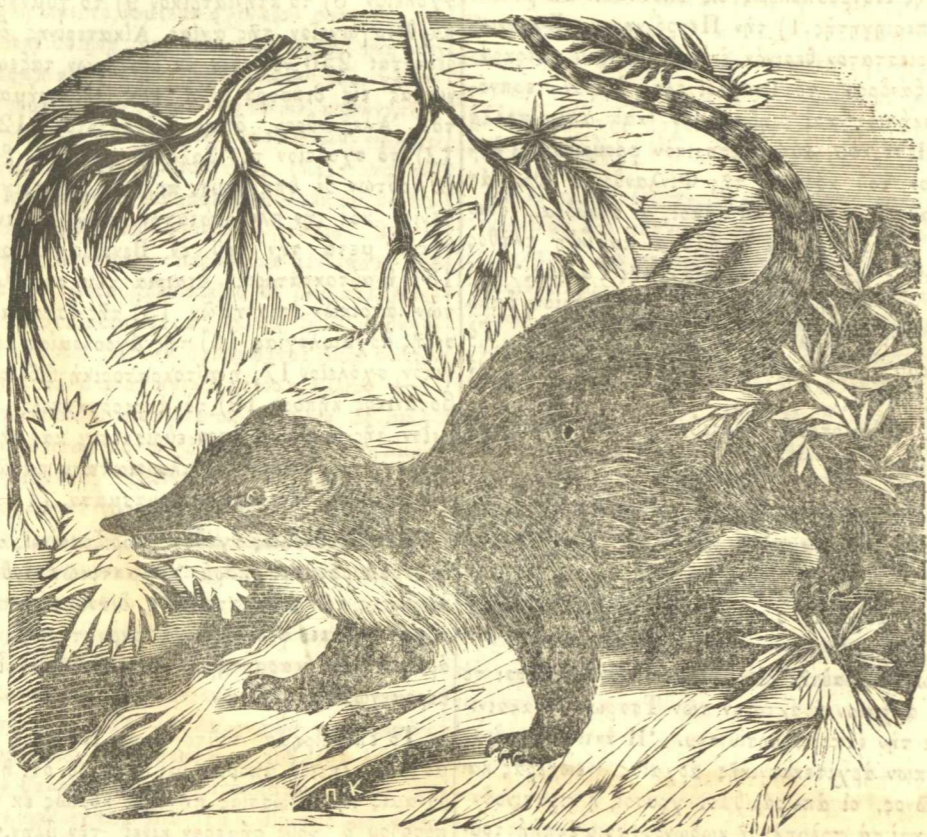
Η ΙΚΤΙΣ

(ΤΟ ΚΟΥΝΑΔΙ.)

Ο Βυρβών και ο Δαρραρς γινώσκουσιν εν μόνον είδος Ικτίδος· ο Κ. Φριδερίκος Κυβέρος διακρίνει δύο είδη αυτών, την έρυθράν ητις έχει υπόξανθον τὸ σῶμα, και την μελάγχρου ή μελανόξανθον καθ' όλα τ' άνω μέρη του σώματος, και κιντρινοβαφή εις τὰ κατώτερα.

σκάπτοντος, στρέφοντος ή ψαύοντος κα' πράγμα, δίδει εις την φυσιογνωμίαν αυτών των ζώων χαρακτηριστήρα ίδιαζούτης άνησυχίας.

Αί Ικτίδες διέπονται πρό πάντων από την ύσφρησίν των ή ρίς των τούς βοηθεί εις την ανακάλυψιν των εντόμων, των σκωλήκων, των έρπετων· αυται αναβαίνουσιν ευκόλως εις τὰ δένδρα, όπου υπάγουσι να διώξωσιν εκ της φωλειάς των ή να αρπάξωσι τὰ πτηνά, και, τούναντίον των λοιπών ζώων, καταβαίνουσιν απ' αυτὰ με την κεφαλήν πρώην και κρατούμεναι δια των οπισθίων ποδών των. Αυται άρίνονται να καταπέσωσιν ως σώματα έγκαταλελειμμένα, όταν αίσθάνονται ότι ζητού, να καταβήλωσι τὸ δένδρον ή τὸ

Η Ικτίς (τὸ κουνάδι).

Μετά τὰς άρκτους, αί Ικτίδες είνιν, απ' όλα τὰ σαρκοφάγα ζῶα, εκείναι, αίτινες ομοιάζουσι περισσότερο με τὰ παντοφάγα· αυται τρέπονται σχεδόν αδιαφόρως με καρπούς ή ζωικάς ύλας. Τὸ μέγεθός των ομοιάζει με τὸ της συνήθους αλώπεκος, αλλά τὸ σῶμα των είναι λιαν επίμηκες ως πρὸς τὰς κνήμας των, αίτινες είνιν βραχείαι· έχουσιν ουράν ίσην με τὸ σῶμα των, και την εκτείνουσιν οριζοντείως ή την ανυψώνουσι καθεώς· ή κεφαλή των είναι μακρά, και φαίνεται έτι μακροτέρα ένεκα του μήκου των ρωθώνων των. Περιορίζουν τὸ ρύγχος μέχρι των τομέων, τὸ θῆσιον προσέτι είναι τόσο μακρόν, ὅσον τὸ της αλώπεκος· ή διηγεκῆς κίνησις του ρύγχους των, αείπειται

τεινάσουσι· αυται δὲν σκάπτουν τρύπας (χηραμού), ως ο Βυρβών τὸ υπέθεσιν. Ο περιβόλετος οὗτος φυσιολόγος ενόμιζε προσέτι τὰς Ικτίδας επιββεπείς εις τὸ τρώγειν τὰς ουράς των, ὃν τρόπον οι πίθηκοι, οι αλωπεκοπίθηκοι, και άλλα τινα ζῶα· ή παρατήρησις όμως αυτῆ δὲν επαλήθευσε.

Προπάντων εις τὰ δάση της βορείου Αμερικῆς εύρίσκονται αί Ικτίδες ζῶαι μόναι ή άγελαται κατά ζεύγη· αί κατά μόνας ζῶσαι έχουσι παρά των αυτοχθόνων την έπωνυμίαν, μονοδί.

Δὲν είναι σπάνιον να ιδῆ τις εις την Παραγουίαν Ικτίδας κατ' οίκον, αλλά προσέχουσι να τὰς τρέφωσι δεμένας, διότι άνοββήχωνται πανταχοῦ βέλτιον της

γαλῆς, και δὲν υπάρχει τί, τὸ ὅποιον να μὴν ανατρέπωσι· και συγχέωσι. Τοις οίδουσιν εις τροφήν άρτον, κρέας ὠμόν ή ὠρθόν, καρπούς, ενί λόγῳ, τὰ παντα· έθεωρήθη δὲ ὅτι ήραζον τὰ πουλάκια και τὰς ὀρνίθιας, τὰς έφόνευον και έτρωγον ὀλίγον τι άρχίζουσι από τὸ να τωθεν του λαιμοῦ (τον πρόλοβον). Πίνουσιν, ὃν τρόπον οι κύεις, αλλά ύψώνουσι τὸ άκρον του ρύγχους των υπεράνω του ὕδατος· είνιν φιλοπαιγμονες, αγαπῶσι να τὰς ζῶωσι, και να τὰς θωπείωσιν, εντούτοις χωρίς αυται να λαμβανωσι κλίσι· προς ουδένα. Η Ισχυρογνωμία των είναι μεγίστη· έκφραζουσι δὲ την ὀργήν των δι' ενός τρόπου ὕλακῆς ὄξυατης, και την χαρῆν των εἰς εναντίας δια τινος συριγμοῦ γλυκυτάτου.

Υπό Κ. Σ. Σαμίου

Ο ΛΕΠΡΟΣ ΤΗΣ ΑΟΣΤΗΣ.

Τὸ μεσημβρινόν μέρος της πόλεως Αόστης, σχεδόν έρημον, φαίνεται ότι ουδέποτε κατοικήθη πολύ. Βλεπεις εκεί πεδιάδας γεωργημένας και λειμῶνας τελευτώντας ένθεν μεν εις ἄραξα τείχη, ατινα οι Ρωμαίοι ανήγειραν να χρησιμεύωσιν ως ὀχυρώματα, ένθεν δὲ εις περιβόλους κήπων τινών. Τὸ έρημικόν εν τούτοις οικόπεδον τούτο δύναται να ενδιαφέρη τούς περιηγητάς. Παρά την πύλην της πόλεως φαίνονται τὰ έρείπια αρχαίου πύργου, εις τὸν ὅποιον εάν πιστεύση τις την περι αυτού δημοτικὴν παραδοσιν, ὃ κόμης René de Chalans ὠθύμενος υπό μανιώδους ζηλοτυπίας, άρρησε να αποθάνη εκ πείνης, κατὰ τὸν δεκατον πέμπτον αἰῶνα, την ήγεμονίδα Μαρίαν της Βραγάντης, την σύζυγόν του. Έντεῦθεν δὲ τὸ ὄνομα Βραμαρὰν (σημαίνειν κραυγή πείνης) δοθέν εις τὸν πύργον τούτον υπό των έγχωρίων. Τὸ ανέκδοτον τούτο, του ὁποίου εδύνατό τις να άμφισβητήση τὸ κύρος, καθιστᾷ τὰ έρείπια ταῦτα ενδιαφέροντα εις τούς εἰσαίσθητους οἰτινες τὸ πιστεύουσιν.

Μακρότερον μετά τινας εκατοντάδας βημάτων, κείται πύργος τετράγωνος, ερειδόμενος επ' αρχαίου τείχους ὠκοδομημένος εκ μαρμάρου, εἰς οὔ εκοσμείτο ποτε· καλείται δὲ Πύργος του Τρόμου, διότι ὃ λαὸς τὸν ενόμισεν επί πολὺ κατοικηθέντα υπό μορμολυκίων. Αί δὲ γοαίαι της Αόστης ενθυμούνται πολὺ καλῶ, ὅτι είχαν ιδεῖ έξερχομένην εν καιρῷ θυοφερῶν νυκτῶν, ὕψηλὴν γυναίκα, λευκήν, με λύχρον εις την χείρα.

Πρὸ δεκαπέντε περίκου έτῶν έπεσκευάσθη κατὰ διαταγήν της κυβερνήσεως, και περιεκυκλώθη υπό περιβόλου ίνα κατοικήση εκεί λεπρὸν τινα, και τὸν αποχωρήση οὗτω της κοινωνίας, πορίζουσα αυτῷ πάσας τὰς ήδονάς, ὅσων ή θλιβέρὰ του καταστάσις ήτον επιδεικτικῆ. Τὸ δὲ νοσοκομείον του Αγίου Μαυρικίου

επιφορτίσθη να προνοή, περι της τροφῆς του· τῷ έπεμψε δὲ επιπλά τινα, καθῶς και τὰ αναγκαία πρὸς καλλιέργειαν του κήπου του εργαλεία. Έἴη πρό πολλοῦ εκεί, παραδεδομένος εις τὰς σκέψεις του, μη θιπέων άλλων εκτός του ιερέως, ὅστις από καιροῦ εις καιρὸν ήρχετο να τῷ χορηγή τὰς βοηθείας της θρησκείας, και του ανθρωπου, ὅστις καθ' έκαστην εβδομάδα τῷ εκόμιζε τὰς προμηθείας του νοσοκομείου. Κατὰ τὸν πόλεμον των Αλπεων, τῷ 1797, στρατιωτικὸς τις εύρισκόμενος εν Αόστη, διέβη ήμέραν τινα κατὰ τύχην πλησίον του κήπου του λεπροῦ, εις ὃν εκ περιεργείας εισήλθεν. Εύρεν εκεί άνδρα ἄπλῶς ενδοδυμένον, έστηριγμένον εις δένδρον και θυθισμένον εις βαθεῖαν μελέτην. Εις τὸν κρότον, τὸν ὅποιον ὃ αξιωματικὸς εισερχόμενος έκαιεν, ὃ έρημίτης χωρίς να στραφή και χωρίς να παρατήρηση άνεκραξεν εμπροσθῶς· τίς είνε, και τί με θέλεις; — Συγχώρησον ξένον παρακινήθέντα εκ της τερπνῆς του κήπου σου θέας να φανῆ ίσως αδιάκριτος, άλλ' ουδέλλως επιθυμοῦντα να σε ταραξῆ. — Μη προχωρής, άπεκρίθη ὃ κάτοικος του πύργου, κάμων σημείον πρὸς αυτὸν με την χείρα, μη προχωρής, εἴσαι πλησίον δυστυχούς πάσχοντος από λέπρα. — Οἶονδῆποτε· εάν ήμε τὸ δυστύχημά σου, επανέλαβεν ὃ περιηγητής, δὲν θα μακρυνθῶ, ουδέποτε έφυγα τούς δυστυχεις· εάν ὅμως ή παρουσία μου σ' ενόχηθῃ εἴμαι έτοιμος ν' αποσυρθῶ.

— Καλῶς ὤρισας, εἶπε τότε ὃ λεπρὸς στρεβόμενος πάρυτα πρὸς αυτὸν, και μείνε, αν τολμᾷς, αφοῦ με παρατήρησες. Ο στρατιωτικὸς εμεινεν επί τινα καιρὸν ακίνητος από έκπληξιν και φρίκην βλέπων τὸν δυστυχῆ εκείνον, τὸν ὅποιον ή λέπρα εἴχεν ὀλοσχερῶς άσχημίσει. — Θά μείνω ασμένως, τῷ εἶπεν, εάν σ' ευχαριστῆ ή έπίσκεψις ανθρωπου, τὸν ὅποιον ή τύχη ὠδήγησεν ενταῦθα, αλλά τὸν ὅποιον ζωηρὸν συμφέρον κρατεῖ.

— Συμφέρον! . . . μόνον εις οἶκτον εκίνησα. — Εὐτυχῆ ήθελον νομίσει εμαυτὸν, αν ήδυνάμην να σοι παρέξω παρηγορίαν τινα. — Μέγα δι' ἐμε είνε να βλέπω ανθρωπους, ν' ακούω τὸν ήχον ανθρωπίνης φωνῆς, ήτις φαίνεται ότι με φεύγει. — Επίτρεψόν μοι λοιπὸν να διατρέψω στιγμάς τινας μετά σου και να περιεργασθῶ την διαμονήν σου. — Ευχαριστῶς εάν τούτο σ' ευχαριστῆ (και τούς λόγους τούτους λέγων ὃ λεπρὸς εκάλυψε την κεφαλήν του με πλατὺν πέτασον, τὰ καταπίπτοντα του ὁποίου άκρα απέκρυπτον τὸ πρόσωπόν του). Πέρασε, επρόσθεσεν, απ' εδῶ πρὸς μεσημβρίαν. Καλλιερῶ μικράν πρασιάν άνθῶν, ατινα δυνατόν να σε ευχαριστήσωσι· θά εύρετε εἰς αυτών αρκετὰ σπάνια. Πορίζομαι τούς κόκκους πάντων των εις τὰς Αλπεις αυτοφυῶν, και προσπαθῶ δια της καλλιερείας να τὰ αύξήσω και να τὰ καθωραίσω. — Τῷ ὄντι ιδού άνθη, τὸν ὅποιον ή θέα μοι είναι πάντη καινοφανῆς. — Παρατήρησον τὸν εκ ῥόδων μικρὸν τευθον θαμνώνα, είνε ή άνευ ακίδων ῥοδῆ, ήτις αύξάνει μόνον επί των ὕψηλῶν Αλπεων· αλλά ήγανει ήδη την ιδιότητά ταύτην, και φύει ακίδας καθόσον καλλιεργείται και πολλαπλασιάζεται. — Έπρεπε να ήνε τὸ

ἔμβλημα τῆς ἀχαριστίας. — Ἐάν τινα τῶν ἀνθρώπων τούτων σοὶ φαίνονται ὠραῖα, δύνασαι νὰ τὰ λάβῃς ἀνεύροβου καὶ δὲν κινδυνεύεις ποσῶς. Τὰ ἐσπεῖρα, εὐχαριστοῦμαι νὰ τὰ ποτίζω καὶ νὰ τὰ βλέπω· ἀλλ' οὐδέποτε τὰ ἐγγίζω. — Καὶ διατί; — Φοβοῦμαι μὴ τὰ μιάνω καὶ ἐπομένως δὲν τολμῶ νὰ τὰ προσφέρω. — Διὰ ποῖον τὰ προορίζεις; — Οἱ σέροντες εἰς ἐμέ τὰς προμηθείας τοῦ νοσοκομείου δὲν φοβοῦνται νὰ κάμνωσιν ἐξ αὐτῶν ἀνοδοδέμας. Ἐνίοτε ὠσαύτως οἱ παῖδες τῆς πόλεως παρουσιάζονται εἰς τὴν πύλην τοῦ κήπου μου· ἐγὼ ἀναβαίνω πάραυτα εἰς τὸν πύργον, φοβούμενος μὴ τοὺς φάβω ἢ μὴ τοὺς βλάψω. τοὺς βλέπω ἐκ τοῦ παραθύρου μου παιζοντας καὶ ὑψιροῦντας ἄνητινὰ. Ἀπερχόμενοι δὲ ὑψώνουσι πρὸς ἐμέ τοὺς ὀφθαλμούς, Καλὴ ἡμέρα, λεπρὲ, μοὶ λέγουσι γελῶντες, καὶ τοῦτο μὲ τέρπει ὀλίγον. — Ἐμαθες βλέπω ἐδῶ νὰ ἐνώγῃς πολλὰ φυτὰ διάφορα· ἰδοὺ κλήματα καὶ δένδρα καρποφόρα παντοειδῆ. — Τὰ δένδρα εἶναι ἀκόμη νέα· τὰ ἐφύτευσα ἐγὼ αὐτὸς, καθὼς καὶ τὸ κλήμα τοῦτο, τὸ ὁποῖον ἀνεβίβασα ἐπ' αὐτοῦ τοῦ ἀρχαίου τείχους, τὸ πλάτος τοῦ ὁποῖου μοὶ προσφέρει μικρὸν τινα τόπον περιπάτου· εἶνε ἡ προσφιλέστατος μοὶ θέσις. . . Ἀνάβα τὰς βαθμίδας τῆς κλίμακος ταύτης, τῆς ὁποίας εἶμαι ὁ ἀρχιτέκτων· στηρίζου ἐπὶ τοῦτοίχου. — Ἡδονικὸν καταφύγιον! πόσον εἶναι ἀρμόδιον εἰς μελέτας ἐρημίτου! — Μοὶ εἶναι ἐπίσης ἀγαπητόν· βλέπω ἐνταῦθα τὴν πεδιάδα καὶ τοὺς γεωργούς· εἰς τοὺς ἀγρούς, βλέπω πᾶν τὸ διαβαῖον τὸν λειμῶνα, χωρὶς νὰ βλέπωμαι ὑπ' οὐδενός. — Πολὺ θαυμάζω τὸ ἦσυχον καὶ μονῆρας τοῦ ἀναχωρητηρίου τούτου, ἐνῶ ἤνέ τις εἰς πόλιν νομίζει ὅτι εὐρίσκειται εἰς ἐρημον. — Ἡ μοναχία εἶνε πάντοτε ἀναμέσον τῶν δασῶν καὶ τῶν βράχων. Ἡ δυστυχία μόνη εἶναι πανταχοῦ. — Ὅποια φορὰ συμβαμάτων εὐδότησεν εἰς τὸ ἀναχωρητήριον τοῦτο; μήπως τὸ μέρος τοῦτο εἶνε ἡ πατρὶς σου; — Ἐγενήθη παρὰ τὰς ὄχθας τῆς θαλάσσης εἰς τὴν ἡγεμονίαν δ' Oneille, καὶ κατοικῶ ἐνταῦθα πρὸ δεκαπέντε ἐτῶν, ἡ δὲ ἱστορία μου εἶνε μακρὰ καὶ ὁμοίομορφος συμφορὰ. — Μόνος πάντοτε ἐζήσας; — Παιδίθεν ἔχασα τοὺς γονεῖς, καὶ οὐδέποτε τοὺς ἐγνώρισα· μία ἀδελφὴ ἦτις μοὶ ἔμεινε, ἀπέθανε πρὸ δύο ἐτῶν. Οὐδέποτε ἀπέκτησα φίλον. — Δυστυχῆ! — Τοιαῦτα τὰ κρίματα Κυρίου. — Πῶς δὲ ὀνομάζεσαι; — Ἀ! τὸ ὄνομά μου εἶνε τρομερὸν, καλοῦμαι λεπρός! Ἄγνοεὶ ὁ κόσμος τὸ ὄνομα τῆς οἰκογενείας μου, καὶ τὸ ὄνομα, τὸ ὁποῖον ἡ θεοσκεία μοὶ ἔδωκε τὴν ἡμέραν τῆς γεννήσεώς μου. Εἶμαι ὁ Λεπρός, ἰδοὺ ὁ μόνος τίτλος, τὸν ὁποῖον ἡ εὐμένεια τῶν ἀνθρώπων μοὶ ἀπέδωκεν. Εἶθε νὰ ἀγνοῶσιν αἰωνίως, ὅστις εἶμαι! — Ἡ ἀδελφὴ, τὴν ὁποίαν ἔχασες μετὰ σοῦ ἐξῆ; — Διέμεινε πέντε ἔτη μετ' ἐμοῦ ἐν τῇ αὐτῇ ταύτῃ τῇ κατοικίᾳ, ἔνθα μὲ βλέπει· δυστυχῆς δὲ, ὡς ἐγὼ, ἐμερίζετο τοὺς κόπους μου, καὶ ἐγὼ ἐπροσπάθουν νὰ μετριάζω τοὺς ἰδικούς της. — Καὶ εἰς τὴν παντελῆ ταύτην ἀπομόνωσιν ὁποῖα εἶναι αἱ ἐνοχλήσεις σου;

(ἀκολουθεῖ).

ΠΑΡΑΔΟΣΕΙΣ ΦΙΝΛΑΝΔΙΚΑΙ.

Ἐν μέσῳ τῶν ἀγρίων ὄρεων τῆς Λαπωνίας καὶ τῶν δύο ἐπισημοτέρων κόλπων τῆς Βαλτικῆς θαλάσσης· ὑπάρχει χώρα τις γραφικὴ καὶ περιέργος, ἥτις μετοξὺ ὄλων τῶν μεταβολῶν τοῦ χρόνου διετήρησεν ὡς ἡ Βρετανία τῶν Γάλλων τὴν ἀρχαίαν αὐτῆς γλῶσσαν καὶ ποίησιν. Εἶνε δὲ αὕτη ἡ Φινλανδία, ἡ ἐκτεινομένη ἐκ τῆς 590—680 γεωγραφικοῦ πλάτους. Μακρὰί σειραὶ δρυμῶνων τὴν διατείνουσιν εἰς πλείστα μέρη, καὶ πλῆθος λιμνῶν ρυτιδοῦσι τὴν ἐπιφάνειαν αὐτῆς πανταχοῦθεν. Ὡς πρὸς τὴν θέαν τῆς τοπογραφικῆς αὐτῆς θέσεως, ὁμοιάζει πρὸς τινὰς ἐπαρχίας τῆς Σουηδίας, τὴν Βρεμελάνδην δηλ. καὶ τὴν Δαλεκάρλιαν, ὡς πρὸς τὰ ἄλλα δὲ προσόντα πρὸς οὐδεμίαν ὁμοιάζει, καθόσον ἔχει περικοινομίαν καὶ χαρακτηριστικὰ ἰδιόζοντα. Ὀλίγοι τῶν περιηγητῶν διέτρεξαν τὴν εὐρείαν ταύτην ἐπαρχίαν· ἀλλ' ὅσοι τὴν εἶδον, περιέργως ἐσχιδίασαν τὰς ἀγροτικὰς αὐτῆς κατοικίας, τὰς ἀνοικτὰς μὲν ἀνωθεν, φωτιστομένας δὲ διὰ τινῶν δάδων ἐκ ῥητίνης, καὶ πλημμυρούσας καπνοῦ· τὰ ξηροπυρία αὐτῶν, ἔνθα οἱ ἄνδρες καὶ αἱ γυναῖκες εἰσέρχονται ὁμοῦ εἰς ἐξήκοντα βαθμῶν θερμοκρασίαν, διὰ νὰ κυλισθῶσιν ἀκολουθῶς εἰς τὴν χιόνα· τὰς νυκτερινὰς αὐτῶν συναναστροφάς, εἰς τὰς ὁποίας οἱ μὲν νέοι ψάλλουσι παρακολουθοῦντες τὸ tek, ὅτε συγχρόνως ὁ ἐπιτήθειος μάνις καθικετεύει τοὺς νεκροὺς ἀποδιώκων τὰ πονηρὰ πνεύματα.

Ἡ ἀρχαία ἱστορία τῆς Φινλανδίας εἶνε ἐκ τῶν σκοτεινοτάτων ζητημάτων, ἅτινα ὑπάρχουσιν εἰς τὰ χρονικά τῆς Ἀρκτου. Οἱ φιλολόγοι καὶ οἱ ἀρχαιολόγοι ἐζήτησαν ν' ἀνεύρωσι τὴν καταγωγὴν τοῦ λαοῦ τούτου, ὅστις ἔμεινε πλείστον χρόνον βεθυθισμένος εἰς τὴν θερδάρτητα, καὶ διηγέρθη μετὰ τῶν φιλονεικία, τὴν λύσιν τῆς ὁποίας ματαίως πρὸ πολλῶν αἰώνων ἐπεδίωκον. Οἱ μὲν περιτῶσι τοὺς Φινλανδοὺς ὡς κηδεστάς ἐκ τοῦ σύγγενος μετὰ τῶν Σαμιέδων· οἱ δὲ εὐρόντες σχέσιν τινὰ μετὰ τῆς γλώσσης αὐτῶν καὶ τῆς Ἑβραϊκῆς, διεσχυρίσθησαν ὅτι κατήγοντο ἐκ μιᾶς τῶν δέκα φυλῶν τοῦ Ἰσραὴλ, τῶν ἀπαχθειῶν αἰχμαλώτων εἰς Συρίαν.

Εἶνε ὅμως ἀριδῆλως ἀποδεδειγμένον, ὅτι ἦλθον ἐξ Ἀσιατικῶν, χωρῶν ἐπίσης ὡς καὶ οἱ Οὐγγροὶ, τῶν ὁποίων ἡ γλῶσσα ἔχει ἐπαισθητὴν ἀναλογίαν πρὸς τὴν Φινλανδικήν. Οἱ Ρῶσοι ὀνομάζουσιν αὐτοὺς εἰς τὴν ἑβραϊκὴν Φινλανδοὺς, ἀλλὰ Tschudi (παρὰ τὴν τῆς Σκύθαι). Ὁ Κλαπρόθος λέγει ὅτι κατάγονται ἐκ τῆς Ἰσραὴλ· ἀλλὰ χωρὶς νὰ σημειῶ εἰς ποῖαν φυλὴν τοῦ ἔθνους ἀνήκουσιν.

Ἐπίσης εἶνε βέβαιον ὅτι οὗτοι εἶχον μεταναστεύσει εἰς τὴν Ἀρκτον πρωϊμότερον τῆς φυλῆς τοῦ Ὀδίν.

Ταύτην τὴν γνώμην ἐκφέρει καὶ ὁ Λεϊβνίς ὑποστηριζομένην καὶ παρὰ τοῦ Γίτερ.

Μετὰ τὰς συγχευμένας παραδόσεις τὰς δυσκόλως συλλέχθεισας ἐπὶ τῆς ὑποθέσεως ταύτης καὶ μετὰ τὰς συγκριτικὰς σπουδὰς τῆς γλώσσης καὶ τῶν ἠθῶν

εἶνε πιθανώτατον ὅτι τὸ μεσημβρινὸν μέρος τῆς Σουηδίας κατωκίετο ὑπὸ τῶν Λαπῶνων. Οὗτοι πιθανῶς εἶνε οἱ divergar (οἱ νάννοι) περὶ τῶν ὁποίων πραγματεύονται τὰ συγγράμματα τῶν ὑπερβορρείων κατοίκων. Ἀκολουθῶς δὲ ἀφικθέντες οἱ Φινλανδοὶ, ἐξήλασαν πρὸς Ἀρκτον τὰς νομαδικὰς αὐτῶν φυλάς. Οἱ Φινλανδοὶ εἶχον ἤδη τινὰς γνώσεις τῆς βιομηχανίας καὶ γεωργίας· καὶ ἴσως εἶνε ἐκεῖνοι, τοὺς ὁποίους αἱ ἀρχαῖαι παραδόσεις καλοῦσι jottar (γίγαντας) Βραδύτερον οἱ Ἄσοι προεχώρησαν εἰς τὴν Σκανδιναβίαν· τότε δὲ πάλιν συνέβη μετὰ τῶν ἐκείνων καὶ τῶν ἐγχωρίων. Καὶ αὕτη μήπως εἶνε ἡ πάλιν ἐκείνη τῶν γιγάντων καὶ τῶν Ἄσων περὶ ἧς τοσοῦτον ἐπανηλημμένως μνημονεύουσι τὰ ῥηθέντα συγγράμματα, καὶ ἥτις ἐνῶ ἄνηκεν εἰς τὴν ἱστορίαν, μετέβη εἰς τὴν μυθολογίαν;

Ὁ Γίτερ εἰς τὸν ἐπιστημονικὸν αὐτοῦ πίνακα τῶν χρονικῶν τῆς Ἀρκτου συγκατατάσσει τὰς τρεῖς ταύτας μεταναστεύσεις τοῦ λαοῦ· πότε ὅμως, καὶ πῶς αὐταὶ ἔλαβον χώραν, εἶνε σχεδὸν ἀδύνατον ν' ἀποδειχθῆ.

Ἡ ἱστορία τῆς Σουηδίας κατὰ τὸ ἄσμα τῶν Ἀσκαλῶνων, (1) καὶ κατὰ τὸ βιβλίον τοῦ Σνόρου Στουρλεσόνη ἀναβαίνει μίαν ἑκατονταετηρίδα σχεδὸν πρὸ τῆς Χριστοῦ γεννήσεως· ἡ δὲ ἱστορία τῶν Φινλανδῶν εἶνε μόνον σμειωμένη εἰς τὰς ἀρχὰς τοῦ δεκάτου αἰώνου, καθ' ἣν ἐποχὴν πᾶσα ἡ χώρα αὕτη ἦτον εἰσέτι εἰδωλολάτρις. Οὐδὲν στοιχεῖον τοῦ πολιτισμοῦ δὲν εἶχεν ἤδη εἰσχωρήσει εἰς τὸ μέσον τῆς ἀγνώστου ταύτης φυλῆς. Ὁ λαὸς ἐκαλλιέργει ἐδῶ καὶ ἐκεῖ ἀγρούς τινὰς ὀλίγον εὐφόρους, τοῦ λοιποῦ δ' ἐζῆ διὰ τῆς θήρας καὶ τῆς ἀλιείας ἢ τῆς πειρατίας.

Ὁ ἅγιος Ἐρρίκος βασιλεὺς τῆς Σουηδίας ἀπεράσισε νὰ τὸν μεταβάλλῃ, ἀνεχώρησε λοιπὸν κατὰ τὸ 1156 ἢ 1157 ἔτος, καὶ προχώρησε πρὸς ἀνατολὰς τῆς Φινλανδίας, καθυπέταξε πολλὰς ἐπαρχίας, ἔνθα ἀφῆκε μίαν ἀποικίαν. Ἐπαρχίας τις τὸν οὐκ ἔδωκεν εἰς τὴν ἐκστρατεῖαν ταύτην, ἦτον δὲ ὁ Ἐπίσκοπος Ἐρρίκος Ὑψάλης ὅστις φλεγόμενος ὑπὸ τοῦ ζήλου τοῦ νὰ μεταδώτῃ τὸν χριστιανισμόν, παρήτηεν ἀδιστακτικῶς τὴν ἀξιοπρέπειαν τοῦ ἐπισκόπου, καὶ ἐνηγκαλίσθη τὰς δυσχερεῖς ἐργασίας τοῦ ἱεραποστόλου. Διέτρεξε τὴν χώραν, ἐκήρυξε τὸν θεῖον λόγον, ἐβάπτισεν ἀνθρώπους τινὰς, καὶ ἀκολουθῶς ἐτελεύτησε θύμα τῆς πίστεώς του. Εἶς τῶν ἀγρίων ἐκείνων ἀνθρώπων, πρὸς οὓς δὲν ἐφοβῆτο ν' ἀποτεινῆ τὰς κατηγορίας, τὸν ἐφόνευσε, διὰ νὰ μὴ ἀκούῃ πλέον τὰς διδασκαλίας του. Βραδύτερον ὅμως ἀγιάσας, ὑπῆρξεν ὁ προστάτης τῆς Φινλανδίας· δι' ὃ πρὸς τιμὴν αὐτοῦ ἐκοδόμησαν μεγαλοπρεπῆ τινα ἐκκλησίαν εἰς τὴν Ἄβον καὶ ἐνέειλσαν τὰ ἅγια αὐτοῦ λείψανα εἰς ἀργυροῦν κιβώτιον, τὰ ὁποῖα πολλὰκις ἐθαυματούργησαν.

Μετὰ τὸν ἐπίσκοπον Ἐρρίκον ἕτεροι Σουηδοὶ ἱεραπόστολοι ἦλθον εἰς τὴν Φινλανδίαν· ἀλλ' οὗτοι ὀλίγον προώδυσαν εἰς τὸ πνεῦμα τοῦ λαοῦ, διότι ἐξ ἐνός μὲν μέρους τὰ προληπτικὰ ἔθιμα τῆς εἰδωλολατρίας

ἦσαν βαθύτατα ἐγκεχαραγμένα εἰς τὰς ψυχὰς τῶν βαναύσων αὐτῶν φυλῶν, ὥστε ἤθελεν εἰσθῆαι ἀδύνατον νὰ ἐξαφανίσωσιν αὐτὰς διὰ μιᾶς· ἐξ ἑτέρου δὲ οἱ Σουηδοὶ ἱερεῖς μὴ γνωρίζοντες τὴν γλῶσσαν ἐκείνων ἦσαν ἡαγκασμένοι νὰ προσφεύγωσιν εἰς διερμηνεῖς, καὶ οὕτως ἡ διδαχὴ τῶν καθίστατο πολὺ ἐκτενής, ἀλλ' ὀλίγον ἐπαγωγός· ὁ δὲ ἀνεπιτήθειος διερμηνεὺς συνέτεμεν αὐτὴν τοσοῦτον, ὥστε καθίστα αὐτὴν ἀγνώριστον. Μετὰ μακροῦ χρόνου προσπάθειαν καὶ ἐπιμονὴν συνείδον οἱ ἱεροκήρυκες ὅτι εἶχον ἐπιτύχει ἀποτέλεσμα τι· τὸ δὲ ἀποτέλεσμα τοῦτο δὲν ἦτον ὅτι εἶχοι ἀποσπάσει ἐκ τῶν ψυχῶν τῶν Φινλανδῶν τὰς ἐθνικὰς παραδόσεις· ἀλλ' ὅτι εἶχον κατορθώσει νὰ προσθέσωσι τινὰς ιδέας περὶ Χριστιανισμοῦ. Οἱ δὲ δυστυχεῖς ἄνθρωποι δὲν ἐδύναντο ν' ἀπαρνηθῶσι τὴν λατρείαν τῶν θεῶν, οὓς καὶ οἱ προσπάτορες αὐτῶν ἐλάτρευον· ἀλλ' εἶχον ἀκούσει αὐτοὺς τοσοῦτον ἐγκωμιάζοντας τὴν ἀρετὴν τῶν ἁγίων καὶ τῶν ἀποστόλων, ὥστε ἐνόμισαν ὅτι πρέπει νὰ προσπαθῶσιν νὰ τοὺς καταστήσωσιν εὐνοϊκοὺς διὰ προνομίου τινός.

Ἐν τῇ μυθολογίᾳ αὐτῶν ἐθαυμάσθησαν ὡς ὄντα ὑπερανθρωπίνου φύσεως, ἐνεκωμιάσθησαν εἰς τὰς ὧδὰς αὐτῶν· εἰς δὲ τὰς προσευχὰς ἐπεκαλοῦντο τὰ εἰδωλα τῶν προγόνων καὶ τὰς εἰκόνας τῶν ἱεραποστόλων, τὰ πνεύματα τῶν ὑδάτων, τῶν δασῶν καὶ τῶν ἀγγέλων, τοὺς ἥρωας Φινλανδοὺς καὶ τὰς χριστιανικὰς παρθένας. Ἡρώτησάν ποτε Φινλανδόν· τίνας εἰσὶν αἱ δύο μέγιστα θεότητες, καὶ ἐκεῖνος ἀπήντησεν ὁ Θεὸς Βε— — — — — νμοσῶν καὶ ἡ παρθένα Μαρία.

Πρὸς ἀπαρτισμόν τέλος τῆς θρησκευτικῆς μεταβολῆς τῆς ἀποστάτου αὐτῆς φυλῆς ἦτον ἀνάγκη νὰ ληφθῆ τὸ ξίφος εἰς βοήθειαν τῶν ἱεραποστόλων· διὸ περὶ τὰ μέσα τοῦ δεκάτου τρίτου αἰῶνος ὁ Βιργίρος Ἰαρόλ ἐπεξέτεινε τὰς κατακτήσεις τοῦ ἁγίου Ἐρρίκου καὶ παρέδωκε τὴν Φινλανδίαν εἰς ἕνα τῶν υἱῶν αὐτοῦ ὑπὸ τὸ ὄνομα δουκάτου. Τὸ δὲ 1293 Τορκέλλος Κογγιστόν ὁ ἀνιβασιλεὺς τοῦ κράτους ἐπαυσε τοῦ νὰ καθυποτάσῃ τὴν χώραν, καὶ ἐκοδόμησεν ἐκεῖ φρούριον. Ὁ ἐπίσκοπος Πέτρος Βεστερᾶς τὸν συνώδυσεν εἰς τὴν ἐκπεραίωσιν ταύτην, καὶ μετεχειρίσθη μεθόδους ἐνεργητικώτερας τῶν προκατόχων του πρὸς ἐπαύξησιν τοῦ χριστιανισμοῦ· περιεστοιχείτο δὲ προσέτι καὶ ὑπὸ στρατιωτῶν, οἵτινες ἐπέφερον φοβερὸν συμπεράσμα εἰς τὰς προτροπὰς αὐτοῦ. Ὅσοι ἐκ τῶν Φινλανδῶν ἀπεποιοῦντο εἰσέτι νὰ πιστεύωσιν εἰς τὴν ἰσχύν τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ, δὲν ἐδύναντο νὰ μὴ πιστεύωσιν εἰς τὴν ἰσχύν τοῦ δευτάτου δόρατος τοῦ φερομένου ἐπὶ χειρὸς ῥωμαλέως. Οὕτω λοιπὸν τὸ μὲν δὲ τῆς ἰσχύος, τὸ δὲ διὰ τῆς προσελκύσεως κατῶρθωτε νὰ βαπτίσῃ ὄλον τὸ ἔθνος καὶ ἡ θρησκευτικὴ κατὰκτησις ἐπεσφράγισεν τὴν πολιτικὴν. Ὁ Πάπας ἐχορήγησεν εἰς τὴν Σουηδίαν τὸν τόπον, τὸν ὁποῖον αὕτη ἐμελλε νὰ μετοπέισθῃ εἰς τὸν χριστιανισμόν, καὶ τότε οἱ μὲν ἱερεῖς ἐκοδόμησαν ἐκκλησίας, οἱ δὲ βασιλεῖς φρούρια· ἐδῶ ἐδόλεπε τις νὰ ὑψῶται μοναστήριον, ἐκεῖ παλατιὸν ἡγεμόνος. Ἀλλ' οἱ βασιλεῖς τῆς Σουηδίας ἠσθάνθησαν τὴν ἐπιστημότητα τοῦ τόπου, τὸν

(1) Ποιητὰ τῆς Σκανδιναβίας.

δοποιον ἐμελλον νά ἐνώσωσι μετά του βασιλείου αυτών και αφού τον καθυπέταξαν διά της ισχύος, ἐζήτησαν να τον διδάξωσι τας σοφάς αυτών θεσμοθεσίας.

Ἐν τούτοις οἱ Ῥώσοι δὲν ἐδυνήθησαν νά ἴδωσι με βλέμμα ἀδιάφορον τὴν εἰσβολὴν ταύτην τοῦ ξενικοῦ στρατοῦ εἰς ὁμορον τόπον τοῦ ἐδικοῦ των· πολ- λάκις ἤδη εἶχον ἐπιπέσει κατὰ τοῦ κέντρου τῆς Σουηδικῆς ἀποικίας λαφυραγωγούντες πυρπολοῦντες και σφάζοντες πᾶν ὅ,τι ἤθελον συναντήσῃ, ἐνθα αἱ δυ- σταχεῖς οἰκογένειαί ἐκθειμειναι εἰς τὰς αἰματηρὰς ταύτας εἰσβολὰς, ἠναγκάζοντο νά καταφεύγωσι ὡς τὰ ζῶα ἐντὸς τῶν δασῶν. Ἡ τελευταία ἐκστρατεία τοῦ Τορκέλου Κνυδιστῶν σκοπὸν εἶχε νά προστατεύῃ πρὸ πάντων τοὺς Φινλανδοὺς ἐναντίον τῶν Ῥωσικῶν παγμάτων, τὰ ὁποῖα καθίσταντο ἀδιαλείπτως πολυ- πληθέστερα και δι' ἐκείνους μάλιστα τολμηρότερα· καὶ οἱ Πάπαι παρεῖχον βοήθειαν εἰς τὰ Σουηδικὰ στρατεύματα ὑποσχόμενοι συγχώρησιν εἰς τοὺς μέλ- λοντας νά ὑποστηρίξωσι τὴν θρησκευτικὴν ταύτην σταυροφορίαν εἰς χώραν προσήλυτον· ἐδμοσίευσαν δὲ διατάγματα κατὰ τῶν Ῥώσων· ἀλλ' οὗτοι ὠλι- γόρουν τὰ Ῥωμαϊκὰ διατάγματα και τοὺς ἀφορι- σμοὺς και ἐξηκολούθουν νά λεηλατῶσι και κατερη- μῶσι τὴν Φινλανδίαν. Πολλάκις ἀπῆρχοντο ἐξ ἀπροό- πτου οἱ κάτοικοι διεσπαρμένοι ἐν μέσῳ τῶν κοιλάδων ἀνευ ἀμύνης, και τότε τὸ πᾶν ἀπώλλυτο δι' αὐτούς.

Ἄλλ' ἐνίοτε ἡ ἐφοδος διεδίκετο εἰς τὰς ἐπαρχίας και οἱ Φινλανδοὶ σχηματίσαντες μάχιμον σῶμα, πε- ριέμενον τὸν ἐχθρόν· ἐπειδὴ δὲ ἦσαν δρμητικοὺ και σκληροῦ χαρακτήρος, τοῖς ἀπηγόρευσαν τὴν χρῆσιν τῶν ὀπλων και ἐν περιπτώσει εἰσβολῆς ἐμάχοντο διὰ τῶν σφενδονῶν ἢ διὰ τῶν δξέων πασσάλων τῶν σκλη- ρυνθέντων διὰ τῆς φλογός· ἔφερον δ' ὡς ἀμυντικὰ ὄπλα δέρματα τετραπόδων ζῶων και κράνους κεκο- σμημένους με ὄνυχας ζῶων. Οἱ μὲν ἐπροχώρουν ἐνώπιον τῶν ἀντιπάλων των μετά μακροῦ βρόχου, τὸν ὁποῖον ἐπιτηδεῖως περὶ τὸν λαιμὸν ἐκείνων ἐρρί- πταν· οἱ δὲ προσῆγον μεθ' ἑαυτῶν κύνας, οἵτινες ὑλακτοῦντες και ῥιπτόμενοι ἐν μέσῳ τοῦ ἵππικοῦ, ἀρηνιάζον τοὺς ἵππους και ἐπέφερον θόρυβον εἰς τὴν ἴλην τοῦ ἵππικοῦ.

Αὕτη λοιπὸν ἡ ἐπίμονος ἀντίστασις τῶν Φινλαν- δῶν μετά τῆς ἐπικουρίας τὴν ὁποίαν τοῖς ἐχορήγησαν ἡ Σουηδία, ἐξέπληξαν τοὺς Ῥώσους, οἵτινες δὲν ἐπ- ἀνῆρχοντο πλέον τόσον συχνάκις· ἀλλ' εὐθὺς ἐκρα- γείστη μάχη μεταξύ Ῥωσσίας και Σουηδίας, ἡ Φιν- λανδία ἀμέσως εἶχεν ἐφορμήσει, ὥστε οἱ Ῥώσοι ἐσπευδον ἐκεῖ, ὅπως διαδώσι τὸν κόλπον, ὅστις τοὺς διεχώριζεν ἀπὸ τῆς Στοκχόλμης. Ἄλλ' ἡ δεινότερα τῶν εἰσβολῶν τούτων εἶνε ἡ συμβᾶσα ἐπὶ τῆς βασι- λείας τοῦ 12ου Καρόλου· ἐνῶ λοιπὸν ὁ νικητὴς τῆς Νάρβας διήρχετο κατακτῶν τὴν Πολωνίαν, οἱ Ῥῶ- σοι εἰσερχόμενοι εἰς τὴν Φινλανδίαν εὕρισκουν αὐ- τὴν ἀπαράσκευον, πυρπολοῦσι τὰς πόλεις και τὰς κώμας, λαφυραγωγοῦσι τὰ καταστήματα, κατασφά- ζουσι τὰ κτήνη και ἀποκεφαλίζουν τοὺς κατοίκους.

Τὴν ὀλεθρίαν ταύτην μάχην διαδέχεται λιμός, ὅστις και πρῶτον εἶχεν ἐπέλθει εἰς τὸ διάστημα τῶν

πέντε ἐτῶν. Οἱ μὲν ἄνδρες ἐκτετήκοντες ὑπὸ τοῦ λι- μοῦ, ἐζήρχοντο πρὸς ζήτησιν χορτῶν εἰς τοὺς ἀγρούς ἢ φλοιῶν τῶν δένδρων εἰς τὰ δάση· αἱ δὲ γυναῖκες ἀσθενέστεραι, ἐπιπταν καθ' ὁδὸν λειποθυμοῦσαι, ἐνθα ματαίως ἐξέτεινον τὰς κατεσκληκυίας αὐτῶν χεῖρας πρὸς τοὺς διαβάτας· τότε ἐβλεπέ τις τοὺς μὲν δυ- σταχεῖς πορευομένους εἰς τὰ κοιμητήρια, ὡπως ἐκ- θάψωσι τοὺς νεκροὺς, πολλὰς δὲ μητέρας καταβρο- χθιζούσας τὰ ἴδια αὐτῶν τέκνα. Αἱ μεμολυσμέναί ἐκ τῶν συσσωρευθέντων πτωμάτων ὕλαι, ἐξ ὧν ὁ λαὸς ἐτρέφετο, ἐπέφερον λοιμικὰς νόσους, και ὡς τὸ 1697 ὁ λαὸς εἶχεν ἀποδεκατισθῆ ὑπὸ τῆς ἀνηλεοῦς ταύτης μάστιγος, οὕτω και κατὰ τὸ 1704 ὁπῆστη τὰ αὐτὰ.

Ἡ Φινλανδία τέλος κατερημώθη· και μόνον ἐπὶ τῆς βασιλείας Ἀδόλφου Φριδερίκου και τοῦ Γ.ου Γουσταβου ἀνέλαβε τὴν ἰσχύν, και ἐπελάθετο τῶν πληγῶν αὐτῆς. Ἡ τελευταία εἰσβολὴ τῶν Ῥώσων ὑπῆρξε μὲν ἤττον σκληρὰ, ἀλλὰ κρισιμωτέρα· διότι κατὰ τὸ 1807 εἰσβαλόντες εἰς τὴν Φινλανδίαν, ἐνέ- μειναν ἐκεῖ. Ἡ Σουηδία και νῦν ἐτι θρηγεῖ τὴν ἀπώ- λειαν τῆς ἐπαρχίας ταύτης, ἣτις τῆ ἦτον προσκεκολ- λημένη τοσοῦτον πιστῶς πλέον τῶν ἐξ αἰῶνων.

Ἐν μέσῳ τῶν μαχῶν τοῦ μεσαιῶνος τῶν παρελ- θουσῶν συμφορῶν ἐκ τῆς ἀφορίας τῶν θερισμῶν και τῶν ἀλγηδόνων τοῦ λαοῦ τὰ γράμματα και αἱ ἐπι- στῆμαι ὀλίγον ἀνεπτύχθησαν· ἐπειδὴ καθ' ἅπαν τὸ κράτος οὔτε βιβλιοθήκη οὔτε σχολεῖον ὑπῆρχεν· ἀλλὰ μόνον ἐξ μοναστήρια και ταῦτα κακῶς πε- προικισμένα, ἐκεῖ μοναχοὶ τινες ἐδίδασκον ὀλίγα Λατινικὰ και τὴν θεολογίαν· ὑπῆρχον δὲ και εἰς τὰς ἐξοχὰς δημοτικοὶ τινες διδάσκαλοι, μεταβαίνοντες ἀπὸ κώμης εἰς κώμην και διδάσκοντες τὴν ἀνάγνωσιν και ἐνίοτε τὴν γραφὴν και οὐδὲν πλέον.

Γουσταβὸς ὁ Βΐσης ἔδωκεν ὠθησίν τινα εἰς τὰς σπουδὰς, και καταργήσας τὰ μοναστήρια, ἀντικατέ- στησεν αὐτὰ διὰ τῶν δημοτικῶν σχολείων· ὠκοδόμησε δὲ λυκεῖον εἰς Ἀβόαν, ἐν ᾧ ἔθεσεν ἐξ καθηγητῆς, δύο τῆς θεολογίας, ἓνα τῆς Λατινικῆς ῥητορικῆς, ἓνα τῆς λογικῆς ἓνα τῶν μαθηματικῶν και ἓνα τῆς φυ- σικῆς. Οἱ μαθηταὶ ἐξηρχόμενοι ἐκείθεν ἐδύναντο νά διηγεσθῶσιν ὡς ποιμένες εἰς τὰς πεδιάδας· οἱ δὲ βου- λόμενοι ν' ἀποκτήσωσι πλειοτέρας γνώσεις μετεβαῖνον εἰς τὸ ἐν Ὑψάλῃ πανεπιστήμιον. Ἄλλὰ τὰ βιβλία ἦσαν εἰσέτι σπανιώτατα. Κατὰ τὸν 15ον αἰῶνα εἶδέ τις πλούσιόν τινα ἰδιοκτήτην δίδοντα ἐν ὑποστατικόν διὰ μίαν συλλογὴν συναξαρῶν· ἕτερον ἀγοράζοντα δι 180 φράγγων δύο ἀκολουθίας τῆς λειτουργίας· ἐπειδὴ κατὰ τὸν 16.ον αἰῶνα ἡ ἐφεύρεσις τῆς τυπογραφίας δὲν εἶχεν εἰσέτι ἐκτείνει τὰς εὐεργεσίας αὐτῆς μέχρι τῆς Φινλανδίας. Ἡ πεντάτευχος μεταφράσθη κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς μεταρρυθμίσεως, και δὲν ἐδύναντο νά δη- μοσιευθῆ ἐντελῶς· διότι ἤθελον εἶσθαι διὰ τοὺς πτω- χεῖς κατοίκους τῆς χώρας ταύτης βιβλίον ἀκριβώτα- τόν· μόνον δὲ τὸ βιβλίον τοῦ Μωϋσέως και τινες ὁδοιπορίαὶ τῶν προφητῶν ἐξεδόθησαν. Ἡ πρώτη δὲ τυπογραφία συνέστη κατὰ τὸ 1620· εἰς Ἀβουαν ἦτο τὸ μόνον κατάστημα τοῦ εἶδους τούτου, τὸ ὁποῖον

ὑπῆρξεν εἰς τὴν χώραν ταύτην, δὲν ἐδύναντο νά ὑπο- στηρικθῆ· προσέτι δὲ δύο ἢ τρία ἕτερα διαδεχθέντα αὐτὸ, δὲν ὑπῆρξαν εὐτυχέστερα. Ἡ πρώτη Φινλαν- δικὴ τυπογραφία εἶνε μεταγενεστέρα τῆς καθιδρύσεως τοῦ πανεπιστημίου, τὸ ὁποῖον χρονολογεῖται κατὰ τὸ 1642.

Οἱ μὲν καθηγηταὶ μετεχειρίζοντο αὐτὴν εἰς δημο- σίεισιν τῶν ἐκθέσεων των· οἱ δὲ ἱερεῖς τῶν δογμα- τικῶν και πορακλητικῶν βιβίων, τὰ ὁποῖα ἦσαν ἡ ἅπασα φιλολογία τῆς χώρας.

Ἀνὴρ τις πολλαχῶς συντελέσας εἰς τὴν εὐδαιμο- νίαν τῆς ἐπαρχίας αὐτῆς, ἀνὴρ τὸν ὁποῖον οἱ χω- ρικοὶ ὠνόμασαν ἑαυτῶν πατέρα, ὁ κόμης Βράχης, ὅστις εἶχεν ἐκλεχθῆ γενικὸς διοικητὴς τῆς Φινλαν- δίας, ἐπροσπάθησε νά ἐπαυξήσῃ πλειότερον τὴν ἀνά- πτυξιν τῆς παιδείας, και ἀντικατέστησε τὸ γυμνάσιον τῆς Ἀβόης δι' ἐνὸς πανεπιστημίου, εἰς τὸ ὁποῖον ἐξ- καθηγηταὶ εἶχον προσκληθῆ πρὸς συνεδρίασιν ἐκ τοῦ γυμνασίου και ἐκ τῆς Στοκχόλμης. Ὀλίγοι τινες ἐπροίκισαν τὸ νέον τούτον πανεπιστήμιον, και τινες παροικία συνέδραμον τοὺς πτωχοὺς αὐτοῦ φοιτητάς. Τὸ κατάστημα τούτο ἐνεψύχωσε τὰ χρηματικὰ κε- φάλαια τῆς Φινλανδίας, και ἐνίσχυσε τὰς σπουδὰς· Ἄλλὰ τὰ βιβλία ἦσαν πάντοτε σκάνια και ἀκριβά, διότι τὰ κλασικὰ συγγράμματα ἦσαν εὐάριθμα· και ἡ βιβλος ἐφάνη ἐντελής μόλις περὶ τὸ 1645 ἐκδοθεῖσα ἐν Στοκχόλμῃ δαπάνη τῆς κυβερνήσεως.

Οἱ καθηγηταὶ ἐπιτετραμμένοι νά διδάσκωσι τὴν νεο- λαίαν, περιορίζοντο εἰς τὰς ἐσφαλμένας γνώσεις τῶν παρελθόντων αἰῶνων. Εἰς ἐξ αὐτῶν ἐδίδαξε προθυ- μώτατα τὴν ἀστρολογίαν μέχρι τοῦ 1647· ἀλλ' ὁ λαὸς ἐπίστευεν εἰς τοὺς γόητας, τῶν ὁποίων τὰ ἔργα οἱ ἱερεῖς ἐσημείωνον και τὰ ἀπέστελλον εἰς τὴν κρίσιν τῶν δικαστῶν, οἱ δὲ δικασταὶ κατεδίκαζον αὐτοὺς αὐστηρῶς. Αἱ τοιαῦται δίκαι διήρχεσαν μέχρι τοῦ δεκάτου ὀγδοῦ αἰῶνος. Κατὰ τὸ 1640 τὸ δι- καστήριον κατεδίωκεν ἐπαίτην τινα, ὅστις μετήρχετο ἀγυρτίας, διὰ νά θεραπεύῃ τὰς νόσους και ν' ἀνακα- λύπτῃ τὰ κλαπέντα πράγματα· ἀλλὰ δυστυχῶς οὐδὲν εἶχεν ἤδη ἀνακαλύψει οὐδὲ θεραπεύσει, και κατεδικά- σθη εἰς πυράν.

Ἄλλοτε τὸ αἶσθημα τοῦ ἄσματος ἦτον μᾶλλον δια- κεχυμένο· εἰς τὴν Φινλανδίαν ἢ τὴν σήμερον. Εἰς πᾶσαν πόλιν και κώμην ὑπῆρχον ἐμπειροὶ αὐτοσχε- διασταὶ, οἵτινες, χωρὶς ποτε νά σπουδάσωσι τοὺς κανόνας τῆς στιχουργίας, συνέθετον ὑπὸ τὴν καπι- ζομένην στέγην τοῦ χωρικοῦ ποιήματα ἄρμονικὰ, τῶν ὁποίων ἐκάστη οἰκογένεια ἐπανελάμβανε τὴν ὠδὴν, και τὰ ὁποῖα μεταδίδοντο ἀπὸ μῆτρς γενεᾶς εἰς ἑτέραν. Οὕτω λοιπὸν οἱ Φινλανδοὶ ἤκουον νά δηγῶνται τοὺς μύθους τῶν προγόνων των ἐκείνοι, οἵτινες ἐξῆ- μνον τὰς συκινῆσεις αὐτῶν. Ἐκάστη ἐορτὴ καλύθησ τινὸς συνεπέφερε και τὸ ἄσμα τῆς και ἐκάστη σκηνὴ ἔρωτος μετεβάλλετο εἰς ἄσμα δι' ἄσμάτων ἀπέθετον τὸν γέροντα εἰς τὸν τάφον.

τοιαύτας περιπτώσεις ἀπηγεῖτο ἡ εὐφυῆς ἀνδρὸς τι- νος, ὡς ἡ τοῦ κόμητος τῆς Βράχης και ἡ ἐπιβρόη, τὴν ὁποῖον εἶχεν ἐπὶ τοῦ τόπου, ὅπως διασώσῃ ἐκ τοῦ θανάτου τοὺς ἀθώους.

Ὁ δέκατος ὀγδοὸς αἰὼν αὐξήσας τὴν ὕλικὴν εὐτυ- χίαν τῆς Φινλανδίας, ἐπηύξησεν ἐπίσης και τὰ μέσα τῆς διδασκαλίας· καθόσον εἰς τὴν Ἀβουαν ἐουστήθη μία τυπογραφία και ἐν βιβλιοπωλεῖον, εἰς ἄλλας πό- λεις και κώμας σχολεῖα με διδασκάλους ἐμπείρους και τινὰς συγγραφεῖς. Ἄλλ' ὅμως ἡ ἀνάπτυξις αὐτῶν δὲν εἶχεν ὑψωθῆ τοσοῦτον, ὅσον κατὰ τὸ 1808. ἐπειδὴ ἡ Ῥωσσία μετέδωκεν εἰς τὴν Φινλανδίαν τὰς θεσμο- θεσίας και τὴν γλῶσσαν αὐτῆς, και ἐπεξέτεινεν ἐκ νέου τὸ ἐμπόριον, ἀνέπτυξε τὴν βιομηχανίαν, και ἐχο- ρήγησεν εἰς αὐτὴν τὸ ἀργύριον, ὅστινος ἡ ἐπαρχία αὕτη εἶχεν ἀνάγκην. Ἐχει λοιπὸν τόρα ἡ Φινλανδία ἐν πανεπιστήμιον, τρία γυμνάσια, ὀκτώ Λατινικὰ σχολεῖα, πέντε δημοτικὰ, παιδοτροφεῖα, ἐμπορικὰ, βι- βλιοθήκας και συλλογὰς ἐπιστημονικὰς.

Ἀναγινώσκων τις τὰ ἱστορικὰ βιβλία τῆς Φινλαν- δίας ὀλίγα νέα εὕρισκει ἀξία μελέτης (1) ἀλλὰ τὰ μᾶλλον ἀξιοπερίεργα τῆς θορρείου ταύτης ἀρχαίας Ἀσιατικῆς ἀποικίας εἰσὶν αἱ μυθολογικαὶ παραδόσεις και αἱ θρησκευτικαὶ δοξασαί, αἵτινες ἐμπεριέχονται εἰς τὴν δημῶδη αὐτῆς ποιήσιν, ἣτις ἀνυψοῦται μέχρι τῶν χρόνων τῆς εἰδωλολατρίας, και φαίνεται εἰτέτι ἐγκεχαραγμένη εἰς τὰς ψυχὰς τῶν κατοίκων.

Αὕτη μὲν ἡ μοῖσις φέρει τὴν ὀνομασίαν γυπο, ἐκείνη δὲ, ἣτις διακρίνεται μεταξὺ τῶν δημοτικῶν συνθέσεων, καλεῖται γυπονικάτ (ποίησις καλλιτε- χνική)· οἱ στίχοι αὐτῆς εἶναι ὀκτασύλλαβοι ἀνευ ὀ- μοιοκαταληξίας, και συνοδεύεται ὑπὸ μελωδίας ἀπλῆς και περπαθοῦς, εἰς τὴν ὁποίαν πάντοτε σχεδὸν ἐμ- φαίνεται καθήρεια μᾶλλον ἢ φαιδρότης. Οἱ χωρικοὶ ψάλλουσι τὰ ποιήματά των μετὰ τοῦ Καντέλι, ὀρ- γάνου πέντε ἐπὶ τὰ και ἐνίοτε ἐννεὰ χορδῶν. Συχνάκις ἐγκταλείπουσι τὸ Καντέλι, και τοποθετοῦνται ὁ εἰς ἀπέναντι τοῦ ἄλλου κρατούμενοι ἀνά δύο ἐκ τῶν χει- ρῶν, κάμπτονται και ἀνυψοῦνται εὐρύθμως, και ψάλ- λουσιν ὁμοῦ ἢ ἐναλλάξ.

Ἄλλοτε τὸ αἶσθημα τοῦ ἄσματος ἦτον μᾶλλον δια- κεχυμένο· εἰς τὴν Φινλανδίαν ἢ τὴν σήμερον. Εἰς πᾶσαν πόλιν και κώμην ὑπῆρχον ἐμπειροὶ αὐτοσχε- διασταὶ, οἵτινες, χωρὶς ποτε νά σπουδάσωσι τοὺς κανόνας τῆς στιχουργίας, συνέθετον ὑπὸ τὴν καπι- ζομένην στέγην τοῦ χωρικοῦ ποιήματα ἄρμονικὰ, τῶν ὁποίων ἐκάστη οἰκογένεια ἐπανελάμβανε τὴν ὠδὴν, και τὰ ὁποῖα μεταδίδοντο ἀπὸ μῆτρς γενεᾶς εἰς ἑτέραν.

Οὕτω λοιπὸν οἱ Φινλανδοὶ ἤκουον νά δηγῶνται τοὺς μύθους τῶν προγόνων των ἐκείνοι, οἵτινες ἐξῆ- μνον τὰς συκινῆσεις αὐτῶν. Ἐκάστη ἐορτὴ καλύθησ τινὸς συνεπέφερε και τὸ ἄσμα τῆς και ἐκάστη σκηνὴ ἔρωτος μετεβάλλετο εἰς ἄσμα δι' ἄσμάτων ἀπέθετον τὸν γέροντα εἰς τὸν τάφον.

(1) Ὁφείλω ὅμως νά σημειώσω τὰ ποιήματα νέου τελοῦς ποιητοῦ τῆς Ἐλαιγφῶς Κ. Πορεβέργου, ἅτινα χρῆζουσιν ἰδιαιτέρας μελέτης και ἀναλύσεως.

Ἄλλα καὶ ἐνταῦθα, ὡς πανταχοῦ ἡ βιομηχανία ἠδίκησεν ἤδη τὴν ποιητικὴν· διότι οἱ κάτοικοι τῶν πόλεων ἐνηττοῦν ἤθησαν μᾶλλον εἰς τὸ ἐμπόριον αὐτῶν, ἢ εἰς τὰς παραδόσεις· τὰ κεφάλαια ἀντικατέστησαν τοὺς στίχους, καὶ ὁ θόρυβος τοῦ κλωστήριου κατέπεινε τὸν τοῦ Καντέλι. Εἰς τὰ ἔνδον τῆς χώρας εὐρίσκει τις εἰσέτι ἴχνη τινὰ ἀρχαίων ἐθνικῶν ἐθίμων· εὐρίσκει προτέτι λέγει ὁ Σχρητέρ, χωρικούς δυναμένους ν' ἀντιληρωθῶσι μετὰ βαθυτάτου αἰσθήματος ἐντελείας καλλιτεχνικῆς τὴν ἰδέαν, τὴν ὁποίαν τοῖς προτείνει, νὰ συνθέτωσι μετὰ ζήλην τὴν μελωδίαν τῶν στίχων καὶ ν' ἄλωσι αὐτοὺς, ὡς ἄλλοτε μὲ τὸ κληρονομικὸν Καντέλι. Ἡ γλώσσά των εἶνε ὠραία, πλουσία καὶ ἔντονος· ἡ ποιητικὴ των ἔχει χαρακτήρα λιαν θρασύ, καὶ τὸ λυρικὸν στοιχεῖον ὑπερέχει ἐν αὐτῷ εἰς ἀνώτατον βαθμόν.

Ἡ ποιητικὴ αὕτη ἔζησεν ἐπὶ πολὺ μετὰ τοῦ λαοῦ χωρὶς νὰ ἐλκύσῃ τὴν προσοχὴν τῶν σοφῶν. Ὁ ῥηθεὶς Κ. Σχρητέρ εἶνε ὁ πρῶτος ἐπιχειρήσας τὴν σπουδὴν αὐτῆς διὰ νὰ τὴν γνωστοποιήσῃ. Οὗτος ἔζη ἐν Ὑψάλῃ μετὰ πολλῶν Φινλανδῶν, συνέλεξε τινὰ ἐκ τῶν περιφημοτέρων ἄσμάτων, καὶ μετέφρασεν αὐτὰ εἰς τὴν Γερμανικὴν γλῶσσαν· ἀλλ' εἶχον μεταφρασθῆ καὶ εἰς τὴν Σουηδικὴν εἰς τὸ ποιητικὸν ἡμερολόγιον τοῦ Ἀντερβόν καὶ εἰς διαφόρους ἐφημερίδας. Οἱ δὲ Φινλανδοὶ αἰσχυρόμενοι, διότι εἶχον δεῖξει ἐπὶ πολὺν χρόνον τοσαύτην ἀδιαφορίαν εἰς τὴν ἐθνικὴν αὐτῶν ποιητικὴν, ἐδημοσίευσαν τελευταίως συλλογὴν τινὰ τῶν ἄσμάτων ἀρκετὰ ὀγκώδη. Τὰ ἄσματα ταῦτα διαίρονται εἰς τρία διακεκριμένα μέρη.

- 1) Εἰς ἄσματα μυθικά.
- 2) Εἰς ἄσματα τῶν καλυδῶν ἢ τῆς μαγείας.
- 3) Εἰς ἄσματα λυρικά.

Τὰ λυρικά ἄσματα εἶνε τὰ νεώτερα πολυπληθέστερα καὶ κοινότερα· ταῦτα διηγοῦνται τὰ συμβάντα τῆς ζωῆς τὰς ψυχικὰς συγκινήσεις, τὰ ὅποια ὁ χωρικός αὐτοσχεδιάζει· καὶ νῦν εἰς φιλικὴν συναναστροφὴν, εἰς ὄραν τινὰ τελετῆς, ἢ ἐν καιρῷ πένθους· εἶνε ὁμοῦ ἐμβριθῆ καὶ μελαγχολικά, σπανίως εἰς ταῦτα ἐμφανίζεται γέλως, ἢ ἀπαντᾶται που εἶνε γέλως πικρός· ἡ ἰδέα τὴν ὁποίαν ἐκφράζονται, εἶνε πάντοτε σύμμικτος μετὰ λύπης, καὶ τὰ ποιητικὰ χρώματα τὰ περιεχοῦντα αὐτῆς, εἶναι ὡς τὰ ζοφερά νέφη, τὰ διαπερώμενα ὑπὸ τινῶν ἀκτίων. Ταῦτα ἐγεννήθησαν ὑπὸ τοῦ λαοῦ καὶ διὰ τὸν λαόν, καθόσον μάλιστα πραγματεύονται περὶ τοῦ ἀγροτικοῦ βίου, τῶν φόβων καὶ τῶν ἐλπίδων τοῦ γεωργοῦ, καὶ τῶν ὁδοιποριῶν τοῦ χωρικοῦ διὰ μέσου τῶν χιόνων. Ἐκφράζουσι προτέτι τοὺς ἔρωτας τῶν τέκνων τοῦ λαοῦ, τοὺς ἀνησυχούς πόθους νεάνιδος περιμενούσης τὸν ἐραστὴν τῆς, καὶ τὴν θλίψιν ἑτέρας διὰ τὸν ἐγκαταλειμμένον αὐτῆς βίον.

Πάντα τὰ ἄσματα ταῦτα βρῆθουσι πρωτοτύπου καὶ ἐνεργητικοῦ χαρακτήρος· τὰ βλέπει τις ἀνεληθόντα ἐκ τῆς καρδίας ὡς κραυγὴ ἢ στεναγμὸς ἔρωτος, καὶ συνταχθέντα ἀνευ σπουδῆς καὶ ἀνακαλυφθέντα ἀνευ τέχνης καὶ πόνου. Οὐδεμία ἐπίπλαστος ἑκφρασις δὲν ἀποκοσμεῖ αὐτὰ, οὐδὲν σχῆμα ῥητορικὸν δὲν διαστρέ-

φει τὴν ἐπίκονον ἀπλότητα, οὐδεμία εἰκὼν ξένη δὲν συμμίνυται μὲ τὰς καθαρὰς εἰκόνας τῆς φύσεως καὶ τοῦ χαρακτήρος τῶν Φινλανδῶν. Ἐκ τῶν ἐπιστημοτέρων ἄσμάτων εἶνε καὶ τὸ ἔξης.

Νεανὶς τις ἀναμνησκουσα τὸν ἐραστὴν αὐτῆς μακρὰν διάγοντα ἀνακραεῖ.

Ἄχ! ἀν ἤρχετο ὁ ποθητός μου! Ἄν ἐπαρουσιάζετο ὁ ἀγαπητός μου! Πῶς ὁ ἀσπασμός μου θὰ ἐπέτα ἐπὶ τοῦ στόματός σου· καὶ ἀν ἤθελεν εἰσθαι αἰμόφυρτον ὑπὸ λύκου! Πῶς θὰ ἐσφιγγον τὴν χεῖρά σου, καὶ ἀν ὄρις τις ἤθελε τὴν ἔχει περιτυλιγμένην! Ἡ πνοὴ τοῦ ἀνέμου διατὶ στερεῖται νοὸς καὶ γλώσσης, ὅπως φέρῃ τὸν συλλογισμὸν μου πρὸς τὸν ἐραστὴν μου, πρὸς ἐμὲ δὲ τὸν ἐδικόν σου, καὶ ἀνταλλάξῃ προσφιλεῖς λόγους μετὰ δύο καρδιῶν φιλάτων. Θὰ προσηλωθῶ εἰς τὴν τράπεζαν τοῦ ἱερέως, θ' ἀποβρίψω τὸν καλλωπισμὸν τῆς κόρης μᾶλλον, παρὰ νὰ ἐγκαταλείψω τὸν ἀγαπητόν μου ἐκεῖνον, τὸν ὁποῖον ἐπροσπάθουν νὰ σαγηρεύσω, καὶ νὰ συνδυασθῶ μετ' αὐτοῦ. Ἰδοὺ ἕτερον ὄδυνον ἄσμα χωρικοῦ τινος.

- Ποῦ ἦτο λοιπὸν, χαριτωμένον μου τέκνον;
- Μητὲρ μου, ἤμην εἰς τὴν ἀκτὴν τῆς θαλάσσης.
- Καὶ τί ἔκαμνες;
- Ἐπόμισα τοὺς ἵππους.
- Πόθεν προῆλθον αἱ κηλίδες αὐταὶ εἰς τὰ ἐνδύματά σου;

- Ἐκ τῶν ἵπων, ὅστινες ἐκτύπησαν τὸν βόρβον μὲ τοὺς πόδας των.
- Διατὶ τὸ ξίφος σου εἶναι βεβαμμένον μὲ αἷμα;
- Διότι ἐφόνευσα τὸν μόνον μου ἀδελφόν.
- Καὶ ποῦ σκοπεύεις νὰ ὑπάγῃς;
- Μακρὰν πολὺ μακρὰν εἰς ξένας χώρας.
- Ποῦ ἀφῆκες τὸν γηραιὸν σου πατέρα;
- Εἰς τὸ δάτος κόπτει ξύλα καὶ δὲν ἐπιθυμῶ νὰ ἐπανίδῃ πλέον.

- Τὴν δὲ γηραιάν σου μητέρα;
- Εἰς τὴν οἰκίαν νῆθει ἔρια καὶ δὲν ἐπιθυμῶ νὰ ἐπανίδῃ πλέον.

- Ποῦ ἀφῆκες τὴν νέαν σύζυγόν σου;
- Εἰς τὸ κομμωτήριον, ἀγαπᾶ ἄλλον, καὶ δὲν ἐπιθυμῶ νὰ μ' ἐπανίδῃ πλέον.
- Ποῦ ἀφῆκες τὸν φίλατον υἱόν σου;
- Εἰς τὸ σχολεῖον ἐνθα μαστιγοῦται.
- Ποῦ ἀφῆκες τὴν ποθητὴν σου κόρην;
- Εἰς τὸ δάσος συλλέγει χαμοκέρασα, καὶ δὲν ἐπιθυμῶ πλέον νὰ μ' ἐπανίδῃ.

- Καὶ πότε θὰ ἐπανέλθῃς εἰς τὴν οἰκίαν σου;
- Ὅταν ὁ ἥλιος ἀνατείλῃ ἐκ δυσμῶν, ὅταν οἱ λίθοι ἐπιπλεύσωσιν ἐπὶ τοῦ ὕδατος, ὅταν τὰ πτεῖλα εἰσδύσωσιν εἰς τὰ βάθη τῆς ἀβύσσου, ὅταν πάντες οἱ ἄνθρωποι ἐμφανισθῶσιν ἐνώπιον τοῦ θρόνου τοῦ Θεοῦ.

Τὰ ἄσματα τῶν καλυδῶν εἶνε ὅσα οἱ λεγόμενοι γόητες τῆς Φινλανδίας μεταχειρίζονται εἰς τοὺς ἐξορκισμούς των, καὶ ἔχουσι κατὰ μὲν τὸ σχῆμά των πλεοτέραν θρασύτητα ἢ τὰ λυρικά, κατὰ δὲ τὴν ἑκφρασιν ἀλλοκοτόν τι. Ἐν γένει εἶνε ἦτον ἐγνωσμένα· διότι οἱ μεταχειριζόμενοι αὐτὰ τὰ διατηροῦσιν

ὡς μυστήρια καὶ τὰ διακοινοῦσι μόνον εἰς τοὺς προσηλύτους.

Τὰ μυθικὰ αὐτῶν ἄσματα εἶνε τὰ ἀρχαιότατα· διότι τὰ πλείστα αὐτῶν χρονολογοῦνται ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῆς εἰδωλολατρίας, καὶ ἀναβαίνουσι διὰ παραδόσεων μέχρι τῶν ἀπωτάτων αἰώνων ἕτερα δὲ συνετέθησαν κατὰ τοὺς πρώτους χρόνους τοῦ χριστιανισμοῦ, καὶ τοῦτο τὸ μέρος εἶνε τὸ ὠραιότερον καὶ τὸ καταπληκτικώτερον τῆς δημώδους ταύτης ποιήσεως, ἢ δὲ τολμηρὰ ἀνάπτυξις αὐτῶν καὶ τὸ μοναδικὸν τοῦ χαρακτήρος των ἀνυψοῦσι τὴν ἀρχαίαν αὐτῶν καταγωγὴν. Ἀλληλοδιαδόχως εἰσὶ σοβαρὰ καὶ ὑψηλὰ ὡς προφητεῖαι, σκοτεινὰ ὡς αἰδύλλιοι χηρσμοί, μεγαλοπρεπῆ ὡς ἡ ἐποποιία παντός ἐθνους, καὶ πλήρη εἰκόνων καὶ ἀλληγοριῶν ὡς μῦθος ἀνατολικός. Τὰ ἄσματα ταῦτα παρυσιάζουσιν εὐαρίθμους μυθολογικὰς γνώσεις, ἀπανταχόθεν ἠρωτηρισμένας καὶ ἀτελεῖς· ἀλλὰ ταῦτα ἀνερευᾶ ἢ ἀρχέτυπος θρησκεία τῶν Φινλανδῶν, σπουδαίους αὐτὰ ἐκ τοῦ σύνεγγυς καὶ προσθέτουσα προφορικὰς τινὰς παραδόσεις, αἵτινες ζῶσιν εἰσέτι μετὰ τοῦ λαοῦ· ἀπολήγουσι δὲ διὰ συμπέρασματος ὠραίου· ὄχι ὁμοῦς καὶ χωρὶς σχέσιν τινὰ πρὸς τὴν ἀρχέτυπον θεολογίαν καὶ κοσμογονίαν.

Ὁ οὐσιώδης χαρακτήρ τῆς κοσμογονίας ταύτης εἶνε ἡ προσωποποίησις τῶν δυνάμεων τῆς φύσεως, ἡ πρωτίστη εὐκαρπία κεκρυμμένη ὑπὸ εἰκόνα τινα συμβολικὴν, ὡς εἰς τὴν Ἰνδικὴν μυθολογίαν, καὶ ἡ ἰδέα τοῦ χάους ἐκφραζομένη δι' ἐνός μύθου.

Ὁ Κάου, εἰς τῶν ἀρχαιοτάτων θεῶν, εἶχε ἐγκλεισθῆ τριάκοντα ἔτη ἐν τῇ κοιλίᾳ τῆς μητρός τοῦ Κουνοτάρ (θυγατρὸς τῆς ἰσχύος). Ἡμέραν τινὰ διασχίζει τὰ σπλάχνα, ἀπεινα τὸν περιέκλειον, καὶ παρυσιάζεται ἐπιπλοῦς μὲ τὸ κράνος εἰς τὴν κεφαλὴν του καὶ τὸ ξίφος. Ἄλλ' ὁ κόσμος ἐδημιουργήθη ὑπὸ τοῦ υἱοῦ τοῦ Κάου Βε—ι—νε—μοένων τοῦ θεοῦ τῆς ἀρμονίας.

Πτηνὸν τι μυστηριώδες ἀποθέτει ὠν ἐπὶ τῶν γονάτων τοῦ Βε—ι—νε—μοένων, ὅπερ ἐκλεπίζει ἐν τῷ κόλπῳ αὐτοῦ, καὶ τὸ ἀφίνει νὰ πέσῃ ἐντὸς τοῦ ὕδατος. Τὸ ὠν θραύεται, καὶ τὸ μὲν ὄστρακον σχηματίζει τὸν Οὐρανόν, ἡ δὲ ὄστρακομεμβρὰν τὴν Γῆν, τὸ λεύκωμα γίνεται Ἡλιος, ὁ δὲ κρόκος Σελήνη καὶ κηλίδες τοῦ ὄστρακου μεταβάλλονται εἰς ἀστέρας· ἄρα κατ' ἐκεῖνον ὁ κόσμος ἐξῆλθεν ἐξ ἐνός ὠοῦ· ὁ δὲ σίδηρος ἐκ τοῦ στήθους τριῶν νεανίδων, ὧν ἡ μὲν πρώτη ἐξῆγαγεν ἐκ τῶν στέρνων αὐτῆς γάλα λευκόν, ἡ δευτέρα γάλα ἐρυθρὸν καὶ ἡ τρίτη γάλα μέλαν. Τὸ λευκὸν γάλα παρήγαγε τὸν ἀκατέργαστον σίδηρον, τὸ ἐρυθρὸν τὸν γάλυθα καὶ τὸ μέλαν τὸν καθαρὸν σίδηρον. Ἐτέρα παράδοσις λέγει ὅτι τὸ λευκὸν γάλα παρήγαγε τὸν ἄργυρον, τὸ ἐρυθρὸν τὸν χρυσὸν καὶ τὸ μέλαν τὸν σίδηρον.

Ἀφοῦ ὁ θεὸς τῆς ἀρμονίας ὠργάνισεν τὴν ὑδρόγειον σφαῖραν, Κάου ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἐπλασε τοὺς ἀνθρώπους, καὶ ἐνεπιστεύθη τοὺς μὲν ἀνέμους εἰς τὸν Ἰλμαρίνην τὸν δὲ κεραυνὸν εἰς τὸν Οὐκόν. Ἄνωθεν τῶν θεοτήτων τούτων ὑπῆρχεν εἰς καὶ μόνος, ἀρχὴ ἀμετάθετος, ὑπέρτατος πάντων τῶν ὄντων· τοῦτον αἰ-

παραδόσεις ἀποκαλοῦσι Γυμάλα, χωρὶς νὰ πραγματεύονται ἕτερον τι περὶ αὐτοῦ.

Ἐτέοντο μὲν τὴν αἰώνιον ταύτην ὑπαρξιν, ἀλλὰ ποτὲ δὲν ἐπεκαλοῦντο αὐτὴν. Ὁ προσφιλεὶς θεὸς τῶν Φινλανδῶν, ὁ θεὸς τοῦ ὁποῖου τὸ ὄνομα ἀνεφαίνετο συχνότατα εἰς τοὺς ἀρχαίους χαρακτήρας καὶ εἰς τὰς δεήσεις εἶνε ὁ Βε—ι—νε—μοένων. Καθὼς ὁ Προμηθεὺς εἶχε φέρει τὸ πῦρ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐπὶ τῆς Γῆς, καὶ ὁ Ὀρφεὺς εἶχε ἀποκαλύψει εἰς τοὺς ἀνθρώπους τὴν δύναμιν τῆς μουσικῆς. Ἐπίσης καὶ οὗτος ἦτον ὁ κατασκευάσας τὸ Καντέλι, τὸ ἐθνικὸν ἐκεῖνο ὄργανον, ὅπερ ἀντὶ τῆς εἰσέτι εἰς τὴν κατοικίαν τοῦ χωρικοῦ τῆς Φινλανδίας· κατεσκεύασε δὲ τοῦτο διὰ σκελετοῦ τινος ἰχθύος καὶ διὰ τριχῶν ἵππου, ἕτερον δὲ διὰ στελέχους δρυός. Ἡμέραν τινὰ παρετήρησεν εἰς τὴν ἀκτὴν τῆς θαλάσσης φυτόν τι ἀπεξηραμμένον καὶ κεκλιμένον ὑπὸ τὴν αὐραν, ὡς παραπονούμενον· διότι ἦτο μεμονωμένον, δὲν ἐβλεπε τὸν ποιμένα καθήμενον ὑπὸ τοὺς κλάδους του, δὲν ἤκουε τὴν φωνὴν τῶν ἀνθρώπων, καὶ τὴν τύρβην τῶν τελετῶν. Ὁ θεὸς τὸ ἔκοψεν ἐκ τοῦ στελέχους καὶ διὰ τῶν μελαγχολικῶν κλάδων αὐτοῦ καὶ διὰ τῶν βοστρύχων νεανίδος τινος κατεσκεύασε νέον Καντέλι, καὶ λαβὼν αὐτὸ ἀπῆλθεν εἰς τὰ δάση καὶ τὰς ὄχθας τῶν ποταμῶν.

Κατασκευάσας ἐκ τῶν σανίδων τῆς δρυός καὶ ἐκ τῶν τριχῶν τοῦ ἵππου τὸ πρῶτον ὄργανόν του, προσεκάλεσε τὰς γυναῖκας νὰ τὸ κρούσωσι, καὶ οὐδεμία ἐξ αὐτῶν δὲν κατῴρωσε νὰ πληῖσῃ τὰς ἰσχυρὰς χορδὰς. Προσεκάλεσεν ἀκολούθως τοὺς ἀνδρας, τοὺς πολεμιστὰς, τοὺς ἥρωας· ἀλλ' οἱ βραχιονέες των δὲν ἦσαν τόσοι νευρώδεις καὶ αἱ χεῖρες των τόσοι ἰσχυραὶ, ὥστε νὰ ἐκφέρωσι συνεχεῖς τινὰς ἤχους τοῦ θαυμαστοῦ ὄργανου. Τότε ὁ Βε—ι—νε—μοένων τὸ ἔλαβε καὶ ἐπληξεν ὅλας τὰς χορδὰς· καὶ πάραυτα ὅλα τὰ ἔμφυχα ὄντα ἐπλησίασαν, ὅπως τὸν ἀκούσωσιν.

Τὸ πτηνὸν ἐξῆλθεν ἐκ τῆς φωλεᾶς του, ἡ Σειρὴν ἐκ τοῦ κρυσταλλίνου σπηλαίου τῆς καὶ ἡ ἄρκτος ἐκ τῆς τρώγλης τῆς· οἱ ἄνθρωποι συνεκινήθησαν βραδέως· τὰ ζῶα ἐκλινον τὴν κεφαλὴν πρὸς τὸν κρούοντα τὸ Καντέλι, λησμονοῦντα τὰς συνήθεις μάχας των καὶ τὸ ἐνστικτὸν αὐτοῖς σαρκόβρον· καὶ αὐτὸς ὁ θεὸς ἐκάμψθη διὰ τῶν ἄσμάτων του, καὶ ἐδάκρυσεν. Τὰ δάκρυα ἔββεν κατὰ μῆκος τῶν παρειῶν καὶ τοῦ πολιοῦ γενείου του, καὶ διεπέρασαν τοὺς πέντε μανδύας καὶ τὰς ὀκτὼ ἐξ ἑρίου ἐσθῆτας του.

Ὁ Γίγας Ἰουκαβένων τὸν προσεκάλεσεν ἡμέραν τινὰ εἰς συναγωνισμὸν· ἀλλ' ὁ θεὸς τὸν διεπέρασε διὰ τῆς λόγης· ἐπειδὴ ἡ μουσικὴ τοῦ Βε—ι—νε—μοένων εἶνε μουσικὴ τῆς ψυχῆς τοῦ ἠρωϊσμοῦ καὶ τῶν εὐγενῶν αἰσθημάτων· ἐνῷ τοῦ Ἰουκαβένων εἶνε κραυγὴ λύπης τοῦ τραυματισθέντος καὶ ἀγῶν τοῦ ψυχρῶραγοντος.

Ὁ Βε—ι—νε—μοένων ἦτον ὁ θεὸς τῆς εὐθύτητος τῆς δικαιοσύνης καὶ τῆς ἀρμονίας· ὁ δὲ δαίμων ἀντεπροσωπεύετο ὑπὸ τῶν γιγάντων καὶ ὑπὸ τοῦ Καλοῦ πατρὸς δώδεκα υἱῶν τερατωδῶς ἰσχυρῶν καὶ πολλῶν θυγατέρων, αἵτινες ἐσχημάτιζαν τὰ ὄρη φέρουσαι δλοκλήρους σκοπέλους εἰς τὰ περιζώματά των. Μία

ἐκ τῶν θυγατέρων τούτων ἀποπλανηθεῖσα εἰς τοὺς ἀγρούς, συνήνησεν ἀνθρωπὸν τινα γεωργούντα, καὶ λαβοῦσα διὰ τοῦ ἄρκου τοῦ δακτύλου τῆς τὸν ἀνθρώπου, τοὺς ἴππους καὶ τὸ ἄροτρον, ἔσπευσε πρὸς τὴν μητέρα τῆς, καὶ τὴν ἐζήτηε νὰ τῆ ἐξηγήσῃ τί ἐσήμαινεν ὁ μικρὸς οὗτος ἄνθρωπος ὅστις ἐνησχολεῖτο μὲ τὸ ζεῦχος του.

— Φεῦ! ἀπεκρίθη ἡ μήτηρ, οὗτος εἶνε ἐξ ἐκείνων τῶν ὄντων, τὰ ὁποῖα μᾶς ἠνάγκαζαν νὰ ἐγκαταλείψωμεν τὴν ἀρχαίαν ἡμῶν πατρίδα· διότι, ἀφοῦ ματαίως κατεπαλαίσαμεν, ἔγεινε χρεῖα ν' ἀπομακρυνθῶμεν τῆς παρουσίας των.

Ἐκτὸς τῶν ἀρχηγῶν τούτων ὄντων καὶ ἀντιζήλων δυνάμεων οἱ Φινλανδοὶ παρεδέχοντο προσέτι συμμορίαν τινα πνευμάτων καλῶν ἢ πονηρῶν εὐμενῶν ἢ δυσμενῶν διεσπαρμένων εἰς τὰ δάση, τοὺς ἀγρούς καὶ τὰ ὕδατα. Τὰ μὲν εἰσι λευκὰ τὰ δὲ μέλανα, καὶ τὰ μὲν στίλβουσιν ὡς αἱ ἀκτῖνες τῆς χιόνος καὶ τοῦ φωτός, τὰ δὲ περιίπτανται ἄνωθεν τῶν κοιμητηρίων. Ἐὰν ἤθελε τις πορευθῆ πρὸς ζήτησιν ὀστέων νεκροῦ τινος εἰς τὸ κοιμητήριον, καὶ τὰ ἔφερεν εἰς τὸ δωμάτιον τοῦ ἐχθροῦ του, κατετάραττε τὴν ἡσυχίαν του· διότι τὰ πονηρὰ πνεύματα ἐπέπιπτον κατ' αὐτοῦ.

Ἐπιπτεῖ εἰς τὰ δάση ὄντι φρικαλέον, τὸ ὁποῖον πλανᾷ τὸν ὀδοπόρον, καὶ ἐκπλήττει τὸν ζυλοκόπον ποτὲ μὲν παρουσιάζεται ὑπὸ μορφὴν κόρακος ποτὲ δὲ ὑπὸ κυνός, καὶ ἄλλοτε ὑπὸ ἀνθρώπου ἢ ἀγνώστου πτηνοῦ. Ἔτερα ζῶσιν ἐπὶ τῶν κλάδων τῶν δένδρων, καὶ ταῦτα ἐπικαλοῦνται οἱ θηρευταί· ἕτερα προστατεύουσι τὰς ἐστίας τῶν οἰκογενειῶν καὶ τὰ ποίμνια τῶν χωρικῶν, καὶ ταῦτα καλοῦνται Μααχινέν. Εἰσερχόμενος τις κατὰ πρῶτον εἰς νέαν οἰκίαν, πρέπει νὰ προσπαθῆ, ὥστε νὰ τὰ καταστήσῃ εὐνοϊκὰ προσφέρων αὐτοῖς ἄρτον καὶ ἄλλας· ἐὰν δ' ἐξεναντίας τὰ παροργίσῃ, γίνονται φοβερώτατα, ἢ πάλιν ἐὰν τὰ ἐπιμελήθῃ καλῶς, τὰ ἔχει δοῦλα.

Εἰς πυρκαϊάν τινα ἐγραφεῖσαν ἐν Στοκχόλμῃ κατὰ τὸ 1759. τὰ ἔβλεπον ὀδύοντα πυρπολουμένην τινὰ οἰκίαν. Ἐπὶ τῆς οἰκίας ἐξεναντίας τὰ παροργίσῃ, γίνονται φοβερώτατα, ἢ πάλιν ἐὰν τὰ ἐπιμελήθῃ καλῶς, τὰ ἔχει δοῦλα.

Οἱ Φινλανδοὶ πιστεύουσιν ὡσαύτως φάσματα φυλάττοντα τὰ ἐντὸς τῆς γῆς γῆς καταθεταμμένα κιβώτια τοῦ χρυσοῦ. Προσφέρουσιν εἰς αὐτὰ τρεῖς κεφαλάς προβάτων, ἢ ἕνα ἐρυθρὸν ἀλέκτορα, διὰ νὰ ὑποχρεώσωσιν αὐτὰ, ὅπως τοῖς διευκολύνωσι τὰ μέσα πρὸς ἀνακάλυψιν τοῦ μέρους, ἐνθα εἶνε τεθαμμένοι οἱ θησαυροί. Τὰ βλέπουσιν ἐνίοτε τὴν νύκτα καθήμενα πλησίον τῆς πυρᾶς καὶ ἀποχωρίζοντα ὠραία τεμάχια τοῦ οὐράνου αὐτῶν ἀργύρου, τοῦ στίλβοντος εἰς τοὺς ὀφθαλμούς των ἑδριπόρων.

Οἱ Φινλανδοὶ πιστεύουσι τὴν Μάραν τὸ εἶδεχθῆς ἐκείνην τέρα, τὸ ὁποῖον κυλίστα ἐπὶ τοῦ στήθους τοῦ καθέδου, καὶ κωλύει τὴν ἀναπνοήν του. Ἀφιερούσιν ἀναθήματα εἰς τὴν Ραθουιάκκαν τὴν μητέρα τοῦ θανάτου παρακαλοῦντες αὐτὴν νὰ τοῖς προεκτείνῃ τὸν βίον

των, ἢ νὰ κατορθώσῃ, ὥστε ν' ἀποθνήσκωσιν, ὅπου ἐπιθυμοῦσι· προσέτι ἔχουσι δοξασίας τινὰς πνευματώδεις καὶ γοητευτικὰς, τὰς ὁποίας εὐαρεστεῖται τις νὰ συλλέγῃ ὡς καλὰς ἰδέας. Ὅταν βρέφος γεννηθῆ ἐπικλοῦνται τὴν Γουναάκκαν, τὴν νέαν παρθένον κηδομένην τῶν τέκνων, ἀγρυπνοῦσαν ἐπὶ τῶν κεφαλῶν των, ὁσάκις νήδυμος ὑπνος καταλαμβάνῃ τὰς μητέρας αὐτῶν, διεσπύουσαν τὰ πρῶτα βήματα καὶ κωλύουσαν αὐτὰ ἀπὸ τοῦ νὰ πίπτωσιν.

Ὅταν πληγῶνται, ἐπικαλοῦνται εἰς βοήθειαν τὸ Με—λένον τὸ πνεῦμα τῆς πίστεως, τὸ οὐράνιον πτηνόν, τὸ ὁποῖον δύναται νὰ ἀπομακρυνθῆ καὶ τῶν θαλασσῶν ἐπέκεινα, ὅπως ζήτησῃ μέλι καὶ ἐλαιον διὰ τὰς χρεῖας αὐτῶν, ν' ἀνυψωθῆ ἄνωθεν τῶν ἀστέρων, ὅπως λάβῃ τὸ θεῖον βάλσαμον, τὸ ὁποῖον τὰ ἀνακουρίζει.

Ὅταν πίπτωσιν ἀσθενεῖς, λέγουσιν ὅτι οἱ ψυχαὶ αὐτῶν ἐπορεύθησαν εἰς τὰς χώρας τῶν τεθνεώτων. Αἱ ἐκεῖσε ψυχαὶ ζητοῦσι νὰ κρατῶσι καὶ ταῦτα, τὰ δὲ σώματα ἐγκαταλείμμενα τὰς ἀνακαλοῦσι· καὶ ἐὰν ἢ εὐγλωττία τῶν ψυχῶν τὴν πείσῃ, καὶ εὐαρεστεῖται κάλλιον εἰς τὸν ἄλλον κόσμον, τότε τὸ σῶμα μαραίνεται καὶ ἀποθνήσκει. Συχνάκις ὅμως ἀποδίδουσι τὰς ἀσθενείας των εἰς τινὰς μαγείας, εἰς ἃς τοὺς ἐβρίψαν, ὥστε ἐπικαλοῦνται εἰς βοήθειαν αὐτῶν τὸν Τρολκάρλ, ὅστις εἶναι ὁ χρησμός, ὁ σύμβουλος, ὁ ἰατρός τῆς Φινλανδικῆς οἰκογενείας, ὁ ἀνευρίσκων τὰ ἀπολεσθέντα καὶ κλαπέντα πράγματα, ὁ προλέγων τὸ μέλλον καὶ ὁ θεραπεύων τὰς πληγὰς. Φέρει συνήθως ἐφ' ἑαυτὸν, ὡς εἶδος τι περίεπτον, νεκρὸν ὄστον φημιζόμενον ὅτι ἔχει παράδοξον δύναμιν. Τὴν νύκτα τὸν βλέπουσι νὰ πλανᾷται περίξ τῶν ἐκκλησιῶν, νὰ στάματᾷ ἐν τοῖς κοιμητηρίοις, νὰ τυμβωρυχῆ καὶ νὰ ἐπικαλῆται τὰ πνεύματα. Ὅσάκις ὁ Τρολκάρλ πλησιάζει τὸν ἀσθενῆ, δὲν φέρει μεθ' ἑαυτοῦ οὔτε κόνιν φαρμακευτικὴν, οὔτε ἀγγεῖα ἐπισσημειωμένα· καθῶς ὁ πιστὸς ἀδιαφορεῖ ὡς πρὸς τὴν ἐπιστήμην τῆς ἀκαδημίας, εἶναι αὐτοδίδακτος, ψάλλει μόνον τὰ καθολικὰ αὐτοῦ ἄσματα, ἅτινα χαμηλοφώνως προσφέρων, στρέφει τὰ ἐξηγητικὰ αὐτοῦ βλέμματα, ὡς θεωρῶν τοὺς δαίμονας· τὰ ἄσματα ταῦτα, ὧ οὐδεὶς γινώσκει τὴν καταγωγὴν καὶ τὸ μυστηριώδες, ἐκπλήττουσι τὸν δαίμονα, τὸν ἐνοχλοῦντα τὸν ἀσθενῆ, καὶ τὸν βιάζουσι νὰ φύγῃ. Ἴσως οἱ δὲ πιστοὶ γελῶσι διὰ τὸν τρόπον τοῦτον τοῦ μετέρχεσθαι τὴν ἰατρικὴν· ἀλλ' ὅμως οἱ χωρικοὶ τῆς Φινλανδίας βεβαιοῦσιν ὅτι οὗτος παρήγαγε πολλάκις ἐξαισίους θεραπείας· ἔπειτα ὁ Τρολκάρλ εἶνε ὁ φιλανθρωπότατος καὶ καρτερικώτατος τῶν ἰατρῶν· ἐπειδὴ διέρχεται πεζὸς ὄρη καὶ τέματα, ὅπως ἔλθῃ εἰς βοήθειαν τοῦ πάσχοντος. Τὰ συμβουλίαι του ἀνταμείβονται διὰ φιάλης γάλακτος ἢ βουκαλέως ζύθου καὶ ἂν πρόκηται περὶ δραστηριας θεραπείας, ἥτις συνενάγει καὶ τὴν χρῆσιν τῶν σοφωτάτων αὐτοῦ σοζεύξεων, τῶν προσφέρουσι ποτήριον οἶνοπνεύματος. Εἶνε μὲν ἀληθὲς ὅτι εἰς οὐδεμίαν σχολὴν δὲν ἐσπούδασεν· ἀλλ' ὅμως πρέπει νὰ προσέχη τις, μὴ τὸν προσβάλλῃ· διότι ἀνήκει εἰς τὸ γένος τῶν εὐεσθησίων.

Ἐπὶ τῆς ἀρχαίας ἀρχαίας, τοὺς ὁποίους δὲν παραδέχονται τοσοῦτον εὐκόλως αἱ οἰκογένειαι· καθότι βλέπουσι τούτους δοκιμάζουσιν αἰσθητὰ τι φόβου καὶ σεβασμοῦ. Οὗτοι εἶνε οἱ ἔχοντες ἀμέσους σχέσεις μετὰ τοῦ διαβόλου, καὶ οἱ ἐρχόμενοι καθ' ἕκαστον ἔτος, ὅπως ἀντεπισκεφθῶσιν εἰς Βλακὺλλαν. Ἡ ἐπίσκεψις αὕτη λαμβάνει χώραν κατὰ τὴν νύκτα τοῦ Πάσχα, ὅτε οἱ χωρικοὶ θέτουσι πασσαλῶν καὶ δρέπανα ἐπὶ τῆς οὐδοῦ τῶν θυρῶν αὐτῶν, ὅπως ἀποτρέψωσι τοὺς πλανηθέντας περιηγητὰς τῆς ἐπιθυμίας τοῦ νὰ εἰσέλθωσιν. Τότε ἂν τὸν ἀνυψώσωσιν ἐπὶ τῆς ὀροφῆς οἰκίας τινὸς τρεῖς ἐγκαταλειφθείσης, βλέπουσι διερχομένην εἰς τὸν ἀέρα τὴν συνοδίαν τοῦ διαβόλου, ἀκούοντες συνᾶμα γέλωτος σαρκωκούς καὶ ἄσματα ἀσεβῆ. Οἱ γόητες πορεύονται ἐκεῖ μὲ σάκκους πεπληρωμένους ἐρίων καὶ τριχῶν, τὰς ὁποίας ἐκλεψαν εἰς τὸ διάστημα τοῦ ἔτους, καὶ κατατάσσονται ἕκαστος κατὰ τοὺς βαθμοὺς τῆς ἱεραρχίας περίξ τοῦ κατακλινοῦ ἀσκού, ὀρχοῦμενοι, πίνοντες, καὶ μεταβαίνοντες ἐκεῖθεν εἰς τοὺς βράχους τῆς Βλακὺλλης, ἐνθα πράττουσι φρικώδη, τὰ ὁποῖα φωνὴ ἀνθρώπου ἀδυνατεῖ νὰ διηγηθῆ, καὶ κάλαμος νὰ περιγράψῃ.

Τέλος πάντων τὴν σήμερον οἱ Φινλανδοὶ δὲν εἶνε ἀρκούντως ἐκδοτοὶ εἰς τὰς μαγικὰς γνώσεις. Κατὰ τὸν μεταίωνα ἦσαν ἤδη ὡς καὶ οἱ Λάπωνες περίφημοι διὰ τὴν μαγείαν των· διότι ἐμπορεύοντο τὰς προρρήσεις καὶ τὰς μαγείας των, καὶ ἐπόλουν τοὺς ἀνέμους καὶ τὴν τρικυμίαν. Σεβαστὸς τις περιηγητῆς Γερμανὸς διερευνῶν τὴν Ἄρκτον κατὰ τὸν δέκατον ἑβδομον αἰῶνα, διηγεῖται ὅτι ἠγόρασε παρὰ τινος Φινλανδοῦ φινόμεκτρον, εἰς τὸ ὁποῖον ὑπῆρχον τρεῖς κόμβοι περικλειότες τοὺς ἀνέμους, ὅτε δὲ ἐξῆλθεν εἰς τὸ πέλαγος, ὁ πρῶτος κόμβος τῶ ἔδωκεν ἠδὺν καὶ εὐχάριστον ἀνεμον μεσημβρινοδυτικόν, ὅστις ἀκριβῶς ἦτον ἐκεῖνος, τοῦ ὁποίου εἶχε χρεῖαν. Ὁλίγον μακρότερα ἀλλάξας διεύθυνσιν, ἤνοιξε τὸν δεύτερον κόμβον, καὶ εἰσῆλθεν ἕτερος ἀνεμος οὐχ ἦτον εὐνοϊκός· ἀλλ' ὁ τρίτος κόμβος παρήγαγε φρικώδη τρικυμίαν, καὶ τοῦτο ἦτον λέγει ὁ ἀπλὸς μυθολόγος τιμωρία τοῦ Θεοῦ διότι τὸν παρωργίσασεν, συμφωνήσαντες μετὰ τῶν γοητῶν.

Ὁ αὐτὸς συγγραφεὺς διηγεῖται ὅτι ἐπισκεφθεὶς τὴν Λαπωνίαν, εἶρεν ἐκεῖ φυλάς, αἵτινες εἶχον ἴδιον τρόπον τοῦ περιηγεῖσθαι· Ὅταν ἀνεχώρουν ἐπὶ τῶν μικρῶν ἐλκῆθρων, ἐκυπτον ἐπὶ τῶν Ταράνδων καὶ τοῖς ἔλεγον χαμηλοφώνως τὸ μέρος, εἰς ὃ ἐμελλον νὰ ὑπάγωσιν. Ἀμέσως λοιπὸν οἱ Τάρανδοι ἐλάμβανον τὴν ὁδὸν, καὶ δὲν εἶχον ἀνάγκην πλέον τοῦ ἠνιόχου.

Τὸ εὐπίστον καὶ δεισιδαίμον πνεῦμα ἐμφαίνεται εἰς παλλὰς συνήθειας πράξεις τοῦ βίου των καὶ ἀρχαίας παραδόσεις· ἐπειδὴ ὅταν οἱ χωρικοὶ Φινλανδοὶ φωνεῖται ἄρκτον, τὴν φέρουσι μετὰ μεγάλης πομπῆς εἰς τὴν κατοικίαν των, τὴν θέτουσιν ἐπὶ τινος ξυλίνης στιλπνῆς τραπέζης, καὶ ῥίπτουσι ἐπὶ τοῦ σώματός της κλάδους δένδρων, ἄσθη καὶ ταινίας· ἀκολούθως ὁ ποιητῆς τοῦ τόπου λαμβάνει τὸν λόγον, καὶ τῆ ἀπειθύνει ἐμμετρον δημηγορίαν.

Ὁ ἀκριθὴ μου ἄρκτος! τῆ λέγει, ἄρκτος βραβυλέα καὶ ὑπερήφανος! σὲ εὐχαριστοῦμεν, διότι δὲν συνέτριψας τὰ ἐμβόλα, δὲν ἀφώπλισας τοὺς βραχιόνας καὶ δὲν κατεσπάραξας τὰ μέλη μας· ἀλλ' ἡσύχως προσελθοῦσα, ἰδέ μετὰ πόσης πομπῆς σὲ δεχόμεθα. Διηγοῦ καὶ εἰς τὰς ἄλλας ἄρκτους τὰς τιμὰς ἅτινας σοὶ προσφέρωμεν, ὅπως προσέλθωσι καὶ ἐκεῖνοι ὡς σὺ τὴν ἄρκα, καὶ ἀφειθῶσι νὰ τὰς συλλάβωμεν. Μετὰ τὴν προσφώνησιν ταύτην ἡ οἰκογένεια διανέμεται τὴν ἄρκτον· ὁ δὲ φονεύσας αὐτὴν φέρει σύμβολον εἰς τὴν πόρπην του, ἢ θέτει χάλκινον ἦλον εἰς τὸ πυροβόλον του.

Οἱ Φινλανδοὶ ἔχουσι, ὡς καὶ οἱ κάτοικοι τῆς Νορβηγίας καὶ Σουηδίας, ἱστορίας τῶν γιγάντων, οἵτινες εἰς διάστημα ὀλίγων ἡμερῶν ἐφοδόμησαν ἐκκλησίας, καὶ ὡς οἱ Γερμανοὶ ἱστορίας τῶν νάνων, οἵτινες ἔχουσι ἐνίοτε χρεῖαν τῆς βοήθειας τῶν ἀνθρώπων, τοὺς ὁποίους προσελκύουσιν ἐντὸς τῶν ὑπογείων ἀντρων, ἀνταμείβοντες πλουσιοπαρόχως τὴν ἐπίσκεψιν των. Ἐχουσι προσέτι ἱστορίας θρησκευτικὰς, αἵτινες περιγράφουσι μὲ ζωηρότατα χρώματα τὴν ἰσχύν τοῦ ἐλέγχου τῆς συνειδήσεως, καὶ τοὺς νόμους τῆς ἐξιλεώσεως. Μία τούτων εἶνε ἡ ἐξῆς, τὴν ὁποίαν μοὶ ἐδιηγήθη ὁ ἱερεὺς τοῦ χωρίου.

Ἐπὶ τῆς ἀρχαίας ἀρχαίας, τοὺς ὁποίους δὲν παραδέχονται τοσοῦτον εὐκόλως αἱ οἰκογένειαι· καθότι βλέπουσι τούτους δοκιμάζουσιν αἰσθητὰ τι φόβου καὶ σεβασμοῦ. Οὗτοι εἶνε οἱ ἔχοντες ἀμέσους σχέσεις μετὰ τοῦ διαβόλου, καὶ οἱ ἐρχόμενοι καθ' ἕκαστον ἔτος, ὅπως ἀντεπισκεφθῶσιν εἰς Βλακὺλλαν. Ἡ ἐπίσκεψις αὕτη λαμβάνει χώραν κατὰ τὴν νύκτα τοῦ Πάσχα, ὅτε οἱ χωρικοὶ θέτουσι πασσαλῶν καὶ δρέπανα ἐπὶ τῆς οὐδοῦ τῶν θυρῶν αὐτῶν, ὅπως ἀποτρέψωσι τοὺς πλανηθέντας περιηγητὰς τῆς ἐπιθυμίας τοῦ νὰ εἰσέλθωσιν. Τότε ἂν τὸν ἀνυψώσωσιν ἐπὶ τῆς ὀροφῆς οἰκίας τινὸς τρεῖς ἐγκαταλειφθείσης, βλέπουσι διερχομένην εἰς τὸν ἀέρα τὴν συνοδίαν τοῦ διαβόλου, ἀκούοντες συνᾶμα γέλωτος σαρκωκούς καὶ ἄσματα ἀσεβῆ. Οἱ γόητες πορεύονται ἐκεῖ μὲ σάκκους πεπληρωμένους ἐρίων καὶ τριχῶν, τὰς ὁποίας ἐκλεψαν εἰς τὸ διάστημα τοῦ ἔτους, καὶ κατατάσσονται ἕκαστος κατὰ τοὺς βαθμοὺς τῆς ἱεραρχίας περίξ τοῦ κατακλινοῦ ἀσκού, ὀρχοῦμενοι, πίνοντες, καὶ μεταβαίνοντες ἐκεῖθεν εἰς τοὺς βράχους τῆς Βλακὺλλης, ἐνθα πράττουσι φρικώδη, τὰ ὁποῖα φωνὴ ἀνθρώπου ἀδυνατεῖ νὰ διηγηθῆ, καὶ κάλαμος νὰ περιγράψῃ. Τέλος πάντων τὴν σήμερον οἱ Φινλανδοὶ δὲν εἶνε ἀρκούντως ἐκδοτοὶ εἰς τὰς μαγικὰς γνώσεις. Κατὰ τὸν μεταίωνα ἦσαν ἤδη ὡς καὶ οἱ Λάπωνες περίφημοι διὰ τὴν μαγείαν των· διότι ἐμπορεύοντο τὰς προρρήσεις καὶ τὰς μαγείας των, καὶ ἐπόλουν τοὺς ἀνέμους καὶ τὴν τρικυμίαν. Σεβαστὸς τις περιηγητῆς Γερμανὸς διερευνῶν τὴν Ἄρκτον κατὰ τὸν δέκατον ἑβδομον αἰῶνα, διηγεῖται ὅτι ἠγόρασε παρὰ τινος Φινλανδοῦ φινόμεκτρον, εἰς τὸ ὁποῖον ὑπῆρχον τρεῖς κόμβοι περικλειότες τοὺς ἀνέμους, ὅτε δὲ ἐξῆλθεν εἰς τὸ πέλαγος, ὁ πρῶτος κόμβος τῶ ἔδωκεν ἠδὺν καὶ εὐχάριστον ἀνεμον μεσημβρινοδυτικόν, ὅστις ἀκριβῶς ἦτον ἐκεῖνος, τοῦ ὁποίου εἶχε χρεῖαν. Ὁλίγον μακρότερα ἀλλάξας διεύθυνσιν, ἤνοιξε τὸν δεύτερον κόμβον, καὶ εἰσῆλθεν ἕτερος ἀνεμος οὐχ ἦτον εὐνοϊκός· ἀλλ' ὁ τρίτος κόμβος παρήγαγε φρικώδη τρικυμίαν, καὶ τοῦτο ἦτον λέγει ὁ ἀπλὸς μυθολόγος τιμωρία τοῦ Θεοῦ διότι τὸν παρωργίσασεν, συμφωνήσαντες μετὰ τῶν γοητῶν. Ὁ αὐτὸς συγγραφεὺς διηγεῖται ὅτι ἐπισκεφθεὶς τὴν Λαπωνίαν, εἶρεν ἐκεῖ φυλάς, αἵτινες εἶχον ἴδιον τρόπον τοῦ περιηγεῖσθαι· Ὅταν ἀνεχώρουν ἐπὶ τῶν μικρῶν ἐλκῆθρων, ἐκυπτον ἐπὶ τῶν Ταράνδων καὶ τοῖς ἔλεγον χαμηλοφώνως τὸ μέρος, εἰς ὃ ἐμελλον νὰ ὑπάγωσιν. Ἀμέσως λοιπὸν οἱ Τάρανδοι ἐλάμβανον τὴν ὁδὸν, καὶ δὲν εἶχον ἀνάγκην πλέον τοῦ ἠνιόχου. Τὸ εὐπίστον καὶ δεισιδαίμον πνεῦμα ἐμφαίνεται εἰς παλλὰς συνήθειας πράξεις τοῦ βίου των καὶ ἀρχαίας παραδόσεις· ἐπειδὴ ὅταν οἱ χωρικοὶ Φινλανδοὶ φωνεῖται ἄρκτον, τὴν φέρουσι μετὰ μεγάλης πομπῆς εἰς τὴν κατοικίαν των, τὴν θέτουσιν ἐπὶ τινος ξυλίνης στιλπνῆς τραπέζης, καὶ ῥίπτουσι ἐπὶ τοῦ σώματός της κλάδους δένδρων, ἄσθη καὶ ταινίας· ἀκολούθως ὁ ποιητῆς τοῦ τόπου λαμβάνει τὸν λόγον, καὶ τῆ ἀπειθύνει ἐμμετρον δημηγορίαν. Οἱ Φινλανδοὶ πιστεύουσιν ὡσαύτως φάσματα φυλάττοντα τὰ ἐντὸς τῆς γῆς γῆς καταθεταμμένα κιβώτια τοῦ χρυσοῦ. Προσφέρουσιν εἰς αὐτὰ τρεῖς κεφαλάς προβάτων, ἢ ἕνα ἐρυθρὸν ἀλέκτορα, διὰ νὰ ὑποχρεώσωσιν αὐτὰ, ὅπως τοῖς διευκολύνωσι τὰ μέσα πρὸς ἀνακάλυψιν τοῦ μέρους, ἐνθα εἶνε τεθαμμένοι οἱ θησαυροί. Τὰ βλέπουσιν ἐνίοτε τὴν νύκτα καθήμενα πλησίον τῆς πυρᾶς καὶ ἀποχωρίζοντα ὠραία τεμάχια τοῦ οὐράνου αὐτῶν ἀργύρου, τοῦ στίλβοντος εἰς τοὺς ὀφθαλμούς των ἑδριπόρων. Οἱ Φινλανδοὶ πιστεύουσι τὴν Μάραν τὸ εἶδεχθῆς ἐκείνην τέρα, τὸ ὁποῖον κυλίστα ἐπὶ τοῦ στήθους τοῦ καθέδου, καὶ κωλύει τὴν ἀναπνοήν του. Ἀφιερούσιν ἀναθήματα εἰς τὴν Ραθουιάκκαν τὴν μητέρα τοῦ θανάτου παρακαλοῦντες αὐτὴν νὰ τοῖς προεκτείνῃ τὸν βίον

νεκροῦ τὸν εἶχον ἀνεγείρει ἀπὸ τοῦ φερέτροῦ του, καὶ διέταξε νὰ τὸν ἐπαναθάψωσιν. Ἀλλὰ τὴν ἐπαύριον εἶδον τὸν νεκρὸν εἰς τὴν αὐτὴν θέσιν, ὡς καὶ τὴν ἐπομένην ἡμέραν, καὶ οὐδεὶς ἐτόλμα νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸ νεκροταφεῖον. Τότε ὁ ἱερεὺς ἐνόησας ὅτι τοῦτο ἐγένετο κατὰ θεῖαν βούλησιν, ἀφῆκε τὸν νεκρὸν ἐντὸς τοῦ τύμβου του. Κατὰ μικρὸν τὸ σάβανόν του ἐπεσε κατασχισθὲν εἰς ῥάκη, καὶ εἶδον τὰ μέλη αὐτοῦ κατεξηραμένα, τοὺς ὀφθαλμοὺς τετηγμένους ἐντὸς τῶν κογχῶν των, τὰς σάρκας τοῦ σώματος ἠρανεσμένας, εἰς τρόπον ὥστε ἔμεινε μόνον ὁ εἰδεχθεὶς αὐτοῦ σκελετός, ἔμπροσθεν τοῦ ὁποίου οὐδεὶς ἐτόλμα νὰ διέλθῃ χωρὶς νὰ κάμῃ τὸ σημεῖον τοῦ σιαυροῦ.

Πολλὰ ἔτη παρήλθον καὶ τὸν γηραιὸν ἱερεὺς διεδέχθη νεώτερός τις κενόδοξος καὶ σκεπτικὸς ὡς οἱ πολλοὶ τῶν νέων. Ἐσπέραν τινὰ εἶχε προσκαλέσει εἰς συμπόσιον περιχαρῆ συναναστροφῆν καὶ ἐν μέσῳ τῆς θορυβώδους εὐθυμίας μετὰ τὰς πολυαριθμοὺς σπονδάς ὁ ἱερεὺς ἤρχισε νὰ ὁμιλήσῃ περὶ τοῦ νεκροῦ, (ὅστις ἦτον ἤδη ἐν τῷ τύμβῳ του, ἀποκρούων τὰς ἱστορίας, τὰς ὁποίας ὁ λαὸς διηγείτοαι περὶ τούτου, καὶ ἐρωτᾷ ἐάν τις θέλῃ νὰ ὑπάγῃ πρὸς ἀναζήτησιν τοῦ φρικώδους ἐκείνου πτώματος, ὅπως τὸ παρατηρήσωσιν ὀλίγον καὶ ἐκ τοῦ πληθίου. Ἀλλ' εἰς τοὺς λόγους τούτους πάντες οἱ συνδαιτυμόνες ἐσίγησαν, καὶ τὰ πνεύματα αὐτῶν κατελήφθησαν ὑπὸ τρόμου διότι ἦτο νῦξ καὶ ἡ φρικώδης ἐκείνη τῶν Χριστουγεννίων νῦξ, καθ' ἣν οἱ νεκροὶ ἐγείρονται ἐκ τῶν τάφων αὐτῶν, ὅπως ὑπάγωσι νὰ δεηθῶσιν εἰς τὴν ἐκκλησίαν. Ἐν τούτοις ὁ ἱερεὺς δὲν θέλει νὰ παραιτηθῇ τῆς ἐνόχου αὐτῆς γαυρίας καὶ προσκαλεῖ νεανιδά τινὰ ἔχουσαν τὴν ἀπλοϊκότητα τῆς ἡλικίας καὶ τὴν ἰσχύν τῆς ἀθωότητός της.

— Ἀκουσον, Αἰκατερίνη, τῇ εἶπε, θέλω σοὶ προσφέρει τριακόσια σκευδα, ἐάν θέλῃς νὰ ὑπάγῃς πρὸς ἀναζήτησιν τοῦ νεκροῦ καὶ τὸν φέρῃς ἐνταῦθα. Ἡ νεανὶς ἐξέρχεται, καὶ ἐντὸς ὀλίγου ἐπιστρέφει μετὰ τοῦ σκελετοῦ, οὗτινος τὰ ὄσπ' ἀφῆκαν ἦχον πένθιμον πεσόντα ἐπὶ τοῦ εδάφους.

Τὸν πλησιάζουσι λοιπὸν τὸν ψηλαροῦσι πανταχόθεν, καὶ γελῶσι διὰ τὸ ἐλεεινὸν αὐτοῦ θέαμα, ἀκολούθως διατάττουσι τὴν νεανίδα νὰ τὸν ἐπαναγάγῃ εἰς τὸν τύμβον του· θθεν ἡ Αἰκατερίνη ἐξέρχεται πάλιν ἀλλ' αὖτα τὸν στηρίζει εἰς τὸν τοίχον τῆς ἐκκλησίας, πᾶραυτὰ τὸ πτώμα ἐμψυχοῦται, τὴν σφίγγει μὲ τοὺς βραχίονάς του τοὺς σκληροὺς ὡς τὰς σιδηρὰς βίδους, καὶ τῇ λέγει.

— Ἦλθες νὰ μὲ σηκώτῃς ἐκ τῆς θέσεως ἣν κατεῖχον, ὅπως μὲ παραδώσῃς εἰς τὸν καρχασιμὸν καὶ τὴν περιφρόνησιν· πρέπει καὶ σὺ νὰ ἐξαγοράσῃς τὸ ἀμύσημά σου, πρέπει ν' ἀποθάνῃς.

Ἡ δυσσυχὴς Αἰκατερίνη ἀφίνει φωνὰς σπαραξικαρδίου καὶ ἐπικαλεῖται εἰς βοήθειαν τὴν Παρθένον καὶ τοὺς ἁγίους. Ἀκούσας δὲ ὁ νεκρὸς αὐτὴν αὐτῶν θεομένῃ φαίνεται ὅτι κάμπτεται, καὶ λοιπὸν τῇ λέγει· ἐν μόνον μέσον σωτηρίας σοὶ μένει. Ἐβίβλη εἰς τὴν ἐκκλησίαν πούτην, καὶ θέλεις εἰδῆ τρεῖς νεανίδας γο-

υυπετεῖς ἐνώπιον τοῦ θωμοῦ· αὗται εἰσὶν αἱ τρεῖς μνησταί μου, τὰς ὁποίας ἐθανάτωσα. Ἀπ' ἐκείνης τῆς ἡμέρας δὲν ἔχω πλέον οὔτε ὕπνον οὔτε ἡσυχίαν, καὶ δὲν δύναμαι νὰ καταβῶ εἰς τὸν τάφον, οὔτε νὰ διαβῶ τὴν θύραν τοῦ ἁγίου θήματος· πρέπει δὲ νὰ μείνω ἐνταῦθα, μέχρις οὗ αὗται μὲ συγχωρήσωσι. Πεντήκοντα ἔτη παρήλθον ἤδη, ἀφ' οὗτου ματαίως περιμένω τῆς ἀπελευθερώσεώς μου· ὕπαγε λοιπὸν νὰ τὰς εὕρῃς καὶ παρακαλεῖ τὰς δι' ἐμέ.

Ἡ Αἰκατερίνη φρικώσα ἀνοίγει τὴν θύραν τῆς ἐκκλησίας· ἅπας ὁ νόρθξ ἔλαμπεν ὡς εἰς τὰς ἡμέρας τῶν μεγάλων τελετῶν, καὶ αἱ μελωδίαί, ἠδῆως καὶ γοεροῦ ἄγματος ἀντήχουν εἰς τὸν θόλον· διακρίνει ἐνώπιον τοῦ θωμοῦ τὰς τρεῖς νεανίδας κεκαλυμμένας διὰ μακρᾶς λευκῆς καλύπτρας, γονυπετεῖς, μὲ τὰς χεῖρας ἐσταυρωμένας καὶ ψαλμωδούσας, πλησιάζει καὶ ζητεῖ χάριν διὰ τὸν νεκρὸν, ὅστις ἵστατο εἰς τὴν θύραν.

— Ὅχι, ὄχι, ἀνακράζουσι συγχρόνως αἱ νεανίδες, μὴ ζῆτει δι' αὐτὸν χάριν.

— Ἐπίστρεψον καὶ πάλιν πρὸς αὐτάς, εἶπεν ὁ σκελετός πρὸς τὴν Αἰκατερίνην, ἥτις εἶχεν ἔλθει μετὰ τῆς αὐτῆς φρίκης νὰ τῷ ἀνγγεῖλῃ τὴν θλεθρίαν ἀπάντησιν. Ἡ Αἰκατερίνη ἐπανέρχεται καὶ ἀνακράζει·

— Δόσατέ τῷ τὴν χάριν· ἐάν δὲν ἔχητε πρὸς αὐτὸν συμπάθειαν, εὐσπλαγχνισθῆτε κἂν ἐμέ.

— Ὅχι, ὄχι, παντάπασι χάριν, ἀποκρίνονται αἱ νεανίδες.

— Ἐπίστρεψον διὰ τελευταίαν φορὰν λέγει ὁ σκελετός· καὶ ἂν ἡ δέησίς σου δὲν εἰσακουσθῇ, τετέλεστα· ὁ μὲν θέλεις ἀποθάνει, ἐγὼ δὲ θέλω μείνει αἰωνίως τοιοῦτος.

Ἡ Αἰκατερίνη ἐπανέρχεται, κλίνει τὸ γόνα, θρηνεῖ, καὶ κραυγάζει·

— Φεισθῆτέ τον καὶ δόσατε χάριν! ὡς ἐξορκίζω ἐν ὀνόματι τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν!

Αἱ νεανίδες τέλος μαλαγθεῖσαι, ἐψιθύρισαν ὑποκώπως τὴν λέξιν συγχωρήσεις!!! Τότε τὰ ἄσπρα παύουσιν, αἱ λαμπάδες σβέννυνται καὶ ὁ σκελετός κατέρχεται εἰς τὸν τάφον.

(Ἐκ τοῦ Γαλλ.)

Ἰπὸ Κ. Ν. Γερωγόλα.